

We Lwowie, dnia 1. września 1905.

Aleg. 332

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie !

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o popieraniu robót melioracyjnych w kraju, które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienie petycyj.

II. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych za rok 1904, sprawozdanie z czynności kraj. biura melioracyjnego za r. 1904—1905, sprawozdanie z czynności c. k. galic. oddziału hydrograficznego za r. 1904, oraz wnioski w sprawie powiększenia personalu kraj. biura melioracyjnego, tudzież zmiany instrukcyi służbowej dozorców melioracyjnych.

III. Wnioski w sprawie podjęcia 2 nowych robót publicznych i konserwacyi 6 publicznych robót melioracyjnych, tudzież uzasadnienie wydatków w rub. IX. preliminarza krajowego na r. 1906 na drobne melioracje.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Uchwały Wysokiego Sejmu i petycje.

a) *Ustawy sankcyonowane.*

Z wyjątkiem regulacyi Pełtwi wstawione zostały przez c. k. Ministerstwo rolnictwa pierwsze raty zasiłków państwowych do preliminarzy funduszu melioracyjnego na wszystkie przedsiębiorstwa melioracyjne, dla których uchwalil Wysoki Sejm projekty ustaw, a w szczególności do preliminarza na r. 1905 pierwsze raty zasiłków:

a) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy;

b) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy;

c) na odwodnienie bagien Rzemieńskich;

d) na regulację górnej Trześniówki;

e) na regulację Wereszycy.

Gdy prowizoryum budżetowe na r. 1905 uzyskało konstytucyjne zatwierdzenie ustawą z d. 30. czerwca 1905 Dz. p. p. Nr 103, nie zachodzi przeszkoda w przedłożeniu projektów ustaw, zapewniających wykonanie powyższych robót do sankcyi Cesarskiej, — dotychczas jednak nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o sankcyi tych projektów ustaw.

Wykonanie
ustawy o
kolmatacyi
bagien nad-
dniestrzań-
skich.

W myśl ustawy z d. 29. maja 1903 Dz. u. kraj. Nr. 58. i rozporządzenia wykonawczego z d. 7. listopada 1904 Dz. u. kraj. Nr. 112. zarządził Wydział krajowy z wiosną r. 1905. rozpoczęcie robót przy kolmatacyi bagien naddniestrzańskich i porучzył kierownictwo budowy uchwałą z d. 17. marca 1905 l. 25.856 w sekcji górnej inżynierowi-adjunktowi Gustawowi Müldnerowi, w sekcji zaś dolnej inżynierowi-adjunktowi Teofilowi Wszelaczyńskiemu. Stałą kontrolę budowy powierzył Wydział krajowy starszemu inżynierowi Tadeuszowi Korasadowiczowi, zarząd zaś pod względem administracyjnym delegatom p. Ludwikowi br. Brückmanowi, właścicielowi dóbr w Monastercu, dla sekcji dolnej, a p. Władysławowi Olszańskiemu, rządcy dóbr w Nowosiólkach gościnnych, dla sekcji górnej.

Postępowanie wodno-prawne zostało już przeprowadzone i konsens na budowę udzielony, spółka wodna nie została jednak dotychczas zawiązaną, wskutek czego na razie prowadzone są roboty na rachunek zasiłków kraju i państwa.

Wykonanie
ustawy
o regulacyi
potoku
Błotni z do-
pływami.

W myśl ustawy z d. 10. lipca 1904 Dz. u. kraj. Nr. 88. i rozporządzenia wykonawczego z d. 7. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 14. zorganizował Wydział krajowy uchwałą z d. 17. marca 1905 l. 22.910 zarząd budowy dla regulacyi potoku Błotni z dopływami, poruczając kierownictwo budowy inżynierowi-adjunktowi Henrykowi Smulikowskiemu pod stałą kontrolą starszego inżyniera Tadeusza Korasadowicza, zarząd zaś pod względem administracyjnym delegatowi p. Bronisławowi Langowi, właścicielowi dóbr w Wieczorkach.

Kataster konkurencyjny wraz z projektem statutu spółki wodnej przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 30. lipca 1905 l. 69.683 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wydanie polecenia c. k. Starostwu w Rawie ruskiej, ażeby przeprowadziło postępowanie wodno-prawne, wydało konsens na budowę i zawiązało spółkę wodną.

Roboty zostały rozpoczęte z wiosną r. 1905 na rachunek zasiłków kraju i państwa.

Projekt
ustawy uzu-
pełniającej
postanowie-
nia §. 45
weli do ustawy
żadnego zawiadomienia.
wodnej.

b) Projekty ustaw dotychczas nie sankcyonowane.

O sankcyi uchwalonej przez Wysoki Sejm d. 5. lipca 1901 no-
weli do ustawy wodnej nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy
żadnego zawiadomienia.

Projekt
ustawy o
regulacyi
Pełtwi.

Mimo pomyślnego wyniku technicznej reambulacyi projektu, która została przeprowadzoną przez delegata c. k. Ministerstwa rolnictwa w lipcu 1904, nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy decyzyi c. k. Rządu w sprawie uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 17. lutego 1898 projektu ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Natomiast protokół reambulacyi technicznej dał powód c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zażądania wyjaśnień, czy regulacya Pełtwi ułatwi kanalizacyę miasta Lwowa, a tem samem przyczyni się do asanacyi miasta i gmin przedmiejskich, z drugiej strony zaś czy ułatwi spław w dolnej przestrzeni. Odnośny reskrypt ministerialny z d. 7. października 1904 l. 38.486, w którym zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych opinii c. k. Namiestnictwa, czy możliwem jest udzielenie zasiłku na tę regulacyę z państwowej dotacyi wodnej, otrzymał Wydział krajowy 9. marca 1905 i odniósł się bezwzględnie reskryptem z 11. marca 1905 l. 23.284 do Magistratu miasta Lwowa z wezwaniem do przedłożenia sprawozdania przy dołączeniu profilu podłużnego Pełtwi, czy i do jakiej głębokości potrzebne jest pogłębienie Pełtwi, ażeby piwnica i fundamenty domów we Lwowie mogły być odwodnione. Sprawozdanie Magistratu miasta Lwowa z d. 7. kwietnia 1905 l. 26.304 (przedłożone 17. kwietnia 1905), w którym podniesiono potrzebę pogłębienia (regulacyi) Pełtwi dla asanizacyi miasta,

przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 19. kwietnia 1905 l. 37.141 z prośbą o wyjednanie rychłej decyzji c. k. Ministerstw rolnictwa i spraw wewnętrznych w sprawie subwencyonowania tego przedsiębiorstwa.

Na ponowne przypomnienie sprawy zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 22. lipca 1905 l. 104.370, że decyzja tych Ministerstw jeszcze nie nadeszła.

Projekt ustawy o regulacji potoków Sołotwy i Rokitny. Projekt tej ustawy uchwalony przez Wysoki Sejm d. 1. maja 1900 mimo upływu lat pięciu, nie został dotychczas przedłożony do Najwyższej sankcyi, chociaż I. rata 30% zasiłku państwowego na tę regulację wstawioną została do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1902.

Na liczne przypomnienia Wydziału krajowego w tej sprawie, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 19. lutego 1905. l. 20.152, że wedle reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 25. stycznia 1905 l. 20.152 projekt ustawy tak długo nie może być przedstawiony do Najwyższej sankcyi, dopóki nie zostanie wykazane, że okręg konkurencyjny został prawomocnie ustalony.

Gdy przy dochodzeniach komisyjnych tylko jedna gmina katastralna (obszar dworski, włościanie, zwierzchność gminna i probostwo), t. j. Ożydów oświadczyła się przeciw regulacji Sołotwy z dopływami, jakkolwiek właścicielka tego obszaru dworskiego wraz z ks. Taniackiewiczem i gminą Zakomarze była inicjatorką regulacji Sołotwy, zaproponował Wydział krajowy odezwą z d. 20. kwietnia 1905 l. 20.097 zupełne wyłączenie z okręgu konkurencyjnego całej gminy katastralnej z powierzchnią 1.193 ha gruntów w przypuszczeniu, że przez to wyłączenie usunie trudności stawiane temu przedsiębiorstwu przez c. k. Ministerstwo rolnictwa. Jak jednak z reskryptu tego Ministerstwa z d. 5. lipca 1905 l. 13.065 intymowanego odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 22. lipca 1905. l. 105.448 okazuje się, obstaje Ministerstwo nadal przy swem stanowisku, że dopiero po prawomocnem oznaczeniu okręgu konkurencyjnego może powziąć decyzję co do przedłożenia projektu ustawy do Najwyższej sankcyi.

Wedle pcowołanej odezwy c. k. Namiestnictwa dodatkowe dochodzenia wskutek rekursów stron interesowanych zostały już przeprowadzone a rekursy te niebawem będą załatwione.

Wydział krajowy zaznacza, że regulacja Sołotwy i Rokitny jest jedynem przedsiębiorstwem melioracyjnem w kraju, któremu c. k. Ministerstwo rolnictwa stawia takie trudności i co do którego stawia takie wymagania. Wymagania te o tyle są nieuzasadnione, że dla tej regulacji ma być zawiązaną przymusowa spółka wodna, władza polityczna może zatem wydać orzeczenia dopiero na podstawie obowiązującej ustawy.

Projekt ustawy: 1) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od Grzegorzek do ujścia Białuchy, 2) o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa, 3) o podwyższeniu prawego Po upływie roku od przedłożenia projektów technicznych, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrytem z d. 22. marca 1905 l. 3.101 reambulację techniczną projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, względnie Podgórza i budowy lewego wału nadwiślańskiego od Grzegorzek do ujścia Białuchy, a to bezpośrednio po konferencji zarządzanej przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych na 3. kwietnia 1905 w sprawie zabezpieczenia miasta Krakowa przed powodzią.

Jakkolwiek Wydział krajowy nie żądał przeprowadzenia takiej reambulacji i badanie projektów na miejscu było zbyteczne, bo wały albo już są zbudowane, albo trasa ich przez c. k. Rząd zatwierdzoną, polecił Wydział krajowy swemu zastępcy delegowanemu na konferencję techniczną w sprawie ochrony Krakowa od powodzi, wziąć udział także w tej reambulacji.

Gdy na podstawie obliczeń c. k. centralnego biura hydrograficznego przyjęto dla murów ochronnych w Krakowie większą ilość wody Wisły (3.300 m³ na sekundę) aniżeli w projekcie c. k. Namiestnictwa (2.250 m³),

wału Wisły należało się spodziewać, że projekty Wydziału krajowego przewidujące podwyższenie niwelety wałów nadwiślańskich zostaną zatwierdzone, a uchwalone przez Wys. Sejm d. 24. października 1903 projekty ustaw przedłożone będą do Najwyższej sankcyi, poczem roboty w roku bieżącym mogłyby być rozpoczęte, — tem więcej że c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło już do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1905 drugie raty zasiłków na podwyższenie wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa.

Tymczasem delegaci c. k. Rządu podnieśli w protokole z d. 7. kwietnia 1905 nową kwestyę, bo wydali opinię, że Wisła pod Krakowem nie ma charakteru rzeki górskiej, wskutek czego zakwestyjonowali przewidziany w projektach ustaw wymiar 50% zasiłków państwowych.

Opierając się na precedensach w innych krajach koronnych, tudzież na pruskiej hydrografii Wisły, wniósł Wydział krajowy na ręce c. k. Prezydium Namiestnictwa załączone % przedstawienie z d. 29. kwietnia 1905 l. 36.290, na które jednak nie otrzymał dotychczas odpowiedzi.

Również nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi c. k. Rządu na rezolucyę Wys. Sejmu z d. 3. listopada 1904 l. s. 1.555 w sprawie sankcyi powyższych trzech projektów ustaw, tudzież projektu ustawy o regulacyi Pełtwi mimo dwukrotnego przypomnienia sprawy w odezwach z d. 12. kwietnia 1905 l. 32.673 i z d. 10. lipca 1905 l. 64.097.

Budowa prawego wału nadwiślańskiego w Podgórzu i Płaszowie. Zamknięcie prawego wału nadwiślańskiego w Podgórzu i Płaszowie, o którego wykonanie odniósł się był Wydział krajowy odezwą z d. 15. kwietnia 1904 l. 37.762 do c. k. Prezydium Namiestnictwa, uznali także delegaci c. k. Ministerstwa rolnictwa i spraw wewnętrznych w protokole reambulacyjnym z d. 7. kwietnia 1905 za sprawą niecierpiącą zwłoki; a ponieważ uchwalony przez Wysoki Sejm d. 24. października 1903 projekt ustawy o podwyższeniu wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami nie uzyskał jeszcze Najwyższej sankcyi ani też rokowania z c. k. Ministerstwem skarbu co do subwencyonowania tego przedsięwzięcia z państwowego funduszu melioracyjnego nie zostały ukończone, postawili ci delegaci wniosek, ażeby koszta budowy wału w Podgórzu i Płaszowie pokryte zostały z funduszu obwałowania utworzonego ustawą z d. 26. września 1900 Dz. u. kraj. Nr. 101.

Koshta zamknięcia tego wału w Podgórzu i Płaszowie obliczono na 146.092 K 58 gr., gdy zaś zamknięcie rachunków okazało się, że od r. 1905 do końca okresu budowlanego (1906) będzie we funduszu obwałowania prawego brzegu Wisły utworzonego ustawą z 26. września 1900 do dyspozycji 178.438 K 24 gr., oświadczył się Wydział krajowy w odezwie z d. 14. kwietnia 1905 l. 35.451 wystosowanej do c. k. Prezydium Namiestnictwa zgodnie z wnioskiem delegatów c. k. Rządu za bezzwłocznym wykonaniem tego wału z funduszu budowy z zastrzeżeniem zwrotu kwoty z funduszu podwyższenia prawego wału Wisły, a równocześnie polecił kierownikowi budowy ograniczyć rozmiar robót programowych celem zarezerwowania funduszu na zamknięcie wału w Podgórzu i Płaszowie.

Mimo trzykrotnych urgensów nie otrzymał Wydział krajowy do końca sierpnia decyzji c. k. Ministerstwa rolnictwa w tej sprawie, wskutek czego zmuszony był polecić reskryptem z d. 28. sierpnia 1905 l. 39.869 kierownikowi budowy, ażeby podjął dalsze programowe roboty, gdyż w razie przeciwnym cały rok bieżący byłby dla budowy stracony.

Projekt ustawy o regulacyi Wereszycy.

Reskryptem z d. 18. marca 1905 l. 32.631/04 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 4. kwietnia 1905 l. 47.844 przyjęło c. k. Ministerstwo rolnictwa wynik technicznej reambulacyi projektu przeprowadzonej od 5. do 10. września 1904 do wiadomości, zatwierdziło projekt z drobnymi zmianami, oświadczyło gotowość subwencyonowania regulacyi Wereszycy zasiłkiem 40% preliminarzowanych kosztów 2,040.000 K i uwzględniienia tego przedsięwzięcia w preliminarzu funduszu melioracyjnego na

r. 1905, po którego konstytucyjnym zatwierdzeniu przedłoży wniosek na sankcję projektu ustawy.

Zarazem zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa przedłożenia obowiązującego oświadczenia kraju i przymusowej spółki wodnej, że ewentualne oszczędności użyte zostaną na zmniejszenie datków kontrybujących czynników (kraju, państwa i spółki wodnej) i przedłożenia deklaracji spółki, że pokryje nadwyżkę kosztów.

Nadto zauważyło Ministerstwo, że przewidziany w projekcie ustawy 40% datków państwowych w maksymalnej kwocie 816.000 K może być uiszczony tylko we formie anuitetów pożyczki mającej się zaciągnąć przez kraj na pokrycie kosztów.

Odezwą z d. 18. kwietnia 1905 l. 34.840 oznajmił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że samo przez się się rozumie, iż ewentualne oszczędności osiągnięte przy budowie zwrócone zostaną kontrybującym czynnikom w stosunku ich przyczynienia się do kosztów. Z tego powodu nie zamieszczano podobnego postanowienia w żadnej galicyjskiej specjalnej ustawie melioracyjnej, a Wydział krajowy nie uważa za potrzebne wystawiania w tej sprawie osobnych prawnie obowiązujących deklaracji tak ze strony kraju, jak i przymusowej spółki wodnej, która jeszcze nie istnieje.

Na życzenie c. k. Ministerstwa rolnictwa gotów jest jednak Wydział krajowy zamieścić odnośne postanowienie w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o regulacji rzeki Wereszycy, podobnie jak w rozporządzeniach wykonawczych do ustaw o regulacji Białej i górnego Dniestru. Wystawianie deklaracji przez spółkę wodną co do pokrycia przekroczeń kosztorysowych nie byłoby zdaniem Wydziału krajowego właściwem, gdyż wedle §. 6. projektu ustawy zarząd budowy spoczywać będzie w rękach Wydziału krajowego, nie zaś spółki wodnej, wszelkie zaś zmiany projektu, które zazwyczaj pociągają za sobą przekroczenia kosztorysowe, mogą być poczynione w myśl §. 2. projektu ustawy tylko przez Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, i to w granicach preliminarza kosztorysowego.

Co się tyczy zaciągnięcia przez kraj pożyczki na spłatę 40% datków kraju i państwa, Wydział krajowy oświadczył się już w okresie z d. 12. sierpnia 1904 l. 67.351 w innym specjalnym wypadku zasadniczo przeciw zaciąganiu pożyczek na spłatę datków przy większych przedsiębiorstwach melioracyjnych, których budowa na dłuższy szereg lat jest rozłożoną, skoro wysokość rat anuitetowych pożyczki nie wiele się różni od wysokości corocznych rat zasiłków. Przytem zaznaczył też Wydział krajowy, że proponowane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa uiszczenie zasiłku państwowego we formie anuitetów nie jest zgodne z przepisami §§. 2. i 6. państwowej ustawy melioracyjnej z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116, które to przepisy nie zawierają żadnej wzmianki o takiej formie zasiłków lecz przewidują udzielanie zasiłków w gotówce.

W oczekiwaniu sankcji projektu ustawy zarządził Wydział krajowy sporządzenie operatu konkurencyjnego, wstawił I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie 81.600 K do preliminarza krajowego na r. 1906 i zamierza rozpocząć budowę z wiosną r. 1906.

Projekt
ustawy o re-
gulacji Wi-
słoka i Piel-
nicy.

Reambulacją techniczną projektu uzupełnienia regulacji Wisłoka i Pielnicy z dopływami, który przesłaliśmy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 5. sierpnia 1904 l. 69.570 z prośbą o zbadanie projektu na miejscu bezpośrednio po reambulacji projektu Wereszycy, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa dopiero reskryptem z d. 2. marca 1905 l. 26.321, a ze względu, że państwowy, fundusz melioracyjny ma się przyczynić do kosztów 50% datkiem, poleciło zbadać, „czy rzeka Wisłok i jej dopływy w odnośnych przestrzeniach mają być uważane za wody górskie i czy w danym wypadku chodzi rzeczywiście o nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich“.

Protokół reambulacji technicznej, która została przeprowadzoną z początkiem kwietnia 1905, nie został udzielony wbrew dotychczasowej praktyce Wydziałowi krajowemu, który tem samem nie mógł przedłożyć

swej opinii co do zmian projektu proponowanych przez delegatów c. k. Rządu. Dopiero reskryptem z d. 25. lipca 1905 l. 36 209 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 7. sierpnia 1905 l. 114.433 nadeszło c. k. Ministerstwo rolnictwa protokół reambulacyjny Wydziałowi krajowemu do oświadczenia się, a zarazem zażądało przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego i od wyniku tego postępowania uczyniło zależną decyzją swą tak co do zatwierdzenia projektu technicznego, jak i co do projektu ustawy.

Gdy w ten sposób po upływie całego roku od przedłożenia projektu c. k. Ministerstwo rolnictwa odroczyło sprawę na czas nieokreślony, Wydział krajowy nie wstawił I. raty 50% zasiłku krajowego do preliminarza krajowego na r. 1906, odniósł się zaś odezwą z d. 28. sierpnia 1905 l. 77.632 do c. k. Namiestnictwa, ażeby zarządziło postępowanie wodno-prawne.

Projekt
ustawy
o osuszeniu
bagien Rze-
mieńskich.

Jak w zeszłorocznym sprawozdaniu o melioracyach nadmieniliśmy, c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 26. sierpnia 1903 l. 18.622 przyrzekło udzielić zasiłku $33\frac{1}{3}\%$ na wykonanie tego osuszenia z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia i zapewnienia robót w drodze ustawy krajowej, a spółka wodna zawiązana została w roku ubiegłym. Na zapytanie Wydziału krajowego oznajmiło to Ministerstwo reskryptem z d. 3. sierpnia 1905 l. 21.722 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 18 sierpnia 1905 l. 120.187, że uchwalony przez Wysoki Sejm d. 3. listopada 1904 projekt ustawy o osuszeniu bagien Rzemieńskich, który uwzględniono w preliminarzu funduszu melioracyjnego na rok bieżący, „będzie po przeprowadzeniu porozumienia z interesowanymi Ministerstwami na podstawie ustawy z 30. czerwca 1905 Dz. p. p. Nr. 103 (pro wizoryum budżetowe) w najbliższej przyszłości przedłożony do Najwyższej sankcyi“. Na prośbę Wydziału spółki, która złożyła w kasie krajowej zaliczkę na rachunek datku konkurencyjnego, zarządził Wydział krajowy uchwałą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.756 rozpoczęcie robót na rachunek spółki wodnej i poruczył kierownictwo budowy inżynierowi kraj. biura melioracyjnego, Józefowi Górskiemu.

W oczekiwaniu sankcyi projektu ustawy, tudzież ze względu na rozpoczęte roboty wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1906 pierwszą ratę $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego w kwocie okrągłej 25.333 K.

Projekt
ustawy o re-
gulacji gór-
nej Trze-
śniówki
z dopływa-
mi

Podobnie jak przy osuszeniu bagien Rzemieńskich zawiązaną została w roku ubiegłym przez władzę polityczną spółka wodna dla regulacji górnej Trześniówki z dopływami, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyrzekło już reskryptem z d. 14. września 1903 l. 23.105 udzielenie 35% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, jeżeli po myśli §. 4. ustępu 2, względnie §. 6. ustępu 2 państwowej ustawy melioracyjnej wydana zostanie dla tego przedsięwzięcia ustawa krajowa.

Gdy projekt ustawy uchwalony został przez Wysoki Sejm d. 4. listopada 1904 w brzmieniu proponowanym przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 14. maja 1904 l. 7.900, a pierwsza rata 35% zasiłku państwowego wstawioną została do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1905, Wydział krajowy w oczekiwaniu sankcyi projektu ustawy wstawił także pierwszą ratę 35% zasiłku krajowego w kwocie 70.000 K do preliminarza krajowego na r. 1906.

Uchwałą z dnia 10. lutego 1905 postanowiło walne zgromadzenie członków spółki wodnej zaciągnąć u firmy Dawid Francke Söhne w Berlinie, jako właścicielki interesowanych w regulacji dóbr Mokrzyszowskich, pożyczkę bezprocentową w kwocie 100.000 K na rozpoczęcie robót, a Wydział spółki odniósł się do Wydziału krajowego o przydzielenie inżyniera i zarządzenie robót.

Reskryptem z dnia 28 lutego 1905 l. 20.089 przychylił się Wydział krajowy do prośby spółki i poruczył kierownictwo budowy starszemu inżynierowi krajowego biura melioracyjnego Janowi Bochniakowi. Roboty rozpoczęto z wiosną roku bieżącego na rachunek datku konkurencyjnego

spółki, która dotychczas złożyła w kasie krajowej za pośrednictwem wymienionej firmy kwotę 75.000 K.

c) Uchwały nie wymagające sankcyi.

Uchwała
w sprawie
przyspiesze-
nia akcyi
melioracyj-
nej w kraju.

W sprawie tej przedkłada Wydział krajowy oddzielne sprawozdanie (do l. 77.201/05).

Uchwały
w sprawie
podwyższe-
nia dotacyi
na drenowa-
nie gruntów
włościań-
skich.

Na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm na wniosek komisji gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na zasiłki na cel melioracyi gruntów włościańskich przedstawił wnioski co do podwyższenia dotacyi na rok 1906“.

W tej samej sprawie uchwalili Wysoki Sejm dnia 11. listopada 1904 na wniosek komisji budżetowej następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby się zastanowił nad środkami podniesienia akcyi kraju na polu drenowań włościańskich“.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach Wydział krajowy miał zaszczyt zdać sprawę (pag. 112), uchwalona przez Wysoki Sejm dnia 5. lipca 1901 dotacya roczna 50.000 K przeznaczona na drenowanie gruntów włościańskich w dziesięciolecie 1901—1910 w sumie 500 000 K została całkowicie zaangażowaną w roku 1904, gdyż kwota dyspozycyjna wynosiła w roku ubiegłym 89.920 K, podczas gdy opracowanych już 27 projektów drenowań gruntów włościańskich wymagało $33\frac{1}{3}\frac{9}{10}\%$ zasiłków z funduszu krajowego w kwocie 143.287 K, tak iż w roku ubiegłym dla zaspokojenia wszystkich żądań i przyrzeczeń udzielonych na podstawie dojrzałych projektów okazała się potrzeba dodatkowego kredytu w kwocie 53.367 K.

Ażeby nie wstrzymywać rozpoczętej dopiero akcyi przy popieraniu drenowań gruntów włościańskich, zwłaszcza że ten rodzaj melioracyi zaledwie w kilku powiatach podejmują włościanie w szerszych rozmiarach, postanowił Wydział krajowy, stosując się do przytoczonych uchwał, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na podwyższenie dotacyi na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 K na 80.000 K rocznie, a to na okres 1906 do 1910 r.

Licząc się jednak z niepomysłnym stanem finansów kraju, postanowił Wydział krajowy równocześnie przedłożyć wniosek na zmniejszenie dotychczasowego wymiaru zasiłku krajowego, a tem samem państwowego, mianowicie z $33\frac{1}{3}\frac{9}{10}\%$ na 25% poczynawszy od roku 1906, a to dla tych drenowań gruntów włościańskich, które zgłoszone zostaną po zapadnięciu zgodnej z wnioskiem naszym uchwały sejmowej.

Rezolucye
w sprawie
regulacyi i
obwałowa-
nia górnej
Wisły (Ma-
łej Wisły).

Na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1904 uchwalili Wysoki Sejm na wniosek posła JE. Dra Michała Bobrzyńskiego przyjęte przez komisję gospodarstwa krajowego następujące rezolucye:

1. „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyspieszył rokowania z Rządem pruskim odnoszące się do regulacyi górnej Wisły“.

2. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby z c. k. Rządem przeprowadził rokowania o równoczesne z regulacją obwałowanie górnej Wisły z przyczynieniem się Kraju do kosztów tego obwałowania“.

Na rezolucyę *ad 1.* zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 12. lipca 1905 l. 96.619, że według pisma królewskiego pruskiego prezydenta Rządu w Opolu z dnia 26. czerwca 1905 I. b), XIX., XIV., Nr. 2.811, zatwierdził pruski Minister rolnictwa, domen i lasów projekt regulacyi Małej Wisły między ujściem Białki a Przemszą, tudzież zgodził się na pokrycie połowy kosztów regulacyi koryta z funduszy własnych.

Wobec tego przyrzekło c. k. Namiestnictwo dolożyć wszelkich starań, aby roboty około tej regulacyi jeszcze w roku bieżącym rozpo-

cząć, na które w budżetach państwowych na rok 1904 i 1905 zezwolono już 2 raty w łącznej kwocie 210.000 K.

Co się tyczy rezolucyi *ad* 2. Wydział krajowy zaznacza, że już reskryptem z dnia 14. lipca 1902 l. 27.384 postanowiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych pokryć kosztą przełożenia i uzupełnienia istniejących wałów nad Małą Wisłą, zwaną także „Wiselką“, z nadzwyczajnej dotacyi wodnej, a to w myśl dalszego reskryptu z dnia 30. czerwca 1904 l. 18.925, na przestrzeni od ujścia Białki do Jawiszowic.

Wobec tej decyzji c. k. Rządu odnosić się może powyższa rezolucya Wysokiego Sejmu tylko do przestrzeni od Jawiszowic do ujścia Przemszy.

Ażeby w myśl tej rezolucyi mógł Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi konkretny wniosek co do wysokości udziału Kraju w kosztach obwałowania, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 28. grudnia 1904 l. 79.528 do c. k. Namiestnictwa o udzielenie projektu i kosztorysu obwałowania Małej Wisły od Jawiszowic do ujścia Przemszy. Przytem zaznaczył Wydział krajowy, że żądanie postawione w rezolucyi, aby obwałowanie wykonane zostało równocześnie z regulacją, jest uzasadnione, gdyż ziemia uzyskana z przekopów zostanie użyta do budowy wałów, wskutek czego zmniejszą się koszty, — oraz że najwłaściwszem byłoby, ażeby techniczne organa państwowe, które prowadzić będą roboty regulacyjne na całej przestrzeni a budowę wału od ujścia Białki do Jawiszowic, objęły także zarząd budowy wału od Jawiszowic do ujścia Przemszy.

Odezwą z dnia 2. lutego 1905 l. 692 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że rezolucyę Wysokiego Sejmu przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z poparciem, oraz że w oczekiwaniu przychylnego załatwienia wniosków Wydziału krajowego przez to Ministerstwo poleciło c. k. Starostwu w Krakowie, aby zaraz z wiosną zarządziło opracowanie projektu i kosztorysu wraz z wykazami wywłaszczenia gruntów potrzebnych pod wały.

Dalszą odezwą z dnia 20. sierpnia 1905 l. 119.174 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że roboty postąpiły o tyle, iż wykonano wszystkie potrzebne pomiary na gruncie, a teraz opracowuje się projekt w c. k. kierownictwie budowy regulacji Wisły w Krakowie.

Skoro Wydział krajowy otrzyma projekt techniczny z kosztorysem, nie omieszka po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosku na subwencyonowanie tego obwałowania z funduszu krajowego.

Obwałowa-
nie Wisły
od ujścia
Przemszy
do Krakowa.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902 ukończone zostały w roku 1904 zdjęcia hydrotechniczne dla obwałowania obu brzegów Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa. Również część graficzna projektu została ukończoną; niweleta wałów jednak nie mogła być zaprojektowaną, ani też kosztorys zestawiony, gdyż c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie powzięło jeszcze decyzji co do ilości wielkiej wody Wisły, jaka ma być przyjętą za podstawę do unormowania wysokości wałów.

Mianowicie komisya międzynarodowa dla regulacji Wisły przyjęła w protokole z roku 1896 ilość wielkiej wody Wisły z roku 1813 pod Krakowem (przy wodoskazy Podgórskim) na 2.140 m³, oddział galicyjski c. k. biura hydrograficznego obliczył ilość wielkiej wody z roku 1903 na 2.250 m³, krajowe biuro melioracyjne zaś obliczyło ilość wielkiej wody z roku 1813 (z profilu Wisły w Dębnikach według wzorów Ganguillet-Kuttera) dla projektu podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa na 3.880 m³.

Gdy wskutek tej różnicy w obliczeniach c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zatwierdziło dotychczas projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, mimo że Wys. Sejm uchwalił odnośne projekty nstaw na posiedzeniu z dn. 24. października 1903, odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 28. kwietnia 1904 l. 42.574 do c. k. centralnego biura hydrograficznego o obliczenie ilości wielkiej wody Wisły i jej dopływów między Przemszą a Krakowem z r. 1813, do czego to biuro w myśl §. 1. i §. 6. ustępu 7. statutu organizacyjnego jest powołane.

Pismem z dn. 21 marca 1905 l. 577 nadesłało nam wymienione biuro obszerny elaborat, który się streszcza w następujących konkluzjach:

1) że wielka woda Wisły z r. 1813 była większą, niż woda z r. 1903 (c. k. Namiestnictwo uważało zaś wodę z r. 1903 za większą);
2) że w obecnych stosunkach wynosić może maksymalna ilość wody Wisły poniżej ujścia Wilgi w Krakowie (obliczona według wzorów Siedecka) 3 300 m³;

3) że po obwałowaniu Wisły między Przemszą a Krakowem, tudzież po wykonaniu przekopów Małej Wisły (na granicy Śląska pruskiego) ilość wielkiej wody Wisły pod Krakowem znacznie się powiększy, dla obliczenia zaś tej ilości potrzebne są dalsze studia.

Ponieważ podana powyżej ilość wody (3.300 m³) nie może być wziętą za podstawę unormowania niwelety wałów nadwiślańskich, gdyż właśnie przestrzeń Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa ma być obwałowana, a do dalszych studyów wedle oświadczenia c. k. centralnego biura hydrograficznego z dn. 10 maja 1905 l. 894 zachodziła potrzeba wydania osobnego polecenia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 5 czerwca 1905 l. 45.975 do tego Ministerstwa o wydanie stosownego zarządzenia.

Skoro te niezbędne daty otrzyma Wydział krajowy, zarządzi wykończenie projektu i kosztorysu, oraz przedłoży stosowne wnioski Wys. Sejmowi na najbliższej sesji.

Regulacya
Rudawy

Po ukończeniu zdjęć dla obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa zarządził Wydział krajowy w myśl uchwały Wys. Sejmu z dn. 11. lipca 1902 wykonanie pomiarów dla regulacyi Rudawy i wydelegował w tym celu w roku bieżącym inżyniera Stanisława Przybylskiego i inżyniera-adjunkta Franciszka Bernkopfa.

Wniosek
rektora
Niemen-
towskiego
w sprawie
wyzyskania
sił wod-
nych
w kraju.

Odezwą z dn. 27. stycznia 1905 l. 7.255 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie powzięło dotąd decyzji w sprawie tego wniosku, wskutek czego udało się równocześnie c. k. Namiestnictwo do Ministerstwa z prośbą o przyspieszenie

Uchwała
w sprawie
zbadań
sił wod-
nych.

Jak już w zeszłorocznym przedłożeniu o melioracyach zdaliśmy sprawę Wys. Sejmowi, zarządził Wydział krajowy w roku ubiegłym w myśl uchwały Wys. Sejmu z dn. 2. listopada 1903 uzupełnienie zdjęć niwelacyjnych i pomiarów hydrometrycznych w dorzeczu Dunajca i Papradu, które wykonał autoryzowany inżynier cywilny p. Karol Pomianowski wspólnie z praktykautem kraj. biura melioracyjnego p. Tadeuszem Baeckerem. Wynik tych studyów i obliczenie sił wodnych w tem dorzeczu obejmuje osobna rozprawa, którą oddano do druku, a która przedłożoną zostanie Wys. Sejmowi.

W myśl opinii Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie z dn. 12. marca 1904 l. 4.791 postanowił Wydział krajowy uzupełnić w roku bieżącym pomiary na rzekach Stryju i Oporze, których wykonanie poruczył dekretem z dn. 29. lipca 1905 l. 70.820 wymienionemu inżynierowi cywilnemu; w r. 1906 zaś zamierza Wydział krajowy przeprowadzić studia uzupełniające w dorzeczu Soły.

W sprawie tej przedłożyła Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie memoriał z dn. 19. lipca 1905 l. 3.712, do którego dołączyła przybliżone obliczenie siły mechanicznej wód w okręgu Izby.

Zestawienie to oparte na ilości średniej wody obliczonej z dorzecza, opadu rocznego (0.6 do 1.0 m.) i współczynnika odpływu 50% do 75%, tudzież spadu rzek obejmuje: Sołę, Skawę, Skawinkę, Wilgę, Rabę, Uszwicę, Dunajec, Białą, Poprad, Breń, Ropę, Jasiołkę, Wisłokę, Babulówkę, Łęg i Wisłok po prawym brzegu Wisły, a potoki Chechło, Regulkę, Rudno,

Sankę, Rudawę, Białuchę i Dłubnię po lewym brzegu Wisły i podaje siłę mechaniczną tych dopływów Wisły na 751.000 koni (po 100 kg. m.).

Podnosząc trudności co do wyzyskania istniejących sił wodnych z powodu zmiennej ilości wody i nieuregulowanych łożysk rzek, których woda zniszczyć może zbudowane jazy i młynówki, tudzież z powodu braku ustawy ekspropriacyjnej dla budowli potrzebnych do ujęcia i użytkowania siły wodnej (przewodów elektrycznych), uważa krakowska Izba handlowa i przemysłowa przedsięwzięcie dążące do wyzyskania sił wodnych dla przemysłu za przedwczesne i stawia wnioski:

1. ażeby daty zebrane przez biuro hydrograficzne c. k. Namiestnictwa były ogłaszane w ministeryalnych wydawnictwach fachowych;

2. ażeby została wydana ustawa o wywłaszczeniu brzegów i gruntów nadbrzeżnych na rzecz budowli wodnych w celach przemysłowych;

3. ażeby wydaną została ustawa o serwitutach dla przewodów elektrycznych na podstawie przygotowanego projektu rządowego;

4. ażeby założone zostało biuro hydrograficzne i hydrotechniczne przy Wydziale krajowym dla studyów systematycznych rzek i budowli zapór (zbiorników) w dopływach;

5. ażeby wydaną została ustawa nakładająca stałe opłaty od jednostki siły za użycie wody, jako motoru mechanicznego, na rzecz kraju, a mianowicie na utrzymanie krajowego biura hydrograficznego.

Z powyższych żądań uważa Wydział krajowy tylko wnioski ad 3) za wskazany, gdyż wnioskowi ad 1) czynią zadość publikacje c. k. centralnego biura hydrograficznego, wnioskowi ad 2) postanowienie §. 27. kraj. ustawy wodnej, zakładanie zaś osobnego kraj. biura hydrograficznego uważa Wydział krajowy za zbyt ciężkie, skoro istnieje takie biuro przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych, tudzież osobny oddział tego biura przy c. k. Namiestnictwie, na którego utrzymanie Wys. Sejm przeznaczają corocznie dotację 16.000 kor.

Na studia dla wyzyskania sił wodnych wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1906 kwotę 5 000 K. w porównaniu z dotacjami uchwalonemi na r. 1904 i 1905 o 5.000 K. mniejszą, gdyż w r. 1904 wydano na badania Dunajca i Popradu tylko 4.320 K. 60 gr., a w r. 1906 zamierzone są badania w jednym tylko dorzeczu Soły, które mogą być przeprowadzone przy najniższym stanie, a więc w czasie ograniczonym, wydarzającym się w jesieni.

Organizacja spółek wodnych.

W ciągu ostatniego roku zawiązały władze polityczne 3 spółki wodne dla publicznych robót melioracyjnych:

1. dla konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Stryja (c. k. Starostwo w Turce);

2. dla osuszenia bagien Rzemieńskich (c. k. Starostwo w Mielcu);

3. dla regulacji górnej Trześniówki (c. k. Starostwo w Tarnobrzegu).

Zalegają zaś sprawy zawiązania następujących spółek wodnych:

1. dla regulacji Bugu w myśl ustawy z dn. 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. nr. 69 (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

2. dla regulacji potoku Pustej (Radosławki) z dopływami w myśl ustawy z dn. 11. września 1901 Dz. u. kraj. nr. 92 (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

3. dla regulacji potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

4. dla obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby w myśl ustawy z dn. 21. maja 1903 Dz. u. kraj. nr. 55 (c. k. Starostwo w Bochni);

5. dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej w myśl ustawy z dn. 29. maja 1903 Dz. u. kraj. nr. 61 (c. k. Starostwo w Brzesku);

6. dla kolmatacji bagien naddniestrzańskich w myśl ustawy z dn. 29. maja 1903 Dz. u. kraj. nr. 58 (c. k. Starostwo w Samborze).

Wydział krajowy pozwala sobie przytem zwrócić uwagę Wys. Sejmowi, że dwunastoletni okres budowy ustanowiony dla regulacji Bugu

w §. 3. rozporządzenia wykonawczego z dn. 17. stycznia 1895 Dz. u. i rozp. kraj. nr. 8 kończy się w roku bieżącym, zatem tak długotrwała zwłoka w zawiązaniu spółki wodnej spowoduje znaczne obciążenie członków, którzy będą musieli uiścić 10% datek konkurencyjny jednorazowo, zamiast w latach 12.

Zakładanie
fabryk dre-
narskich.

W okresie czasu, w którym niniejsze sprawozdanie przedkładamy, wypożyczył Wydział krajowy prasy drenarskie z przyborami do następujących miejscowości:

1. Rudniki, powiat Żydaczów dla p. Władysława Polańskiego;
2. Kobylnica wołoska, pow. Jaworów, dla p. Juliana Tadeusza Kapiszewskiego;
3. Brody dla pp. W. A. i W. F. Schmidtów;
4. Dołpotów, pow. Kałusz, dla p. Franciszka Rozwadowskiego (drugą prasę z powodu powiększenia produkcji rurek);
5. Kamionka strumiłowa dla p. Jana Brandysa;
6. Jarosław dla p. Teofila Kosińskiego (drugą prasę).

Ponadto przyrządzone zostały prasy drenarskie: 1) do Głobikówki dla p. Witolda Lewickiego, 2) do Czcinik dla p. Franciszka Milińskiego, 3) do Majdana dla p. dra Michała Łuckiego, wreszcie 4) do Boguchwały dla p. Zenona Suszyckiego.

Ponieważ jednak powyżej wymienieni właściciele nie zgłosili się dotąd po odbiór, przeto prasy tam przeznaczonych nie wysyłano.

Nadmieniam się przytem, że do wszystkich powyżej wymienionych miejscowości wysłane zostały prasy już używane, jednak gruntownie naprawione w fabryce żelaza A. ks. Lubomirskiego we Lwowie, które zwrócili po zaprzestaniu wyrobu drenów:

1. Tadeusz hr. Łubieński w Zassowie;
2. Stanisławowa hr. Tarnowska w Rudniku;
3. Stanisław hr. Siemieński-Lewicki w Pawłosiowie;
4. Wincenty Schmidt w Krzywaczce;
5. Herman Czecz w Kozach;
6. Feliks Gniewosz w Jasionowie;
7. Aleksander hr. Skarbek w Rudkach;
8. Andrzej hr. Potocki w Kamionce Strumiłowej;
9. Aleksander Domaszewicz w Snopkowie.

Ponadto zapowiedział zwrócenie wypożyczonej prasy Edwin br. Hohendorff w Byszowie.

Koszt naprawy i przewozu pras drenarskich pokrywał Wydział krajowy z funduszu z poprzednich lat pozostałego, przeznaczonego na zakupno nowych pras, który po dzień niniejszego sprawozdania wynosi kwotę 18.120 koron.

Obecnie posiada Wydział krajowy pięć, względnie sześć pras do rozdania.

Ogółem w okresie, za który przedkładamy sprawozdanie, było 56 wypożyczonych pras drenarskich w użyciu w 54 cegielniach, których wykaz i ilość drenów wyprodukowanych i sprzedanych w r. 1904 w załączeniu przedkładamy.

Alegat 2.

d) Petycyje.

Petycja
gminy Stu-
pnica i Ko-
towanie o
regulację
Bystrzycy.

Na skutek tej petycji, którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do załatwienia, zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z d. 29. grudnia 1904 L. 129.141 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Samborze, że regulacja Bystrzycy, podobnie jak i Leniny, Bereźnicy i Czerhawy, objęta jest programem uzupełnienia regulacji rzek kanałowych, ułożonym przez Wydział krajowy wspólnie z c. k. Namiestnictwem, decyzyja zaś c. k. Rządu w tej sprawie zależną będzie od stanu kredytu 75-milionowego, przeznaczonego na regulację rzek kanałowych, oraz od opinii c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych.

Petycja
gminy
Kluszkowce
o zabudowa-
nie potoku
Lubań.

Uchwałą z d. 3. listopada 1904 odstąpił Wysoki Sejm tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Przed powzięciem tej uchwały jednak odniósł się był Wydział krajowy na prośbę gminy Kluszkowce odezwą z d. 19. października 1904 L. 102.733 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa, ażeby zarządziło zbadanie potoku Lubań za pośrednictwem sekcji Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego, oraz opracowanie projektu z kosztorysem, przyczem Wydział krajowy nadmieniał, że gotów jest przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku krajowego na to zabudowanie, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na ten cel dalszego 50% zasiłku z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracje.

Reskryptem z d. 5. listopada 1904 L. 30.637 zawiadomiło c. k. Ministerstwo rolnictwa c. k. Namiestnictwo, że poleciło wymienionej sekcji zbadać stosunki potoku Lubań na miejscu i przedłożyć sprawozdanie z generalnym projektem, reskryptem zaś z d. 5. lipca 1905 L. 18.717 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 3. sierpnia 1905 L. IX. 167/1/20 oznajmiło, że projekt generalny wykończony będzie w pierwszej połowie września 1905.

O stanie sprawy zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Targu reskryptami z d. 19. października 1904 L. 102.733, z d. 6. grudnia 1904 L. 119.730, z 29. grudnia 1904 L. 129.118 i z d. 6. sierpnia 1905 L. 74.557.

Petycja
Wydziału
powiatowe-
go w Gry-
bowie o za-
siłek na za-
budowanie
potoku Sie-
kierzanki.

Reskryptem z d. 29. grudnia 1904 L. 129.142 zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Grybowie, że Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 przeszedł nad tą petycją do porządku dziennego.

Petycja
Rady powia-
towej Rze-
szowskiej
o utworze-
nie ekspozy-
tury kraj.
biura melio-
racyjnego
w Rzeszo-
wie.

W skutek tej petycji, którą Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Rzeszowie reskryptem z d. 30. grudnia 1904 L. 129.120, że Wydział krajowy poweźmie decyzję co do przedłożenia odnośnego wniosku Wysokiemu Sejmowi, kiedy mu będą znane zgłoszenia z okręgu Rzeszowskiego z końcem lutego 1905.

Gdy jednak liczba zgłoszeń z okolicy Rzeszowa była w roku bieżącym tak nieznaczna, że roboty mogły być przydzielone sąsiadnim ekspozyturom w Tarnowie, Jasle i Jarosławiu, Wydział krajowy na razie nie przedkłada wniosku na utworzenie nowej ekspozytury w Rzeszowie.

Petycja
gminy Mi-
kluszwice
w sprawie
regulacji
Raby

Wskutek tej petycji, którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, zawiadomiliśmy petycyonującą gminę reskryptem z d. 31. grudnia 1904 L. 129.253, że o ile chodzi o trasę lewego wału Raby, to trasa ta została zastosowaną do trasy regulacyjnej, zatwierdzonej przez komisję dla regulacji rzek d. 11. czerwca 1904. Jeżeli zaś ta trasa nie odpowiada interesom gminy, to żądanie to winna postawić gmina przy postępowaniu wodnoprawnem dla regulacji rzeki Raby, które zostanie przeprowadzone przed rozpoczęciem robót regulacyjnych.

Co się tyczy użytkowania trawy z lewego wału Raby, zwróciliśmy uwagę gminy, że w myśl ustawy z dnia 21. maja 1903 Dz. u. kraj. Nr. 55. dochód z trawy na wałach ma być obracany na częściowe pokrycie kosztów utrzymania wałów.

Petycja
gminy Ga-
włówek
o zmianę
trasy regu-

Petycję tę, którą Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, przesłaliśmy odezwą z d. 30. grudnia 1904 L. 129.248 c. k. Namiestnictwu z prośbą o zawiadomienie, o ile żądanie gminy może być uwzględnione, o czem

lacyjnej Raby i oddanie gminy odsypisk. zawiadomiliśmy równocześnie petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni.

Odezwa z d. 25. lipca 1905 L. 104.375 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, że równocześnie zarządziło do L. 81.880 wodno-prawne dochodzenie dla regulacji Raby, przy którym tak gmina Gawłówek, jak i inni interesowani mieszkańcy będą mieli sposobność przedstawić komisyj swę życzenia i zarzuty.

Petycyja Marcina Fuchsa w Mikluszowicach o zmianę trasy przekopu i wału Raby. Na skutek tej petycji, przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, poleciliśmy Zwierzchności gminnej reskryptem z d. 31. grudnia 1904 L. 129.249 zawiadomić petycyonującego, że trasa wału Raby musi być zastósowaną do trasy regulacyjnej, uchwalonej przez komisję regulacyjną d. 11. czerwca 1904, grunta zaś pod wał zostaną przez władzę polityczną przed rozpoczęciem robót oszacowane i wynagrodzenie właścicielowi wypłacone.

Petycyja gminy Nieszkowice małe i 9 innych gmin powiatu Bocheńskiego o przyspieszenie regulacji Raby. Uchwałą z d. 3. listopada 1904 odstąpił Wysoki Sejm tę petycję c. k. Rządowi do zbadania i załatwienia.

O tej uchwale zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z d. 30. grudnia 1904 L. 129.251 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni, następnie zaś przypominaliśmy dwukrotnie sprawę c. k. Rządowi w odezwie z d. 18. kwietnia 1905 L. 32.669 i z d. 10. lipca 1905 L. 64.091 wystósowanych do c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Na odezwy te nie otrzymaliśmy jednak dotychczas odpowiedzi.

Petycyja Ignacego Bernacika w Gromcu o obwałowanie lub wykupno jego gruntu nad Wisłą. Wskutek tej petycji odstąpionej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia zawiadomiliśmy petenta pismem z d. 31. grudnia 1904 L. 129.119, że posiadłość jego położona w ostrem zakolu na lewym brzegu Wisły nie może być obwałowaną, gdyż wały muszą być zbudowane w pewnym odstępie od rzeki, potrzebnym dla przeprowadzenia wielkiej wody, — oraz że grunta, które dotychczas podlegały inundacji, nie będą wykupywane.

Petycyja gminy Zbiłkowiec o zabudowanie potoku Stańkowskiego. Petycję tę odstąpioną uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu przesłaliśmy odezwą z d. 30. grudnia 1904 L. 129.250 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie wniosku c. k. Ministerstwu rolnictwa, ażeby zarządziło zbadanie potoku Stańkowskiego, oraz opracowanie generalnego projektu z kosztorysem. Przytem oświadczaliśmy gotowość przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku na przyznanie 50% zasiłku krajowego na to zabudowanie, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli dalszego 50% zasiłku z dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje, a interesowana gmina zobowiąże się wykonać roboty własnym kosztem utrzymywać.

C. k. Ministerstwo rolnictwa przychyliło się do powyższego wniosku i reskryptem z d. 24. stycznia 1905 L. 1.472 poleciło sekcji Samborskiej sporządzić ogólny projekt zabudowania.

O czem zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Sączu reskryptami z d. 30. grudnia 1904 L. 129.250 i z d. 12. lutego 1905 L. 13.870.

Petycyja gminy Dymitrow duży o zbudowanie mostu na starym łożysku potoku Krzemienicy. Petycję tę, którą Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 przekazał Wydziałowi krajowemu, załatwiliśmy odmownie, gdyż na starym łożysku Krzemienicy, do którego wpada kanał Dymitrowski, zbudowany kosztem funduszu obwałowania Wisły i Wisłoki, nie przeprowadzono żadnych robót, ani też nie naruszono istniejącego mostu na drodze polnej. Jeżeli zaś ten most z powodu spróchniałego materiału wymaga odbudowania, to do tego powołani są właściciele gruntów, używający drogi polnej i mostu.

Petycyja byłego konduktora. Prośby tej odstąpionej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 11. listopada 1904 Ls. 1907 Wydziałowi krajowemu do załatwienia nie uwzględni-

która melioracyjnego Mieczysława Miksie-wicza o odprawę i zwrot wkładów do funduszu emerytalnego.

liśmy, gdyż petent opuścił samowolnie służbę krajową, nie odsłużwszy lat dziesięciu, do czego się zobowiązał i otrzymał posadę drogomistrza przy Radzie powiatowej lwowskiej, a w §. 11. instrukcyi służbowej dla kraj. dozorców melioracyjnych zwrot datków, wpłaconych do funduszu emerytalnego, nie jest przewidziany.

O czym zawiadomiliśmy petycyonującego dekretem z d. 27. stycznia 1905 L. 117.157.

II.

A) Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1904.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 przedstawiają się koszta rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	65.281 K 85 g
II. Wykupno gruntów . . .	13.773 " 57 "
III. Ubezpieczenia . . .	2.075 " 97 "
IV. Budowa obiektów . . .	6.810 " 97 "
V. Utrzymanie robót . . .	1.709 " 02 "
VI. Koszta zarządu . . .	9.846 " 32 "
VII. Kasa chorych i zakład ubezp. . .	2.675 " 36 "
VIII. Nieprzewidziane . . .	2 125 " 51 "
razem . . .	104.298 K 57 "

Na wykonanie powyższych robót prelininowano kwotę 139.925 K 82 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 35.627 K 25 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Kosztem powyżej wykazanym wykonano w r. 1904 następujące roboty:

1. Usypano 2.542 m. b. wału i 4 rampy o bryłowości 104.120 m³.
 2. Wykończono rowy osuszające w gminach Pleszów, Branice, Wyciążu i Mogiła o łącznej długości 13.560 m. b. oraz rowy odpływowe od obiektów w ogólnej bryłowości 28.782 m³.

3. Wygrodzono w rowach osuszających 11.390 m. b. płotków i wydarniowano szkarp 3.168 m².

4. zbudowano w Wale Wisły 2 szluzы betonowe, z których jedną dwuotworową i

5. wykonano przejazdy czyli mostki z rur betonowych na rowach osuszających o łącznej długości 259 m. b.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził, jak dotychczas, starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Karol Boziewicz.

2. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 przedstawiają się koszta rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	23.256 K 57 g
II. Budowa obiektów . . .	12.276 " 80 "
III. Roboty dodatkowe . . .	19.307 " 52 "
IV. Wykupno gruntów . . .	14.236 " 93 "
V. Utrzymanie robót . . .	2.395 " 77 "
VI. Koszta zarządu . . .	7.466 " 95 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane . . .	2.968 " 25 "
razem . . .	81.908 K 79 g.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 81.934 K 29 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 25 K 50 g.

Większa oszczędność nie mogła być osiągnięta z powodu, że wykonano rowów więcej o 4 192 m. b., aniżeli w projekcie przewidziano, oraz zbudowano progi betonowe i mostki betonowe, nieprzewidziane w kosztorysie.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904:

1. rowów osuszających 16.118 m. b.
2. rekonstrukcję potoku Srawy na długości 3.000 m. b.
3. regulację potoku Zabawy pod mostem kolejowym w Kokotowie na długości 158 m. b.
4. wygrodzono w rowach osuszających 50 764 m. b. płotków wraz z darniowaniem.
5. wykonano jeden przepust betonowy w wale Wisły, palisadę dla projektowanej szluzy w wale Wisły w Podgórzu, ubezpieczenie Zabawy pod mostem kolejowym, 9 progów betonowych Srawy, 28 progów betonowych, 1 przepust betonowy i 68 mostków betonowych na rowach osuszających.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1904 r. inżynier kraj. biura melioracyjnego, Stanisław Flisowski.

3 Obwałowanie prawego brzegu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w roku 1904 równocześnie w dwóch sekcjach, t. j. od Niepołomic w dół i w Grobli.

Według protokołu kolaudacji, przeprowadzonej w roku 1905, wynosiły koszta robót w roku 1904, jak następuje:

Sekcja górna.

I. Roboty ziemne	95.704 K — g
II. Obiekty	7.007 " 59 "
III. Roboty dodatkowe	1.823 " 46 "
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	4.199 " 82 "
V. Konserwacya	255 " 62 "
VI. Zarząd	5.205 " 90 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.503 " 85 "
Razem	119.700 K 24 g

Powyższym kosztem usypano nowy wał Wisły na długości 3.327 mb., tudzież podwyższono wał, wykonany w r. 1902 z funduszków zapomogowych w Mszczęcinie na długości 624 mb. — o łącznej bryłowatości 158.897 m³.

Prócz tego wykonano 5 przejazdów wałowych o bryłowatości 2.553 m³, z których 3 opatrzone pokładem żwirowym, 2 rowy osuszające o długości 790 mb., wraz z 4-ma mostkami z rur betonowych, wreszcie wybudowano 2 przepusty i szluzę betonową w prawym wale wiślanym.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 197.172 K 16 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 77.481 K 92 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i zarządu.

Roboty w tej sekcji prowadził inżynier-adjunkt krajowego biura melioracyjnego, Władysław Kowalski.

Sekcja dolna.

I. Roboty ziemne	82.987 K 30 g
II. Obiekty	10.307 " 10 "
III. Roboty dodatkowe	871 " 21 "
Do przeniesienia	94.165 K 61 g

Z przeniesienia . . . 94.165 K 61 g

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.966	"	51	"
V. Konserwacya	4	"	40	"
VI. Zarząd	6.291	"	78	"
VII. Rozmaite nieprzewidziane	6.141	"	34	"
Razem	108.569	K	64	g

Kosztom powyższym wykonano prawy wał Wisły w Grobli na długości 2.510 m. wraz z dwoma przejazdami, o łącznej bryłowatości 151.169 m³, regulacyę potoku Strumień wraz z obustronnem ubezpieczeniem płotkami i darniami, na długości 880 mb., rów odpływowy od szluzu Nr. 5, ubezpieczony również płotkami i darniami na długości 180 mb., mostek drewniany na potoku Strumień, a wreszcie jeden przepust i dwie szluzy betonowe w wale wiślanym.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 153.304 K 42 g, oszczędzono przeto 44.734 K 78 g. głównie w rubryce robót ziemnych, przy budowie obiektów i w kosztach zarządu.

Budową w tej sekcji kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego, Maryan Nawrocki.

4. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w roku 1904 równocześnie w dwóch sekcjach, przyczem sekcja górna obejmowała prawy wał Wisły od ujścia Raby do ujścia potoku Gróbki, zaś sekcja dolna prawy wał wsteczny Uszwicy i wał wiślanym w Woli przemysłowskiej.

Według protokołu kolaudacyi, przeprowadzonej w roku 1905, wynosiły koszta robót w roku 1904, sprawdzone przez Oddział rachunkowy, jak następuje:

Sekcja górna.

I. Roboty ziemne	85.545	K	79	g
II. „ regulacyjne	—	"	—	"
III. Budowa obiektów	11.654	"	88	"
IV. Roboty dodatkowe	810	"	45	"
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.282	"	90	"
VI. Konserwacya	273	"	96	"
VII. Zarząd	5.933	"	32	"
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	20.660	"	47	"
Razem	126.161	K	77	g

Kosztom powyższym wykonano następujące roboty:

1. Usypano prawy wał Wisły na długości 4 310 mb., zaś prawy wał Raby na długości 700 mb., czyli razem na długości 5.010 mb. wraz z 7-ma przejazdami przez wał, o łącznej bryłowatości 157.632 m³.

2. Zbudowano 3 szluzы betonowe w wale wiślanym.

3. Wykonano przekop potoku Gróbki na długości 200 mb. o bryłowatości wykopu 4.540 m³.

4. Zregulowano 2 rowy odpływowe od szluz w wale wiślanym, o długości 469 mb.

5. Obsiano prawy wał Raby i prawy wał Wisły na długości 4.170 mb.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano w kosztorysie 151.351 K 26 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie preliminarza

kosztorysowego w kwocie 25.189 K 49 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych, przy budowie obiektów, oraz w kosztach zarządu.

Budowę w tej sekcji prowadził inżynier-adjunkt krajowego biura melioracyjnego, Andrzej Gnoiński.

Sekcja dolna.

I. Roboty ziemne	54.915 K 54 g
II. „ regulacyjne	— „ — „
III. Budowa obiektów	10.461 „ 22 „
IV. Roboty dodatkowe	628 „ 58 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.777 „ 30 „
VI. Konserwacja	— „ — „
VII. Zarząd	6.246 „ 54 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	20.640 „ 62 „
Razem	94.669 K 80 g.

Koszttem powyższym wykonano:

1. Prawy wał Wisły na długości	463 mb.
2. „ „ Uszwicy „	3.520 „

razem na długości 3.983 mb.

wraz z 5-ma przejazdami przez wał, o łącznej kubaturze nasypu 118.054 m³.

3. Dwie szluzы betonowe w prawym wale Wisły.

4. Przepust betonowy w prawym wale Uszwicy.

Na wykonanie tych robót preliminowano 91.152 K 29 g, przekroczono przeto kosztorys o kwotę 3.517 K 51 g, z powodu zwrotu połowy kosztów sporządzenia projektu w kwocie 20.636 K.

Budowę w tej sekcji prowadził inżynier krajowego biura melioracyjnego Antoni Dyląg.

5. Obwałowanie Wisły w powiecie dąbrowskim.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadzone były w roku 1904 w dwóch sekcjach, t. j. od ujścia Dunajca do Wisły w dół, tudzież w okolicy Szczucina i Słupca.

Według operatów wykonawczych wynosiły koszta robót, wykonanych w r. 1904, sprawdzone przez Oddział rachunkowy, jak następuje:

Sekcja górna.

I. Roboty ziemne	121.295 K 36 g
II. Budowa obiektów	1.973 „ 59 „
III. Roboty dodatkowe	396 „ 45 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	22.633 „ 72 „
V. Konserwacja	296 „ 05 „
VI. Zarząd	8.995 „ 51 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	186 „ 80 „
Razem	155.777 K 48 g.

Koszttem powyższym usypano wał Wisły na długości 3.660 mb., o bryłowatości 159.315 m³, wykopano rowy osuszające o długości 620 mb. i kubaturze wykopu 915 m³, wykonano przepust betonowy w wale wiślanym, oraz wyźwirowano i opatrzone poręczami 6 przejazdów przez wał.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano w kosztorysie 171.355 K 09 g — oszczędzono przeto kwotę 15.577 K 61 g, głównie w rubryce konserwacji, kosztów zarządu i rozmaitych nieprzewidzianych.

Robotami w tej sekcji kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego, Jan Pisz.

S e k c y a d o l n a .

I. Roboty ziemne	120.301	K 73	g
II. Budowa obiektów	7.236	" 30	"
III. Roboty dodatkowe	7.046	" 40	"
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	10.416	" 70	"
V. Konserwacja	821	" —	"
VI. Zarząd	8.754	" 63	"
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	87	" 52	"
Razem	154.664	K 28	g

Kosztom powyższym wykonano następujące roboty:

1. Nadsypkę wału Wisły na długości 7.446 mb.
2. Uzupełnienie wału Wisły w roku 1903 wykonanego na długości 160 "
3. Rowy osuszające o długości 8.494 " ubezpieczone płotkami i darniami.
4. 7 przejazdów przez wał Wisły, opatrzonych progami dębowymi i brukiem z kamienia łamanego.
5. Szluzę betonową w prawym wale wiślanym w Woli szczecińskiej.
6. 18 mostków betonowych, rurowych, na rowach osuszających.
7. Jeden stopień w rowie „Olszynka“.

Na powyższe roboty prelininowano w kosztorysie 172.913 koron 57 gr., wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 18.249 koron 29 gr., osiągnięte we wszystkich rubrykach, z wyjątkiem robót ziemnych i wykupna gruntów, które podobnie jak i w sekcji górnej za cenę kosztorysową oddane były w przedsiębiorstwo Wydziałowi Rady powiatowej w Dąbrowie.

Roboty w sekcji dolnej prowadził inżynier krajowego biura melioracyjnego, Bronisław Winnicki.

6. *Obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.*

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono w roku 1904 roboty przy tem przedsiębiorstwie w dwóch sekcjach, przyczem pierwsza sekcja obejmowała prawy wał Wisłoki, tudzież wał Wisły pomiędzy ujściem Wisłoki i granicą powiatu mieleckiego i tarnobrzeskiego, sekcja zaś druga lewy wał Wisłoki i wał Wisły pomiędzy ujściem Nowego Brnia a ujściem Wisłoki.

Według operatu wykonawczego wynosiły koszta robót, wykonanych w roku 1904, sprawdzone przez Oddział rachunkowy, jak następuje:

S e k c y a I .

I. Roboty ziemne	40.134	K 45	g
II. Budowa obiektów	7.064	" 14	"
III. Roboty dodatkowe	17.232	" 88	"
IV. Wykupno gruntów	15.758	" 30	"
V. Konserwacja	3.895	" 24	"
VI. Zarząd	10.479	" 74	"
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	10.191	" 87	"
Razem	104.756	K 62	g

Powyższym kosztem wykonano: prawy i lewy wał kanału Dymitrowskiego na długości 1.382 mb., kanały i rowy osuszające na długości 35.494 mb., jeden przepust i jedną szluzę w wałach Wisły i Wisłoki, most drewniany na kanale Chorzelskim o rozpiętości 6 m., 132

mostków z rur betonowych, 7 przepustów w wałach kanału Dymitrowsko-Młodochowskiego, 8 ramp wałowych, 5 stopni betonowych na kanałach i służbę spiętrzającą na kanale Dymitrowsko-Młodochowskim.

Na powyższe roboty preliminowano 94.363 koron 65 gr., przekroczono przeto kosztorys o kwotę 10.853 koron 41 gr., głównie z powodu wykonania całego szeregu nieprzewidzianych w kosztorysie, a niezbędnych mostków, obiektów wałowych, rowów i t. p.

Robotami w tej sekcji kierował starszy inżynier krajowego biura melioracyjnego, Jan Bochniak.

Sekcja II.

I. Roboty ziemne	137.383 K 46 g
II. Budowa obiektów	12.030 " 94 "
III. Roboty dodatkowe	9 541 " 69 "
IV. Wykupno gruntów	30.212 " 85 "
V. Konserwacja	3.000 " 17 "
VI. Zarząd	9.898 " 49 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.305 " 16 "
Razem	207.372 K 76 g.

Kosztom powyższym wykonano wał Wisły na długości 1.597 mb., wał Wisłoki na długości 2.000 mb., lewy wał Brnia na długości 6.970 mb., prawy wał Brnia na długości 4.165 mb., wzmocnienie wału za pomocą ławy od strony ładu na dług. 2.451 mb., regulację potoku Brnia na dług. 3.200 mb., zaś potoku Łukawiec na dług. 8.491 mb., 2 przepusty wałowe, jedną służbę betonową trójotworową, 16 mostów betonowych i 8 mostków rurowych.

Na roboty powyższe preliminowano 219.367 K 62 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 11.994 K 86 g, głównie w rubryce budowy obiektów.

Roboty w tej sekcji prowadził starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Haładaj.

7. Uzupełnienie regulacji Nowego Brnia i dopływów.

Według protokołu kolaudacji robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w 1904 roku, przedstawiają się koszty rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I. Roboty ziemne	47.026 K 59 g
II. „ ubezpieczające i dodatkowe	19.761 " 98 "
III. Budowa obiektów	3.818 " 84 "
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	2.067 " 17 "
V. Utrzymanie w czasie budowy	22.214 " 01 "
VI. Koszta zarządu	7.898 " 74 "
VII. Nieprzewidziane	8.679 " 03 "
razem	111.466 K 36 g.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę 120.127 K 71 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 8.661 K 35 g.

Kosztom powyżej wykazanym wykonano w 1904 r. następujące roboty: — uregulowano koryta potoków:

Łosia na długości	4.060 m
Łożyska na długości	1.050 "
Upust „ „	480 "
Rybnica „ „	3.800 "
Drzymanie „	8.320 "
i rowów:	
Słupiecko - Wampierzowski	2.500 "
Gruszowski	400 "

razem na długości . . . 20.610 m bież.

— wykonano 2 mosty i 4 przepusty objęte projektem; wymieniono 28 szluz drewnianych na betonowe i wykonano — tytułem robót nieprzewidzianych: 2 mostki drewniane i 3 mostki betonowe.

Przytem wykonano z funduszków zapomogowych ubezpieczenie obu brzegów Nowego Brnia od mostu w Słupcu do ujścia do Wisły, które uszkodzone zostały przez powódź zatorową w r. 1903, kosztem 30.000 K.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1904 r. inżynier kraj. biura melioracyjnego, Józef Pruchnik.

8. Uzupełnienie regulacji potoku Krzemienicy.

Wedle sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy operatu wykonawczego wynosiły koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Wykupno gruntów	— K — g
II. Roboty ziemne	3.363 " 90 "
III. Budowa obiektów	143 " 80 "
IV. Roboty dodatkowe	5.557 " 70 "
V. Konserwacja	14.919 " 99 "
VI. Zarząd	368 " 77 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.165 " 93 "
razem	26.520 K 09 g.

Kosztem powyższym wykonano dodatkowe rowy osuszające o długości 4 369 m³ i kubaturze wykopu 3.737 m³, wygrodzono 6.020 mb. płotków, oraz wydarniowano 7.732 m² skarp rowów.

W rubryce robót konserwacyjnych wykonano odczyszczenie zamulonych i zarośniętych rowów i kanałów na długości 211.142 mb., odnowiono i uzupełniono ubezpieczenia płotkowe na długości 40 686 mb. oraz wydarniowano ponownie skarpy rowów na powierzchni 36.449 m².

Poleczone rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 20. stycznia 1904 l. 11680 uporządkowanie rowu pomiędzy starym a nowym wałem w Dymitrowie małym, oraz podwyższenie lewego brzegu tegoż rowu przeprowadzono w zupełności.

Na wykonanie powyższych robót nie prelimitowano żadnej kwoty, lecz odnośne koszta pokryto z oszczędności, uzyskanych w latach poprzednich.

Budowę w r. 1904 kierował starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Bochniak, prowadząc równocześnie roboty w sekcji I. obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

9. Regulacja górnego Dniestru z dopływami.

Podobnie, jak w latach poprzednich prowadzono w r. 1904 roboty przy tem przedsiębiorstwie na trzech przestrzeniach równocześnie, a mianowicie na Dniestrze w sekcji I. od Rozwadowa do ujścia Tyśmienicy i w sekcji II. od ujścia Tyśmienicy do ujścia Strwiąża, oraz na Strwiążu od ujścia do Dniestru do Babiny.

Według sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy operatów wykonawczych wynosiły koszta budowy w r. 1904, jak następuje:

a) przy regulacji Dniestru sekcji I. i II.

I. Roboty ziemne . . .	56.045	K 24 g
II. „ regulacyjne . . .	171.896	„ 83 „
III. Budowa obiektów . . .	4.963	„ 04 „
IV. Roboty dodatkowe . . .	360	„ 05 „
V. Wykupno gruntów . . .	80.449	„ 23 „
VI. Konserwacja . . .	1.490	„ 36 „
VII. Zarząd . . .	15.747	„ 15 „
VIII. Nieprzewidziane . . .	17.441	„ 63 „
razem . . .	348.393	K 53 g.

Powyższym kosztem wykonano 21 przekopów o łącznej długości 5.400 m., a 133.479 m³ bryłowatości, 965 m. tam kamiennych, 4.133 m tam faszynowych i 1.617 m. deponii kamienia o bryłowatości 4.757 m³ oraz zbudowano 1 most.

Wobec preliminowanej kwoty 514.864 K 03 g okazuje się zaoszczędzenie w sumie 166.470 K 50 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

b) przy regulacji Strwiąża.

I. Roboty ziemne . . .	50.459	K 85 g
II. „ regulacyjne . . .	43.631	„ 86 „
III. Budowa obiektów . . .	20.211	„ 54 „
IV. Roboty dodatkowe . . .	637	„ 28 „
V. Wykupno gruntów . . .	15.980	„ 95 „
VI. Konserwacja . . .	533	„ 60 „
VII. Zarząd . . .	8.642	„ 03 „
VIII. Nieprzewidziane . . .	4.382	„ 90 „
razem . . .	144.480	K 01 g.

Powyższym kosztem wykonano 21 przekopów o łącznej długości 3.106 m. a 78.958 m³ bryłowatości, oraz odkopano zamulony wskutek budowy syfonu dla bagien Naddniestrzańskich przekop przy ujściu do Dniestru o bryłowatości 25.336 m³, pogłębiono koryto ręcznie korzystając z niskich stanów wody na długości 7.300 m, dalej wykonano tam faszynowych 530 m opasek, 881 m kierownic, 15 m ostróg, 898 m zamknięć i 75 m poprzeczek, wreszcie zbudowano 1 most dębowy i dokończono budowę rozpoczętego w r. 1903 mostu o leżajach żelaznych.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 157.435 K 96 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 12.955 K 95 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

Roboty przy regulacji Dniestru w sekcji I. i II. prowadził w r. 1904 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Dyonizy Howarth wraz z inżynierem Włodzimierzem Rungem, zaś przy regulacji Strwiąża inżynier tegoż biura, Jan Łopuszański.

10. Regulacja rzeki Bugu.

Wedle operatu wykonawczego sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	17.494 K 14 g
II. „ regulacyjne . . .	60.402 „ 59 „
III. Budowa obiektów . . .	— „ — „
IV. Wykupno gruntów . . .	1.728 „ 09 „
V. Konserwacja . . .	2.315 „ 51 „
VI. Zarząd . . .	10.309 „ 50 „
VII. Nieprzewidziane . . .	2.387 „ 55 „
razem . . .	94.637 K 38 g.

Powyższym kosztem wykonano 16 przekopów na przestrzeni 3.263 km. długiej o łącznej bryłowatości 53.996 m³, 3.441 m kierownic faszynowych, 350 m opasek faszynowych, 440 m tam faszynowych poprzecznych o łącznej bryłowatości faszynady 23.624 m³ i ułożono koronę na tamach na łącznej długości 4.231 m.

Na podstawie dodatkowego kosztorysu, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa preliniowano na powyższe roboty 110.306 K 67 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 15.669 K 29 g, które osiągnięto w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1904 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Maksymilian Czernik.

11. Regulacja Biały.

Podobnie jak w r. 1903 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 w dwóch sekcjach, które obejmowały powiaty Tarnowski i Grybowski.

Według operatów wykonawczych, sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy, wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1904, jak następuje:

a) W powiecie Tarnowskim.

I. Roboty ziemne . . .	14.399 K 50 g
II. „ regulacyjne . . .	98.585 „ 84 „
III. Budowa obiektów . . .	— „ — „
IV. Roboty dodatkowe . . .	8.229 „ 21 „
V. Wykupno gruntów . . .	8.856 „ 91 „
VI. Konserwacja . . .	12.103 „ 32 „
VII. Zarząd . . .	9.142 „ 88 „
VIII. Nieprzewidziane . . .	7.206 „ 79 „
razem . . .	158.524 K 45 g

Do tego koszta robót nadprogramowych . . . 77.086 „ 55 „

ogółem . . . 235.611 K — g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904:

A) Roboty programowe.

- 1) 7 przekopów o łącznej długości 2 007 m, a 28.297 m³ bryłowatości;
- 2) 3.093 m tam faszynowych, 2.632 m budowli mieszanych (faszynada z narzutem kamiennym), 2.627 m budowli kamiennych, 4.851 m³ deponii kamienia, 1.038 m obitki faszynowej i 1.014 m opasek przy koryzeniach tam;
- 3) 25 h. zawiklenia odsypisk i starych ramion, i 3.264 m. namulników.

B) Roboty nadprogramowe.

Inkrustacja tam faszynowych na długości 11.501 m. kamieniem łamanym, zaś na długości 247 m. płytami betonowymi.

Na roboty programowe preliminowano 161.148 K 89 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 2.624 K 44 g.

b) W powiecie Grybowskim.

I. Roboty ziemne	4.970 K 93 g
II. „ regulacyjne	72.565 „ 32 „
III. Budowa obiektów	— „ — „
IV. Roboty dodatkowe	5.601 „ 17 „
V. Wykupno gruntów	1.818 „ 85 „
VI. Konserwacja	7.058 „ 52 „
VII. Zarząd	7.675 „ 27 „
VIII. Nieprzewidziane	3.450 „ 27 „
razem	103.140 K 33 g.

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1904:

10 przekopów o łącznej długości 2.244 m i 12.432 m³ bryłowatości, 1.162 m. tam faszynowych równoległych, 3.382 m. tam faszynowych poprzecznych, 1.098 m. opasek faszynowych przy korzeniach tam prostopadłych, 4.911 m. tam równoległych kamiennych, 217 m³ narzutu kamiennego, 443 m³ deponii kamienia i 540 m. budowli mieszanych (faszynada z narzutem kamiennym) oraz 8·7 h. zawiklenia odsypisk.

Na powyższe roboty preliminowano 69.912 K 17 g, wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 33.228 K 16 g, a to z powodu, że dla należytego znormalizowania koryta wykonano przeszło dwukrotnie większą ilość budowli regulacyjnych, aniżeli w projekcie przewidziano.

Budowę w powiecie Tarnowskim prowadził w r. 1904 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz, zaś w powiecie Grybowskim inżynier tegoż biura, Adam Różański.

12. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Według operatu wykonawczego, sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy przedstawiają się koszty robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne	26.352 K 84 g
II. Budowa obiektów	4.400 „ 73 „
III. Roboty dodatkowe	1.021 „ 40 „
IV. Wykupno gruntów	22.030 „ 67 „
V. Konserwacja	588 „ 83 „
VI. Zarząd	2.850 „ 93 „
VII. Nieprzewidziane	5.493 „ 63 „
razem	62.739 K 08 g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904, 2.352 m. bież. nasypu wału Dunajca o bryłowatości 40.323 m³, jedną szluzę betonową we wale Dunajca, jeden stopień betonowy na potoku Więckówce, oraz obsiano skarpy wału nasionami traw.

Na roboty wykonane w r. 1904 przewidziano w preliminarzu kosztorysowym kwotę 72.857 K 08 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 10.118 K — g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1904 inżynier krajowego biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz, któremu dodano do pomocy inżyniera-adjunkta, Gustawa Müldnera.

*13. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego
w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.*

Roboty przy tem przedsiębiorstwie zastanowione w r. 1898 wskutek wyczerpania datków kraju i państwa podjęto w r. 1904 na rachunek datku spółki wodnej, która na pokrycie tego datku zaciągnęła pożyczkę.

Wedle operatu wykonawczego, sprawdzonego przez oddział rachunkowy wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne	29.349 K 03 g
II. Obiekty	883 " 84 "
III. Roboty dodatkowe	481 " 94 "
IV. Wykupno gruntów	15.194 " 24 "
V. Konserwacya	1.530 " 68 "
VI. Koszta zarządu	3.853 " 12 "
VII. Nieprzewidziane	10.486 " 46 "
razem	61.779 K 31 g.

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1904:

1. usypano 3 594 m. wału Dunajca o bryłowatości 53.452 m³ oraz 13 przejazdów przez wał,

2. zbudowano 1 szluzę betonową o 3 otworach, 1 przepust betonowy i 1 mostek drewniany na Czerniawie, oraz wykonano 156 m. rowu odpływowego,

3. obsiano skarpy wału nasionami traw na długości 1.642 m.

Wobec kwoty preliminarzowej na te roboty w sumie 52.710 K 69 g okazuje się przekroczenie w kwocie 9.068 K 62 g, a to z powodu budowy dodatkowych obiektów.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1904 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz.

14. Regulacya potoku Pustej (Rudosławki).

Wedle operatu wykonawczego wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne	43.515 K 74 g
II. Budowa obiektów	— " — "
III. Roboty dodatkowe	5.779 " 52 "
IV. Wykupno grunt. i odszkodowania	1.782 " 81 "
V. Konserwacya	— " — "
VI. Zarząd	6.540 " 60 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.260 " 14 "
Razem	59.878 K 81 g.

Powyższym kosztem zregulowano potok Pustą na długości 3.977 m. b., zaś potok Majdan na długości 3.364 m. b. oraz ubezpieczono podnóże szkarp powyższych potoków za pomocą płotków na długości 11.001 m. b., a wreszcie obsiano nasionami traw odkłady ziemne, uzyskane z wykopu i na brzegach rozplantowane.

Na powyższe roboty preliminarzowano 89.139 K 23 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 29.260 K 42 g, uzyskane głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego, Władysław Zgorlăkiewicz.

**b) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa
i Wydział krajowy.**

(Sekcyę samborską dla zabudowań potoków górskich).

15. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1905 kolaudacyi wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	13.511	K	12	g
II. Roboty regulacyjne . . .	19.243	"	17	"
III. Budowa obiektów . . .	—	"	—	"
IV. Roboty dodatkowe . . .	11.680	"	72	"
V. Wykupno gruntów . . .	237	"	44	"
VI. Konserwacya . . .	2.345	"	01	"
VII. Zarząd . . .	5.762	"	46	"
VIII. Nieprzewidziane . . .	—	"	—	"
Razem . . .	52.779	K	92	g

Powyższym kosztem przeprowadzono w r. 1904 korekcyę potoku Topolnicy na długości 2.105 m. oraz korekcyę jej dopływów na łącznej długości 224 m., przyczem wykonano 2.994 m. tam podłużnych a 8895 m. tam poprzecznych faszynowych systemu Seelinga, oraz 1.612 m. opasek z kieszek faszynowych. Ponadto zalesiono 82:63 ha zrębów, pastwisk i debr, tudzież zawiklono 7:5 ha szutrowisk wzdłuż potoków.

16. Regulacya i zalesienie Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1905 kolaudacyi wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	938	K	73	g
II. Budowle regulacyjne . . .	55.319	"	21	"
III. Konserwacya . . .	419	"	60	"
IV. Zarząd . . .	5.348	"	58	"
V. Nieprzewidziane . . .	1.097	"	66	"
Razem . . .	63.123	K	78	"

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1904 5.947 m. tam równoległych faszynowych, 5.050 m. poprzeczek faszynowych, 160 m. obitki faszynowej; przekopano odsypiska na łącznej długości 280 m., oraz zagajono 31:5 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Wobec preliminowanej kwoty 72.915 K 61 g okazuje się zaoszczędzenie w sumie 9.791 K 83 g.

17. Zabudowanie debr w gminie Mikołajowie.

Wedle operatu wykonawczego sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy przedstawiają się koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	249	K	19	g
II. Roboty regulacyjne . . .	3.323	"	94	"
III. Budowa obiektów . . .	7.948	"	97	"
IV. Roboty dodatkowe . . .	13.259	"	34	"
V. Wykupno gruntów . . .	461	"	92	"
VI. Konserwacya . . .	785	"	91	"
VII. Zarząd . . .	4.325	"	38	"
VIII. Nieprzewidziane . . .	390	"	24	"
Razem . . .	30.744	K	89	g

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904 16 zapor gałęziowych, 60 m korekcyi potoku z ubezpieczeniem dna progami poprzecznymi, 59 m. kunety kamiennej, 2.653 m. płotków poprzecznych na pokładzie faszynowym, 647 m. kunet faszynowych, 18.862 m. płotków na stokach debr, 129 m. progów dębowych z brukiem kamiennym, 400 m. rowów odwodniających, oraz zakulturowano 15 ha stoków piaszczystych i zasiano 13.1 ha stoków nasionami traw, tudzież ogrodzono kultury na łącznej długości 8.815 m.

Wedle protokołu przeprowadzonej w r. 1905 kolaudacyi robót wykonanych w latach 1903 i 1904 wynosiły sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w obu tych latach kwotę 50.508 K 44 g, a w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w sumie 57.085 K 20 g okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 6.576 K 76 g

18. Zabudowanie i zalesienie debr w gminie Zniesienie powiatu lwowskiego.

Wedle rachunków sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót przedwstępnych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 sumę 6.104 K 17 g.

Akcyi budowlanej nie można było przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 należycie rozwinąć, gdyż pertraktacye ze stronami interesowanymi nie mogły dojść do skutku.

19. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Biały.

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 z powodu wyczerpania funduszu, tylko najniezbędniejsze roboty konserwacyjne i zalesienia kosztem osobnych zasiłków ze skarbu kraju i państwa.

Wedle rachunków sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót konserwacyjnych w r. 1904 kwotę 3.082 K 13 g.

Powyższym kosztem wykonano 465 m tam podłużnych i poprzecznych, rozkopano szutrowiska, zakulturowano odsypiska oraz pokryto koszta dzierżawy gruntu pod szkółkę lasową i płacy strażników.

c) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

20. Regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z dnia 22. lipca 1905 l. 197 udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1905 l. 109.803 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 roboty na górnej i dolnej przestrzeni i wykonano następujące roboty:

1. 7 przekopów, z których dwa były rozpoczęte już w r. 1903, oraz pogłębienie 3 przekopów wykonanych w poprzednich latach o łącznej bryłowatości 110.908 m³, tudzież karczowanie 7.800 m² krzaków.

2. 12 tam faszynowych równoległych i poprzecznych o łącznej długości 1.988.5 m. i bryłowatości 10.088.48 m³, w czem mieści się również podwyższenie kilku tam faszynowych.

3. 21 tam kamiennych równoległych i prostopadłych oraz 3 zamulniki kamienne o łącznej długości 2.188 m., inkrustacyę tam faszynowych na łącznej długości 1.114 m., tudzież 351 m deponij kamiennych, przy czem użyto kamienia łamanego o łącznej bryłowatości 10.197 m³.

4. pogłębiono parową pogłębiarką dno przekopów i wydobyto ogółem 35.884 m³ materiału, oraz usunięto z dna koryta elewatorem 158 dębów i 58 pni.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy ogółem w kwocie 196.037 K 42 g, z czego przypada:

1. na roboty ziemne	62.688 K 24 g
2. na roboty faszynowe	23.254 " 47 "
3. na roboty kamienne	25.179 " 20 "
4. na wykupno gruntów	41.322 " 82 "
5. na pogłębianie koryt	21.992 " 42 "
6. na elewator	1.832 " 43 "
7. na galary dla pogłębiarki . .	5.029 " 32 "
8. na utrzymanie łęgowych . . .	1.008 " — "
9. na utrzymanie biura i inne ro- boty wykonane we własnym zarządzie	13.730 " 52 "

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1905 l. 61.746 zamknięcie rachunków za r. 1904 wykazuje wydatki (uiszczenie) w sumie 240.168 K 59 g, z czego przypada:

1. na koszt zarządu	21.630 K 18 g
2. na koszt pomiaru	330 " 64 "
3. na koszt ruchu i utrzymanie bagra parowego	25.370 " 74 "
4. na utrzymanie łęgowych	744 " — "
5. na wykupno gruntów	41.174 " 47 "
6. na koszt budowy	137.392 " 35 "
7. na rozmaite wydatki	13.526 " 21 "

Niezgodność kosztów budowy, podanych przez c. k. kierownictwo budowy z kosztami wykazanymi w zamknięciu rachunkowym wynika stąd, że w wykazie c. k. kierownictwa budowy pominięto koszt zarządu budowy, oraz że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 30. stycznia 1903 l. 3.040 zamknięcia rachunkowe zawierają należitości w danym roku asygnowane a względnie wypłacone i z tego powodu mogą się ewentualnie odnosić do robót w latach poprzednich wykonanych.

21. Regulacja Łomnicy.

Według sprawozdania c. k. kierownictwa budowy udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1905 l. 57.849 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 systematyczne roboty regulacyjne na przestrzeni Łomnicy od Dołhego do Błudnik i pod Temerowcami, tudzież uzupełnienie robót na przestrzeni Łomnicy od Błudnik do Pukasowiec, oraz roboty konserwacyjne na Cieczwie i wykonano następujące roboty:

1. 4.484 m. przekopów o bryłowatości 45.665 m³ i 628 m² skarpowania brzegów.

2. 9.869 m. tam faszynowych równoległych, 3236 m. tam faszynowych poprzecznych, 2.768 m. tam faszynowych prostopadłych (ostróg), 365 m. zamknięć faszynowych, 1.357 m. walca zatapianego i 44 m. oskałowania kulakami, tudzież ułożono koronę na tamach faszynowych na łącznej długości 1.387 m. i przeprowadzono konserwację tam faszynowych na ogólnej długości 615 m.

3. zasadzono 84 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Koszt powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy w kwocie 269.945 K 39 g, z czego przypada:

1. na zarząd	18.043 K 41 g
2. na utrzymanie łęgowych	620 " — "
3. na wykupno gruntów	18.024 " 93 "
4. na koszt budowy	233.257 " 05 "

Porównanie kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym można wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy przeprowadzić jedynie dla przestrzeni Błudniki-Pukasowce, która została już ukończoną. Koszt robót wykonanych na tej przestrzeni wynoszą wedle tegoż sprawozdania kwotę

316.090 K 87 g, a w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 244.000 K okazuje się przekroczenie w sumie 72.090 K 87 g, które powstało wskutek wykonania znacznie większej ilości budowli regulacyjnych, aniżeli w projekcie generalnym przewidziano, tudzież wskutek większych głębokości tych budowli.

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1905 L. 61.744 zamknięcie rachunków za r. 1904 wykazuje wydatki (uiszczenie) w tym okresie budowy w sumie 254.763 K 50 g, z czego przypada:

1. na koszt zarządu . . .	19.199 K 14 g
2. na wykupno gruntów . . .	18.732 " 25 "
3. na koszt budowy . . .	212.294 " 38 "
4. na różne wydatki . . .	4.537 " 73 "

Niezgodność kosztów budowy, podanych przez c. k. kierownictwo budowy z kosztami wykazanymi w zamknięciu rachunkowym, wynika stąd, że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 30. stycznia 1903 r. L. 3.040 zamknięcia rachunkowe zawierają jedynie należitości uiszczone w danym roku, tak że ewentualnie nie obejmują kosztów robót wykonanych w ostatnich miesiącach roku, a natomiast mogą się odnosić do robót wykonanych w poprzednich latach.

22. Regulacja Soły.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1905 L. 51.312 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie roboty regulacyjne systematyczne na trzech przestrzeniach Soły a mianowicie: Cisiec-Cięcina, Żywiec Zadziele i Łęki-Rajsko-Oświęcim, tudzież lokalne roboty pod Kobiernicami i wykonano następujące roboty:

1. szereg przekopów o łącznej bryłowatości 47.244·8 m³.
2. 2.037 m. bież. tam faszynowych równoległych i 1.394 m. tam faszynowych poprzecznych o łącznej bryłowatości 16.860·8 m³ faszynady.
3. 2.756 m. bież. tam równoległych kamiennych i 2.753 m. tam poprzecznych mieszanych, tudzież 2.598 m. płotków 3-rzędowych i 2.404 m. płotków jednorzędowych.
4. 676 m³ narzutu kamiennego dla oskaławania tam faszynowych.
5. zasadzono 5 9867 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy w kwocie 211.555 K 18 g, z czego przypada:

1. na zarząd	20.940 K 86 g
2. na pomiary	280 " 71 "
3. na koszt budowy	188.754 " 62 "
4. na zawiklenie	1.578 " 99 "

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1905 l. 61.745 zamknięcie rachunków za r. 1904 wykazuje wydatki (uiszczenie) w sumie 303.452 K 62 g, z czego przypada:

1. na koszt zarządu	22.299 K 55 g
2. na koszt pomiaru	114 " 11 "
3. na wykupno gruntów	24.057 " 24 "
4. na koszt budowy	248.572 " 13 "
5. na różne wydatki	8.409 " 59 "

tak, że i tu okazuje się niezgodność kosztów budowy wykazanych przez c. k. kierownictwa budowy z zamknięciem rachunkowym, podobnie jak w kosztach budowy regulacji Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem i regulacji Łomnicy.

B) Wykaz czynności krajowego biura melioracyjnego za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

Z 52 inżynierów biura melioracyjnego zajętych było w pierwszej połowie 1905 roku:

a) 6 inżynierów (dyrektor, jego zastępca i 4 starszych inżynierów) prowadzeniem referatu, sprawdzaniem projektów, inspekcjami i kolaudacjami tak robót publicznych, jak i prywatnych subwencyonowanych;

b) 8 inżynierów zdjęciami i projektami dla ustawowych robót publicznych (3 w dorzeczu górnego Dniestru, 3 w dorzeczu Bugu, a 2 w dorzeczu Wisły);

c) 13 inżynierów projektowaniem i wykonaniem melioracji prywatnych (7 we Lwowie, 2 w Krakowie, a po 1 w Tarnowie, Jasle, Jarosławiu i Stanisławowie);

d) 1 inżynier projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych;

e) 1 inżynier projektowaniem i wykonaniem stawów rybnych;

f) 23 inżynierów prowadzeniem budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Czynności biura uwidoczniają następujące szczegółowe wykazy:

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wymienionych:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne					Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dzenie			
		kilom.	ha	w hektarach					
	a) Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne.								
1	Wydział krajowy, obwałowa- nie Wisły i dopływów po- wyżej Krakowa, do ujścia Przemszy	40·0	—	—	—	—			
2	Wydział krajowy — Regula- cja potoku Rudawy . . .	—	—	—	—	—		Rozpoczęto.	
3	Wydział krajowy — Regula- cja Tyśmienicy z dopływami	107·0	12.000	—	—	—			

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne				Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie		
		kilom.	ha	w hektarach				
	β). Subwencyonowane przed- siębiorstwa melioracyjne.							
4	Gmina Borki	5.9	—	272	—	—		
5	Gmina Wola zdakowska . . .	1.5	—	37	—	—		
6	Gmina Międzywodzie ad Ba- ranów	1.7	—	179	—	—		
7	Gmina Brzyście	3.7	—	182	—	—		
8	Gmina Złotniki, obwałowanie kanału Berdechowskiego . .	2.0	—	—	—	—		
9	Gmina Kliszów, przedłużenie kanału.	1.2	—	—	—	—		
	i osuszenie gruntów.	3.1	—	227	—	—		
10	Gmina Schönanger, osuszenie rowami	1.0	—	—	—	—		
11	Gmina Czermin i Hohenbach, osuszenie rowami	10.3	—	—	—	—		
12	Gmina Szafranów, osuszenie rowami	2.2	—	—	—	—		
13	Gmina Łysaków, osuszenie ro- wami	1.4	—	—	—	—		
14	Gmina Słupiec, rów Olszynka obwałowanie Starowiśla . .	0.4	—	—	—	—		
	obwałowanie Starowiśla . .	1.1	—	—	—	—		
15	Gmina Szczucin, rów osusza- jący	4.2	—	—	—	—		
16	Urbaniki i Bogusz w Lubasz .	0.7	—	—	—	—		
17	Jan Skoczylas w Słupcu . . .	—	—	—	3	—		
18	Łęka szczucińska, włościanie.	1.0	—	—	—	—		
19	Gmina i obszar dw. w. w Brze- żówce i Moderówce, regula- cja Jasiółki	1.5	—	—	—	—		
20	Wydział pow. Rzeszów, osu- szenie bagien (potok Czarny).	10.0	—	—	—	—		Uzupełnienie.
21	Włościanie w Ciężkowicach . .	—	—	230	—	—		
22	Spółka wodna, dla regulacji potoku Stawczanki i dopły- wów	53.5	1.553	—	—	—		
23	Włościanie w Cetuli	—	—	30	—	—		
24	Wydział pow. w Samborze, osuszenie bagien.	—	—	1.185	—	—		
25	Gminy i obszar Rudze, obwa- łowanie Wieprzówki	1.2	—	—	—	—		
26	Wydział pow. Stryj, osuszenie bagien w dorzeczu Wowni . .	—	—	2.877	—	—		
27	Włościanie w Kuryłówce. . .	—	—	308	—	—		
28	Gmina Demeszkowce	2.3	—	72	—	—		
29	Gmina i obszar dw. w Bełzcu . .	—	—	94	—	—		
30	Gmina Kupiczwola	—	—	172	—	—		
31	Gmina Słocina	—	—	5	—	—		

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
32	Gmina Białobrzegi	—	—	—	183	—	Stawy.
33	Gmina Trzećnica, regulacja potoku Młynówki	1.2	—	—	—	—	
34	Włościanie w Głowience	—	—	—	27	—	
35	Włościanie w Odrzykoniu	1.0	—	—	67	—	
36	Włościanie w Dębowcu	—	—	—	14	—	
37	Włościanie w Raclawówce	—	—	—	25	—	
38	Włościanie w Zabierzowie	—	—	—	46	—	
39	Włościanie w Skrzyszowie	—	—	—	77	—	
40	Mieszczanie w Strusinie pod Tarnowem	—	—	—	25	—	
41	Włościanie w Zaczerniu	—	—	—	24	—	
42	Włościanie w Nosówce	—	—	—	12	—	
43	Włościanie i probostwo w Ol- szynach	—	—	—	21	—	
44	Włościanie w Odporyszowie	—	—	17	—	18	
45	Włościanie w Gumniskach	—	—	—	61	—	
46	Gmina Rudna wielka	—	—	—	77	—	
47	Włościanie w Rząsce	—	—	—	57	—	
48	Włościanie w Wyciążach	—	—	—	212	—	
49	Włościanie w Wolicy	—	—	—	49	—	
50	Włościanie w Zagórzcu	—	—	—	—	57	
51	Włościanie w Modlniczce	—	—	—	120	—	
52	Włościanie w Kościelnikach	—	—	—	64	14	
γ) Melioracje prywatne.							
1) Osuszenia i nawodnienia.							
53	W. A. i W. F. Schmidt w Bro- dach folwark „Węglarka“	—	—	—	258	—	Lasy.
54	Tytus Zarzycki w Chotylubiu	—	—	—	128	—	
55	Miasto Lwów w Zubrzy	—	—	—	78	—	
56	Gmina Nowe Miasto, osuszenie miasteczka	0.7	—	—	—	—	
57	C. i k. Ministerstwo Wojny, folwark Roków i Babica (Klecza dolna)	—	—	—	137	—	
58	Tadeusz Sroczyński w Szy- dlowcu	13.8	—	460	—	—	
59	Haszłakiewicz w Tehlowie	—	—	100	—	—	
60	hr. Szeptycki w Przyłbicach	—	—	60	40	—	
61	hr. Krasicki w Podbukównie	—	—	80	—	—	
62	hr. Poletyło w Szczurowicach	—	—	180	—	—	
63	r. k. Kapituła przemyska w Pnikucie g.	—	—	—	130	—	
64	br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	120	—	
65	Dr. H. Kolischer w Wołczu- chach	—	—	—	180	—	Sadowocowy.
66	Oleksa Mandziuk w Olesku	—	—	—	1	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne				Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dzenie		
		kilom.	ha	w hektarach				
67	Julian T. Kapiszewski w Ko- bylnicy wołoskiej	—	—	—	80	—		
68	Władysław Polański w Rudni- kach	—	—	—	—	147		
69	M. hr. Drohojowska w Bola- nowicach	—	—	—	81	—		
70	Józef hr. Gołuchowski w Ba- worówce	—	—	—	45	—		
	w Popławach	—	—	115	70	—		
71	Artur Zaremba Cielecki w Ha- dyńkowcach	—	—	17	—	—		
72	Adolf br. Brunicki w Lubie- niu w.	—	—	—	43	—		
73	Aleksander Pragłowski w Ko- marowicach	—	—	—	19	—		
74	Wiktor Jasiński w Belżcu	1·0	—	—	40	—		
75	Jan Urbański w Dobrosinie	1·5	—	—	56	—		
76	Fundacya hr. Skarbka w Ży- daczowie	3·6	—	—	30	—		
	w Brzozdowcach	—	—	3	95	—		
	w Rożniatowie	1·1	—	—	86	—		
77	Zofia hr. Starzeńska w Łow- czycach	1·0	—	—	102	—		
78	Jan Gnoiński w Cieszanowie	—	—	—	70	—		
79	Jan hr. Mycielski w Cieszy- nie.	—	—	—	12	—		
80	Ignacy Zbozil w Łukawicy	—	—	—	75	—		
81	Stan. hr. Stadnicki w Kry- sowicach	0·5	—	—	24	—		
82	Antoni Theodorowicz w Żu- kowie	—	—	—	186	—		
83	Dr. Grzegorz Ziembicki w Mal- czycach	9·5	—	—	8	260		
84	W. Schmidt w Brodach folw. Baldury	—	—	—	8	—		
85	Jan Urbański w Dobrosinie	—	—	—	6	—		
86	Stanisław Jabłonowski w Po- powcach	—	—	—	23	30		
87	Winc. Rozwadowski w Ko- złowie.	—	—	74	—	—		
88	Fundacya Jevisch-Colonisa- tion Association w Słobódce leśnej	—	—	—	124	—		
89	Wł. Komorowski w Gwoźdźcu starym	—	—	—	130	—		
90	Franciszek Bietkowski w Tu- staniu	—	—	—	17	—		
91	Dr. Julian Meisels w Bro- szniowie	—	—	—	57	—		

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
92	Henryk Prek w Łuce	—	—	103	—	—	
93	Wojciech Gryziecki w Pruch- niku	—	—	—	2	—	
94	Andrzej ks. Lubomirski w Prze- worsku folwark „Gać”	0.5	—	23	—	—	
	folwark „Markowa”	—	—	—	52	—	
95	Wład. ks. Sapieha w Oleszy- cach folwark „Zapałów”	1.6	—	—	92	—	
	folwark „Zalesie”	—	—	—	98	—	
96	Czesław Świeżawski w Rokie- tnicy	2.6	—	—	173	16	
97	Ustrzycki w Czelatyczach	—	—	9	—	—	
98	Dr. Abraham Kornhäuser w Wygodzie	—	—	—	75	—	
99	Gmina Brzostek, regulacja po- toku Słonego	1.0	—	—	—	—	
100	Adam hr. Skrzyński w Zagó- rzanach	1.0	—	14	11	—	
101	Marya Lisowiecka w Niegło- wicach	—	—	—	83	—	
102	Stanisław Zaykowski w Czer- mnej	—	—	—	6	—	
103	Zdzisław Skrzyński w Narcie	1.1	—	—	17	14	
104	Jan hr. Szeptycki w Korczy- nie.	—	—	—	—	9	
105	Jan Trzecieski w Świerzowej polskiej	—	—	—	9	—	
106	Władysław Dembowski w Sę- kowej	—	—	—	5	—	
107	J. E. Kazimierz hr. Badeni w Pobużanach	—	—	—	34	—	
108	Stanisław hr. Dunin w Głębokiej	—	—	—	—	115	
109	Jadwiga hr. Łubieńska w Kra- kowcu.	—	—	14	—	—	
110	Miasto Tarnów w Klikowie	—	—	—	28	—	
111	Stanisław Jędrzejowicz w Ja- sionce	—	—	—	15	—	
112	Marya Holzerowa w Budach.	—	—	—	—	34	
113	Adam Jordan w Więckowi- cach	—	—	—	45	—	
	w Rudkach	—	—	—	9	—	
114	Adam Kozłowiecki w Brzosto- wej górze.	—	—	—	51	—	
115	Włodzimierz Kodrębski w Ka- śnie dolnej	—	—	—	4	—	
116	Janusz hr. Tyszkiewicz w Woj- kowie	—	—	—	13	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
117	Zdzisław hr. Tarnowski w Hu- ciskach	—	—	11	—	—	
	w Brzyźnie	—	—	8	—	—	
118	Henryk Dolański w Grębowie.	—	—	—	—	201	
119	Marya Duninowa w Gierałto- wiczkach	—	—	—	74	—	
	w Głębowicach	—	—	—	4	—	
120	Dr. Stanisław Łazarski w Wi- tkowicach.	—	—	—	137	—	
121	Józef Myszkowski w Tym- barku	—	—	—	17	—	
122	Józef Zontek w Bujakowie .	—	—	—	2	—	
123	Ks. Franciszek Biberstein Sta- rowieyski w Starej wsi .	—	—	—	15	—	
124	Klasztor pp. Benedyktynek w Staniątkach	—	—	—	86	—	
	w Ochmanowie	—	—	—	—	86	
	w Węgrzcach	—	—	—	5	—	
	w Zagórzu	—	—	—	—	—	
125	Stanisław Ośniałowski w Ja- nowicach	—	—	—	29	—	
126	Dr. Tadeusz Starzewski w Ba- linie	—	—	—	29	—	
127	Jadwiga Suszycka w Zakopa- nem	—	—	5	—	—	
128	Władysław Żeleński w Brze- ziu.	—	—	—	59	—	
129	Antoni Górski w Gierczycach.	—	—	—	5	—	
130	Klasztor SS. Andrzeja w Kra- kowie w Węgrzcach . .	—	—	—	9	—	
131	Ludwik Bogusz w Brzeziu szlach.	—	—	—	60	20	
132	Witold Uznański w Poroninie.	—	—	—	12	—	
133	Dominik ks. Radziwiłł w Ba- licach	—	—	—	35	—	
2) Kultura torfowa.							
134	Juliusz hr. Tarnowski w By- szowie.	30	—	37	—	—	
135	Józef Miączyński w Wierz- bowczyku.	—	—	82	—	—	
136	W. A. i W. J. Schmidt w Bro- dach, folw. „Leszniów“ i Bie- ławce	—	—	178	—	—	
	Brody - Smólno	—	—	403	—	—	
	Bołdury	—	—	57	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- nienienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
137	Władysław Krajewski w Ohla- dowie	—	—	6	—	—	
138	Wydział krajowy- dla kraj. zakładów rolniczych w Du- blanach	—	—	220	—	52	
3) Stawy rybne.							
139	August hr. Potocki w Zatorze, w Smolicach	—	—	—	—	18	
140	Jan Strzelecki w Gorlicy mu- rowanej	—	—	—	—	4	Stawy
141	Probstwo w Łowcach	—	—	—	—	1	"
142	Emil Jordan Stojowski w Mie- chowieczkach m.	—	—	—	—	115	"
143	Dr. Emil Parnas, w Lublińcu nowym	—	—	—	—	16	"
144	Emilia hr. Łosiowa w Choci- nie.	—	—	—	—	6	"
145	Zygmunt Groblewski w By- strej	—	—	—	—	3	"
146	Leopoldl Dietl w Rzuchowej.	—	—	—	—	1	"
147	Zygmunt hr. Krasicki w Ba- choreu.	—	—	—	—	17	"
148	Piotr Mycielski w Smolniku.	—	—	—	—	4	"
149	Roman Krzysztofowicz w Ja- sionowie polnym	—	—	—	—	4	"
150	Dr. Oswald Kimelmann w U- hrynkowcach.	—	—	—	—	2	"
151	Maurycy Sommerstein w Tiu- tkowie	—	—	—	—	6	"
Ogółem .		1.102·6	13.553	8.146	5.120	1.270	
Z powyższych zdjęć przypada :							
a) Na biuro centralne (poz. 1—30, 53—87, 134—138, 140—151)		1.092·6	13.553	7.937	2.225	668	
b) Na expozyturę w Stanisła- wowie, (poz. 88—92)		—	—	103	328	—	
c) Na expozyturę w Jarosła- wii (poz. 31, 93—97)		4·7	—	37	417	16	
d) Na expozyturę w Jasle, (poz. 32—40, 98—109)		5·3	—	28	704	138	
e) Na expozyturę w Tarno- wie, (poz. 41—46, 110—119)		—	—	36	360	253	
f) Na expozyturę w Krako- wie, (poz. 47—52, 119—133 i 139)		—	—	5	1.086	195	

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		kosztory- sowa	dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
	α) Ustawowe przed- sięborstwa meliora- cyjne :							
1	Wydział krajowy — Obwałowanie Wisły i dopływów powyżej Krakowa do ujścia Przemszy	—	—	—	—	—	—	Rozpoczęto
2	Wydział krajowy, re- gulacja Raty i do- pływów	7,600.000	539.5	19.888	—	—	—	
3	Wydział krajowy — regulacja Tyśmie- nicy z dopływami	6,560.000	190	11.598	—	—	—	
4	Wydział krajowy — regulacja Bugu od km. 29.5 do 71 km..	2,270.000	—	—	—	—	—	
	β) Subwencyonowane przedsiębiorstwa me- lioracyjne:							
5	Wydz. kraj., regulacja częściowa Strwiąża pod Czapłami	16.630	9.7	—	—	—	—	
6	Gmina Borki, osusze- nie rowami	23.400	6.0	—	272	—	—	
7	Wola Zdakowska.	4.785	1.5	—	37	—	—	
8	Międzywodzie od Ba- ranów	3.480	1.7	—	179	—	—	
9	Brzyście	12.300	3.7	—	182	—	—	
10	Złotniki, obwałowanie kanału Berdechow- skiego	4.785	2.0	—	—	—	—	
11	Przedłużenie kanału Kliszowskiego	4.800	1.2	—	—	—	—	
12	Gmina Kliszów	9.500	3.1	—	227	—	—	
13	Gmina Malinie	10.600	3.2	—	177	—	—	
14	Gmina Borowa	12.300	4.8	—	—	—	—	
15	Gmina Słupiec rów Olszynka obwałowanie Staro- wiśla.	900 1 000	0.4 1.1	— —	— —	— —	— —	
16	Gmina Szczucin, rów osusz.	9.700	4.2	—	—	—	—	
17	Urbanik i Bogusz w Lubaczu, rowy osusz.	1.850	0.7	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacja wód		Melioracje prywatne				Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie		
		koron	kilom.	ha	w hektarach				
18	Jan Skoczylas w Słupcu	700	—	—	—	3	—		
19	Włościanie w Łęce szczecińskiej	1.400	0.9	—	—	—	—		
20	Gmina Wola rogow- ska, rów osuszający	—	1.7	—	—	—	—		
21	Gminy Kwików i Wo- la przemysłowa, ro- wy	—	11.0	—	—	—	—		
22	Gminy Brzezówka i Moderówka, regula- cja Jasiółki	—	1.5	—	—	—	—		
23	Spółka dla osuszenia bagien łańcucko-Ja- rosławskich, prze- dłużenie rowu Nie- lipkowskiego	3.730	2.0	—	—	—	—		
	oraz rowu Nr. XI.	3.450	1.4	—	—	—	—		
24	Włościanie w Cetuli	4.600	—	—	31	—	—		
25	Włościanie w Ciężko- wicach	28.800	—	—	230	—	—		
26	Spółka wodna dla re- gulacji pot. Staw- czanki i dopływu	524.000	53.0	1.553	—	—	—		
27	Wydział pow. w Nisku obwałowanie Sanu w Bielińcu	25.500	—	148	—	—	—		
28	Wydział pow. w Rze- szowie, osuszenie bagien	436.000	—	—	1.818	—	—		
29	Wydział pow. Wado- wice, obwałowanie Wieprzówki.	7.160	—	52	—	—	—		
30	Wydział pow. w Sam- borze, osuszenie ba- gien	174 000	—	—	1.185	—	—		
31	Gmina Połonice	—	—	—	350	—	—		
32	Włościanie w Kozia- rni	24.000	—	—	106	—	—		
33	Włościanie w Kury- łowce	51.900	—	—	309	—	—		
34	Gmina Demeszkowce.	13.353	—	—	72	—	—		
35	Włościanie w Wysocku niżnym	6.140	—	—	29	—	—		
36	Regulacja potoków Łęgi Olszyny w pow. Krośnieńskim	28.000	10	200	—	—	—	Alternatywa	
37	Gmina i obszar dw. w Belżcu	12.482	—	—	94	—	—		
38	Gmina Kupiczwola	10.000	—	—	172	—	—		

Liczba porz	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacja wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
39	Gmina Siemianówka.	6.700	—	—	76	—	—	Stawy
40	Gmina Słocina, osusz. pastwisk.	1.935	—	—	4	—	—	
41	Włościanie w Dębowcu	2.400	—	—	—	11	—	
42	Włościanie w Odrzy- koniu	12.000	1·2	—	—	59	—	
43	Włościanie w Woj- kówce	25.000	2·6	—	—	86	—	
44	Włościanie w Zarze- czu	7.600	—	—	—	32	—	
45	Włościanie w Kopyto- wej	16.200	—	—	—	60	—	
46	Włościanie w Sucho- dole	6.500	—	—	—	26	—	
47	Włościanie w Zależu.	3.550	—	—	—	15	—	
48	Włościanie w Męcince	19.700	—	—	—	71	—	
49	Włościanie w Biało- brzegach	46.000	—	—	—	183	—	
50	Włościanie w Głowien- ce	9 900	—	—	—	27	—	
51	Włościanie w Strusinie	8.400	—	—	—	25	—	
52	Włościanie w Skrzy- szowie	24.400	—	—	—	78	—	
53	Probostwo w Zgłobie- niu	12.800	—	—	—	32	—	
54	Włościanie w Zaczer- niu	8.472	—	—	—	24	—	
55	Włościanie w Nosówce	3.795	—	—	—	12	—	
56	Włościanie w Odpory- szowie	4.692	—	—	17	—	18	
57	Włościanie w Gumni- skach	22.085	0·6	—	—	61	—	
58	Włościanie i probostwo w Olszynach	6.174	—	—	—	21	—	
59	Włościanie w Lisiej górce	350	—	—	—	1	—	
60	Gmina Rudna wielka	24.995	—	—	—	77	—	
61	Jan Bochenek i Karol Flaga w Sułkowi- cach	4.500	—	—	—	14	—	
62	Włościanie w Luboczy i Łuczanowicach	15.740	—	—	—	59	—	
63	Włościanie w Jasionce	53.800	—	—	—	175	—	
64	Włościanie w Olsza- nicy	8.800	—	—	—	17	17	
65	Włościanie w Krzy- szkowicach	1.275	—	—	—	4	—	
66	Włościanie w Łąckie dolnej	6.400	—	—	—	18	—	

przerobie-
nie alter-
natywy

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
	γ) Melioracye pry- watne.							
	<i>1. Osuszenia i nawo- dnienia.</i>							
67	Miasto Lwów, w Zu- brzy	21.900	—	—	—	78	—	Szkic
68	Gmina Nowe Miasto, kanał osuszający . .	12.000	0·7	—	—	—	—	
69	Zofia Strzelecka w Wil- czej Woli	64.900	—	—	1.553	—	—	
70	Tytus Zarzycki w Cho- tylubiu	26.100	—	—	—	128	—	
71	W. A. i W. J. Schmidt w Brodach, folwark „Węglarki“	55.350	—	—	—	258	—	
72	C. i k. Ministerstwo wojny, folwark Ro- ków i Babica (Kle- cza dolna)	37.100	—	—	—	137	—	
73	Helelna Komorowska w Stanach	22.500	—	—	437	—	—	
74	J. br. Brunicki w Wier- czanach	—	—	—	37	—	—	
75	hr. Szeptycki w Przył- bicach	14.400	—	—	75	21	—	
76	J. O. Ks. Sapieha w Racie	—	—	—	—	15	—	
77	R. k. Kapituła przemy- ska w Pnikucie gór- nym	22 300	—	—	—	103	—	
78	br. de Vaux w Chodo- rowie	—	—	—	—	96	—	
79	Dr. Raczyński w Za- wałowie	—	—	—	—	180	—	
80	Stefan Janko w Ho- szanach	—	—	—	—	13	—	
81	Fr. hr. Czosnowski w Rogóźnie	—	—	—	—	31	—	
82	Fundacya stypendyjna w Kłodzienku	6.000	—	—	—	17	—	
83	Dr. Henryk Kolischer w Wolezuchach . .	36.900	—	—	—	176	—	
84	Artur Zaremba Ciele- cki w Hadynkow- cach	4.500	—	—	17	—	—	
85	Felicya hr. Skarbko- wa w Bieńkowej Wiszni	46.000	—	—	—	195	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	drenó- wanie	nawo- nawienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
86	Zofia Ujejska w Toma- szowcach	39.000	—	—	—	174	—	
87	M. hr. Drohojewska w Bolanowicach	23.000	—	—	—	81	—	
88	Wł. Polański w Ru- dnikach	44.000	—	—	—	—	147	
89	J. hr. Gołuchowski w Baworówce	15.000	—	—	—	45	—	
	w Popławach	26.600	—	—	115	70	—	
90	Wiktor Jasiński w Bel- zcu	8.091	1.0	—	—	40	—	
91	Jan Urbański w Do- brocinie	13.308	1.5	—	—	52	—	
92	K. br. de Vaux w Cho- dorowie	6.814	—	—	—	38	—	
93	Fundacya hr. Skarbka w Żydaczowie	7.838	1.7	—	—	30	—	
	w Brzozdowcach	10.584	—	—	3	43	—	
	w Rożniatowie	9.951	0.5	—	—	33	—	
94	Zofia hr. Starzeńska w Łowczycach	29.225	1.0	—	—	102	—	
95	Jan Gnoiński w Cie- szanowie	9.994	—	—	—	50	—	
96	Ignacy Zbożil w Łu- kawicy	25.982	—	—	—	75	—	
97	St. hr. Stadnicki w Krysowicach	5.431	—	—	—	24	—	
98	W. Schmidt w Bro- dach, folw. Bielawce	—	—	—	—	8	—	
99	Stanisł. Jabłonowski w Popowcach	4.600	—	—	—	—	30	
100	Wincenty Rozwadow- ski w Kozłowie	2.800	—	—	74	—	—	
101	Jan Burzyński w U- hrynowie górnym	3.714	—	—	—	33	—	
102	Helena Szymanowska Żukocinie	1.186	—	—	18	—	—	
103	Antoni Teodorowicz w Żukowie	24.066	—	—	—	107	—	
104	Zygmunt Marszałkie- wicz w Kołodzie- jówce	16.944	—	—	—	79	—	
105	Marcus i Calman Fi- scher w Kamionkach wielkich	7.208	—	—	—	46	—	
106	Fundacya Jevish-Col- onisation - Associa- tion w Słobódce leśnej	26.132	—	—	—	108	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
107	Władysław Komorowski w Gwoźdźcu starym	27.323	—	—	—	126	—	Szkic
108	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej	7.358	—	—	—	7	—	
109	Wojciech Gryziecki w Pruchniku	489	—	—	—	2	—	
110	Andrzej ks. Lubomirski w Przeworsku folwark Rogóźno .	8.801	—	—	37	12	—	
	„ Gać	3.812	—	—	18	—	—	
	„ Markowa	12.282	—	—	—	49	—	
111	Czesław Świeżawski w Rokietnicy	37.547	2.6	—	24	122	—	
112	Wład. ks. Sapiecha w Oleszycach, fol- wark Zalesie	18.598	—	—	—	88	—	
	folwark Zapałów . .	18.135	1.6	—	19	69	—	
113	Marya hr. Gołuchowska w Lubaczowie folwark Niwki . . .	13.750	—	—	38	29	—	
	„ Basznia	12.890	—	—	—	—	45	
114	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach . .	3.774	—	—	23	—	—	
115	Adam hr. Skrzyński w Zagórzanach . . .	—	0.5	—	14	—	—	
116	Helena Lisowiecka w Niegłowicach . .	15.100	—	—	—	74	—	
117	Stanisław Zaykowski w Cermnej	900	—	—	—	4	—	
118	Waleryan Stawiarski w Woli Dębowieckiej	8.300	—	—	—	43	—	
	w Jedliczu	7.200	—	—	—	34	—	
	w Chorkówce	4.400	—	—	—	21	—	
119	Zdzisław Skrzyński w Harcie	3.200	—	—	—	16	—	
		4.000	1.1	—	—	—	14	
120	Dr. Abraham Korn- häuser w Wygodzie	17.200	—	—	—	75	—	
121	Gmina Brzostek, regu- lacja potoku Słone- go	6.300	1.0	—	—	—	—	
122	J. E. Kazimierz hr. Badeni w Pobuża- nach	7.600	—	—	—	34	—	
123	Miasto Tarnów w Kli- kowie	6.650	—	—	—	28	—	
124	Janusz hr. Tyszkiewicz w Wojkowie	3.758	—	—	—	22	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacja wód		Melioracye prywatne			Uwagi
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
125	Stanisław Jędrzejowicz w Jasionce	3.806	—	—	—	15	—	
126	Marya Holtzerowa w Budach	6.508	1.0	—	—	—	34	
127	Dr. Adam Jordan w Więckowicach .	9.954	—	—	—	45	—	
	w Rudce	1.998	—	—	—	9	—	
128	Adam Kozłowiecki w Brzostowej górze	15.980	—	—	—	51	—	
129	Włodzimierz Kodrębski w Kaśnie dolnej .	1.420	—	—	—	4	—	
130	Zdzisław hr. Tarnow- ski w Sędziszowie.	3.291	—	—	11	—	—	
	w Wolicy piaskowej	4.230	—	—	22	—	—	
	w Leszczach . . .	786	—	—	9	—	—	
	w Kamionce (Ług)	522	—	—	4	—	—	
	w Kamionce (Ruda)	13.865	—	—	53	—	—	
	w Rudzie (staw) .	572	—	—	9	—	—	
	w Zdżarach. . . .	430	—	—	4	—	—	
131	OO. Misyonarze w Tar- nowie, zasklepienie potoku Strusinki .	7.500	0.1	—	—	—	—	
132	Marya Duninowa w Głębowicach. .	1.200	—	—	—	4	—	
	w Gierałtowiczkach	23.800	—	—	—	75	—	
133	Dr Stanisław Łazarski w Witkowicach .	44.300	—	—	—	137	—	
134	Władysław Żeleński w Łysokoni. . . .	24 400	—	—	—	85	—	
	w Brzeziu	15.600	—	—	—	59	—	
135	Klasztor SS. Andrzeja w Krakowie w Wę- grzcach	5.800	—	—	—	19	—	
136	Wydział kraj., krajowa szkoła roln. w Czer- nichowie	6.700	—	—	—	15	—	
137	Dominik ks. Radziwiłł w Balicach . . .	21.900	—	—	—	67	—	
138	Antoni Górski w Gier- czycach	—	—	—	—	5	—	Szkic
139	Witold Uznański w Po- roninie	—	—	—	—	12	—	"
140	Jadwiga Suszycka w Zakopanem . .	—	—	—	5	—	—	"
141	Ludwik Bogusz w Brze- ziu szlacheckiem .	—	—	—	—	16	—	"

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- nawo- nienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
142	Zdzisław Brzeziński w Łazanach w Woli Podłazań- skiej	5.900 1.020	— —	— —	— —	11 3	11 3	Szkic
2 Kultura torfowa.								
143	Juliusz hr. Tarnowski Byszowie	9.700	20	—	37	—	—	
144	Bronisław Osuchowski w Wiśniowczyku	3.630	—	—	23	—	—	
145	Zdzisław hr. Tarnow- ski w dobrach Dzi- ków	70.500	—	—	608	—	—	
146	W. A. i W. J. Schmidt w Brodach, folwark Bielawce-Leszniów	17.529	—	—	144	—	—	
147	D. Francke i Syno- wie w Budzie sta- lowskiej	140.000	—	—	1.726	—	—	
148	Zofia hr. Zamoyska w Moszczanach	—	—	—	11	—	—	
149	Wydział krajowy dla zakładów rolniczych Dublanach	42.000	—	—	85	—	52	
3. Stawy rybne.								
150	Andrzej hr. Potocki w Spytkowicach	—	—	—	—	—	16	
151	Emil Jordan Stojow- ski w Miechowi- czkach małych	32.000	—	—	—	—	80	
152	Dr. Emil Parnas w Lu- blińcu nowym	—	—	—	—	—	16	
	Ogółem	19,783.034	867.0	33.439	10.810	5.364	483	
	Z powyższych robót przypada :							
1	Na biuro centralne (poz. 1—39, 51—52, 67 do 100, 143—152)	18,875.472	854.7	33.439	10.481	2.419	341	
2	Na ekspozyturę w Sta- niśławowie (poz. 101—108)	113.931	—	—	18	506	—	
3	Na ekspozyturę w Ja- rosławiu (poz 109 do 114)	130.078	4.2	—	159	371	45	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztory- sowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	drenó- wanie	nawo- dnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
4	Na ekspozyturę w Ja- śle (poz. 40—50, 115—122) . .	257.785	6.4	—	18	871	14	
5	Na ekspozyturę w Tar- nowie (poz. 53— 60, 123—131) . .	164.633	1.7	—	129	402	52	
6	Na ekspozyturę w Kra- kowie (poz. 61— 66, 132—142) . .	241.135	—	—	5	795	31	

C) Prowadzono lub nadzorowano roboty.

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim.
2. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
3. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby
(2 inżynierów).
4. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Raby do Woli Rogowskiej
(2 inżynierów).
5. Obwałowanie prawego brzegu Wisły w powiecie Dąbrowskim (2 inży-
nierów).
6. Obwałowanie prawego brzegu Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim
(2 inżynierów).
7. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więkówki do mostu
kolejowego w Bogumiłowicach.
8. Regulacya Białej w powiecie Tarnowskim i Grybowskim (2 inżynierów)
9. Regulacya Nowego Brnia.
10. Regulacya górnej Trześniówki.
11. Osuszenie bagien łańcucko-jarosławskich.
12. Regulacya górnego Dniestru i Strwiąża (3 inżynierów).
13. Kolmatacyja bagien nadniestrzańskich (2 inżynierów).
14. Regulacya Bugu.
15. Regulacya Błotni.
16. Regulacya Pustej.
17. Regulacya Krzemienicy.
18. Osuszenie bagien Rzemieńskich.

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne				Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie		
		kilom.	ha	w hektarach				
	β) Subwencyonowane przed- sięwzięcia melioracyjne.							
1	Gmina Baranów, osuszenie .	0·4	—	—	—	—	Dokończenie	
2	Gmina Łuże ad Rzemień, osu- szenie rowami	—	—	—	—	—		
3	Gmina Borowa, osusz. rowami	2 0	—	—	—	—		
4	Gmina Słupiec, rów Olszynka obwałowanie Starowiśla .	0 4	—	—	—	—		
5	Gmina Szczucin, rowy osusz.	1·1	—	—	—	—		
6	Urbanik i Bogusz w Lubaszu	4·2	—	—	—	—		
7	Włościanie w Łące szczuciń- skiej	0·7	—	—	—	—		
8	Włościanie w Łące szczuciń- skiej	0·9	—	—	—	—	Rozpoczęto	
8	Gminy Dołęga, Jadowniki mokre, Przybysławice, Wo- ła rogowska i Zaborowie, osuszenie rowami	9·3	—	—	—	—		
9	Spółka dla osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich, prze- dłużenie rowu Nr. XI. i ro- wu nielipkowskiego.	3·4	—	—	—	—		
10	Spółka wodna dla regulacji potoku Chechło	3·5	—	—	—	—		
11	Spółka wodna dla osuszenia Niw „Niechciałka“ w Wól- ce pełkińskiej	4 3	—	173	—	—		
12	Spółka drenarska w Albigo- wej	0·6	—	—	32	—		
13	Gmina Mielnicz	—	—	—	30	—		
14	Gmina Peczenia	—	—	160	—	—		
15	Włościanie w Siepietnicy . .	—	—	—	3	—		
16	Włościanie w Kołaczycach .	—	—	—	9	—		
17	Włościanie w Nawsiu Koła- czykiem	—	—	—	6	—		
18	Włościanie w Dębowcu . . .	—	—	—	19	—		
19	Włościanie w Chrzastówce .	—	—	—	32	—		
20	Włościanie w Biezdzieży . .	—	—	—	26	—		
21	Włościanie w Lubli	—	—	—	4	—		
22	Probstwo w Krasnem	—	—	—	13	—		
23	Włościanie w Przedmieściu Strzyżowskiem	—	—	—	3	—		
24	Spółka wodna w Gorajowicach, Stankówce, Brzyszczkach i Warzycach.	1·7	—	—	—	—		
25	Józef Sanokowski i towarzy- sze w Warzycach	—	—	—	8	—		
26	Włościanie w Świerzowej pol- skiej	—	—	—	2	—		

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne				Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie		
		kilom.	ha	w hektarach				
27	Włościanie i probostwo w Stasz- kówce.	—	—	—	3	—	Dokończenie	
28	Spółka drenarska w Pawężo- wie	—	—	—	81	—		
29	Tomasz Szajer w Słocinie . .	—	—	—	18	—		
30	Spółka drenarska w Lisiej górze	4·5	—	—	—	—		
31	Włościanie w Żukowicach st.	1·3	—	—	—	—	Dokończenie	
32	Spółka drenarska w Strusince	1·6	—	—	—	—		
33	Gmina Jasionka	—	—	—	20	—		
34	Wincenty Wisz w Jasionce . .	—	—	—	1	—		
35	Michał Wąsik i tow. w Ru- dzach	—	—	—	13	—		
36	Włościanie i probostwo w Że- gocinie	—	—	—	11	—		
37	Spółka drenarska w Jawiszo- wicach	1·2	—	—	23	—		
γ) Melioracje prywatne.								
1. Osuszenia i nawodnienia								
38	J. E. Andrzej hr. Potocki w Kamionce str. folw. Der- nów	—	—	—	58	—	Osuszenie lasu	
39	J. O. Ks. Lubomirski w Szezu- cinie, osuszenie folwarku Zabrze i Załuże	5·6	—	—	—	—		
40	J. E. Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach	—	—	—	13	—		
	w Pissarach	—	—	—	15	—		
41	Józef Wysocki w Polance W.	—	—	—	19	—		
42	Probostwo łac. w Chodorowie	1·0	—	—	—	—		
43	Wład. Polański w Rudnikach	4·7	—	—	—	—		
44	Maurycy Jonas w Dolinach .	4·5	—	—	—	—		
45	Kazimierz Jaworski w Skwa- rzawie.	4·2	—	—	—	—		
46	JO. ks. Sapieha w Racie. . .	—	—	—	15	—		
47	Fundacya styp. w Kłodzienku	—	—	—	12	—		
48	Dr. H. Koliseher w Wołczu- chach	—	—	—	48	—		
49	br. de Vaux w Chodorowie .	—	—	—	35	—		
50	Stefan Janko w Hoszanach .	—	—	—	15	—		
51	hr. Szeptycki w Przyłbicach .	—	—	—	15	—		
52	Alfred Mały w Wołowie . .	—	—	—	15	—		
53	Jan Breuer w Suchowoli. . .	1·2	—	—	8	—		
54	Stanisław Bohdanowicz w Pe- tryłowie	2·8	—	—	—	—		
55	Adam Romer w Wierzbicy . .	8·0	—	—	—	—		
56	Witold Czajkowski w Żyrowie	—	—	—	22	—		

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- nienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
57	Franciszek Miliński w Cześni- kach	—	—	—	20	—	
58	Józef hr. Gołuchowski w Ba- worówce	7.5	—	—	—	—	
59	Alexander Pragłowski w Ko- marowicach	—	—	—	11	—	
60	Stefan Trzeciecki w Dynowie	—	—	—	13	—	
61	Henryk Prek w Łuce. . . .	3 0	—	—	—	—	
62	St. hr. Stadnicki w Krysowi- cach	—	—	—	12	—	
63	A. ks. Czartoryski w Besku.	2 0	—	41	—	—	
64	J. E. K. hr. Badeni w Busku folw. Wierzblany	—	—	—	18	—	
65	Z. hr. Tarnowski w Dzikowie folw. Wymysłów	—	—	—	35	—	
	folw. Miechocin	—	—	9	—	—	
66	Stefan Janko w Hoszanach .	—	—	—	17	—	
67	Z. hr. Tarnowski w Sędzisz- owie, folw. Księżomost . .	—	—	—	8	—	
68	Janusz hr. Tyszkiewicz w Wojkowie	—	—	—	9	—	
69	JE. Dawid Abrahamowicz w Siemianówce	—	—	—	17	—	
70	Dr. Grzegorz Ziembicki w Mał- czycach	—	—	—	17	—	
71	Tadeusz Starzyński w Derewli	—	—	17	—	—	
72	Jan Urbański w Dobrosinie .	—	—	—	6	—	
73	W. Schmidt w Brodach folw. Bielawce	—	—	—	8	—	
74	Fundacya Jewish Colonisation- Association w Słobódce le- śnej	—	—	—	26	—	
75	Augustyn Mleoch w Stasinie (Piadykach)	—	—	—	48	—	
76	Zygmunt Jaroszyński w Blu- dnikach	—	—	—	25	—	
77	Juliusz Gołębski w Sławenty- nie.	—	—	—	20	—	
78	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej. . . .	—	—	—	22	—	
79	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu dolnem	—	—	—	34	—	
80	Zdzisław Ładomirski w Mar- kowcach	—	—	—	14	—	
81	Marku i Calman Fischer w Ka- mionkach W.	—	—	—	30	—	
82	Karol Mencil w Pawełczu .	—	—	—	13	—	
83	Artur Zaremba Cielecki w Ha- dyńkowcach	1.7	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne					Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie			
		kilom.	ha	w hektarach					
84	Henryk Prek w Łuce.	3·5	—	—	—	—	—		
85	Maryan Lisowiecki w Chłopi- cach	—	—	—	26	—	—		
86	Czesław Świeżawski w Ro- kietnicy	2·8	—	26	46	—	—		
87	Andrzej ks. Lubomirski w Prze- worsku, folwark Dębów	—	—	—	5	—	—		
	folwark Białoboki	0·8	—	—	95	—	—		
	„ Nowosielce	—	—	—	8	—	—		
	„ Dolne	—	—	—	14	—	—		
	„ Maćkówka	—	—	—	20	—	—		
	„ Markowa	—	—	—	21	—	—		
88	Józef Myszkowski w Stubnie folw. Rotysko	4·2	—	3	40	20	—		
89	Stanisław Myszkowski w Hru- szowicach	3·7	—	23	20	—	—		
90	Władysław ks. Sapieha, folw. Hryńków ad Dachnów	—	—	—	14	—	—		
91	Stanisław Dolański w Narcie nowym	1·0	—	—	80	—	—		
92	Marya hr. Gołuchowska, folw. Basznia	—	—	—	2	—	—		
	folw. Niwki	2·0	—	—	26	—	—		
93	Probostwo w Wesołej	—	—	—	9	—	—		
94	Zdzisław Skrzyński w Harcie w Bachorzu	—	—	—	37	—	—		
		—	—	—	6	—	—		
95	Jan hr. Szeptycki w Korczy- nie.	—	—	—	—	26	—		
96	Adam hr. Skrzyński w Łużnie	—	—	—	48	—	—		
97	Mieczysław Urbański w Ha- czowie.	—	—	—	6	—	—		
98	Władysław Krynicki w Glin- niku dolnym.	—	—	—	4	—	—		
99	Stanisław Zaykowski w Czer- mnej	—	—	—	14	—	—		
100	Jan hr. Romer w Bieździatce	—	—	—	37	—	—		
101	Aleksandra Wiktorowa w Ba- bicy	—	—	—	4	—	—		
	w Czudeu.	—	—	—	17	—	—		
102	Jadwiga hr. Łubińska w Kra- kowcu.	—	—	14	—	—	—		
103	Kazimierz Groblewski w Łę- gach szymbarskich	—	—	—	10	—	—		
104	Władysław Dembowski w Sę- kowej	—	—	—	5	—	—		
105	Helena Lisowiecka w Niegło- wicach	—	—	—	10	—	—		
106	Jan Trzecieski w Świerzowej polskiej	—	—	—	6	—	—		

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne				Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie		
		kilom.	ha	w hektarach				
107	Stanisław Wasilewski w Pstrą- gowej	—	—	—	9	—		
108	Roman Jordan w Roztoce	—	—	—	8	—		
109	Włodzimierz Kodrębski w Ka- śnie dolnej	—	—	—	48	—		
110	Marya hr. Romerowa w Boro- wej	—	—	—	70	—		
111	Dr. Stanisław Dąbski w Ru- dnie Wielkiej	—	—	—	28	—		
112	Henryk Dolański w Radłowie	—	—	—	14	—		
113	Edward hr. Raczyński w Pu- styni	—	—	—	37	—		
114	Dr. Adam Jordan w Więsko- wicach	—	—	—	8	—		
	w Rudce	—	—	—	4	—		
115	Henryk Schwarz w Staszówce	—	—	—	—	9		
116	JO. Ks. Sanguszko w Lisiej górze	—	—	—	17	—		
117	Aleksander Dąbski w Nosówce	—	—	—	20	—		
118	Stanisław Jędrzejowicz w Ja- sionce	—	—	—	15	—		
119	Janusz hr. Tyszkiewicz w We- ryni	—	—	—	22	—		
120	OO. Misyjonarze w Tarnowie, zasklepienie Strusinki	0.1	—	—	—	—		
121	Marya Duninowa w Gieralto- wiczkach	—	—	—	36	—		
	w Głębowicach	—	—	—	7	—		
122	Marek Łuszczkiewicz w Wiel- kim Dworze	—	—	—	20	—		
123	Klasztor SS. Benedyktynek w Staniątkach, w Zakrzowie	—	—	—	11	—		
124	Józef Myszkowski w Tym- barku	—	—	—	7	—		
125	Wład. Słapa w Lusinie	—	—	—	7	—		
126	August hr. Potocki w Zatorze w Gieraltowicach	—	—	—	28	—		
127	Andrzej hr. Potocki w Krze- szowicach	—	—	—	9	—		
	w Pisarach	—	—	—	60	—		
128	Władysław Żeleński w Łyso- koni	1.5	—	—	15	—		
	w Brzeziu	—	—	—	12	—		
129	Klasztor SS. Andrzeja w Kra- kowie w Modlniczce	—	—	—	6	—		
130	Dominik ks. Radziwiłł w Ba- licach	2.0	—	—	50	—		

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
131	Komisya fizyologiczna Aka- demii Umiejętności, grunt włościański w Działiszu	—	—	—	1	—	
132	Antoni Górski w Gierczycach	—	—	—	5	—	
133	Gizela Rudzińska de Rudno w Wrotnowie	1·0	—	—	17	—	
134	Franciszek Niemczewski w Cho- rowicach	1·0	—	—	28	—	
135	Witold Uznański w Poroninie	—	—	—	12	—	
136	Ludwik Bogusz w Brzeziu szlach.	—	—	—	16	—	
137	Kraj. szkoła rolnicza w Czer- nichowie	1·0	—	—	4	—	
2. Kultura torfowa.							
138	Jan Urbański w Poddębcach.	—	—	14	—	—	
139	W. A. i W. F. Schmidt w Bro- dach w Bóldurach	—	—	57	—	—	
	w Leszniowie	—	—	86	—	—	
140	Jadwiga hr. Łubińska w Kra- kowcu	—	—	7	—	—	
141	Oktaw Sala w Wysocku	—	—	29	—	—	
142	Zdzisław hr. Tarnowski w Ja- dachach	—	—	6	—	—	
3. Stawy rybne.							
143	Jan Zeitleben w Zahajcach	—	—	—	—	97	Stawy
144	Marya Małachowska w Strzał- kach	—	—	—	—	2	"
145	Probostwo w Łowcach	—	—	—	—	1	"
146	Leopold Dietl w Rzechowej	—	—	—	—	1	"
147	Dr. Emil Parnas w Lublińcu nowym	—	—	—	—	17	"
148	Piotr Mycielski w Smolniku.	—	—	—	—	4	"
149	Edward Kopecki w Rokitnie	—	—	—	—	2	"
150	Roman Krzysztofowicz w Ja- sionowie polnym	—	—	—	—	5	"
151	Dr. Oswald Kimelmann w Uhrynkwach	—	—	—	—	2	"
	Ogółem	111·5	—	665	2,351	186	
Z powyższych robót przypada:							
1	Na biuro centralne (poz. 1— 10, 13—14, 38—73, 138— 151)	71·4	—	426	511	131	
2	Na ekspozyturę w Stanisławo- wie (poz. 74—84)	5·2	—	—	232	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		dłu- gość	obszar	Osusze- nie ro- wami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
3	Na expozyturę w Jarosławiu (poz. 11 - 12, 85—94) . .	19·2	—	225	501	20	
4	Na expozyturę w Jaśle (poz. 15—26, 95—107) . . .	1·7	—	14	295	26	
5	Na expozyturę w Tarnowie (poz. 27—34, 108—120) .	7·5	—	—	414	9	
6	Na expozyturę w Krakowie (poz. 35—37, 121 - 137) .	6·5	—	—	398	—	

D) Wykonano badania wstępne lub wzięto udział w następujących czynnościach komisyjnych:

1. Kolaudacja robót wykonanych w roku 1903 i 1904 przy obwałowaniu lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.
2. Kolaudacja robót wykonanych w roku 1903 i 1904 przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic.
3. Kolaudacja robót wykonanych w r. 1901, 1902 i 1903, przy regulacji Nowego Brnia i dopływów.
4. Komisja prawno-wodna dla zawiązania spółki wodnej dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.
5. Komisja w sprawie wspólnych urządzeń na obszarze komasacyjnym w Lublińcu.
6. Komisja w sprawie j. w. w Chiszewicach.
7. Komisja w sprawie j. w. w SkniłóWKu.
8. Kolaudacja robót wykonanych przy zabudowaniu górskich potoków.
9. Kolaudacja robót wykonanych przy regulacji Białej, Skawy, Bugu, Łomnicy, górnego Dniestru i Strwiąża, Białki pod Bestwiną, oraz przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca.
10. Lustracje robót wykonywanych przy regulacji Łomnicy, Dniestru (Rozwadów-Żurawno), górnego Dniestru i Strwiąża, robót konserwacyjnych na Łęgu i Trześniówce, i przy lokalnej regulacji Seretu pod Tudorowem.
11. Komisja reambulacyjna dla kanału spławnego Zator-Samborek.
12. Komisja dla ubezpieczenia Krakowa od powodzi, tudzież reambulacja projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa.
13. Roboty przy lokalnej regulacji Seretu pod Tudorowem (wytyczenie i zarząd).
14. Roboty przy budowie kanalizacji i odcyszczalni cieczy kanałowej sposobem biologicznym dla krajowego zakładu dla chorych umysłowo w Kulparkowie.
15. Lustracja robót wykonywanych około drenowania gruntów włościańskich w Mielniczu i dworskich w Busku.
16. Reambulacja wspólnie z delegatami c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i c. k. Namiestnictwa, projektu regulacji Pełtwi i melioracyi jej doliny.

17. Budowa 14 szluz i przepustów betonowych w miejsce drewnianych, w wałach Kisielnicy i jednej szluz w wale Wisły.
18. Kolaudacya robót regulacyjnych na Dunajcu i Popradzie, w c. k. okręgu budowniczym w Nowym Sączu.
19. Reambulacya linii kolejowej Tarnów-Szczucin.
20. Udział w posiedzeniu Wydziału spółki wodnej dla obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.
21. Odbiór materiałów drzewnych do budowy obiektów przy kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.
22. Lustracya robót wykonywanych przy osuszeniu bagien łańcucko-jarosławskich, bagien naddniestrzańskich, przy regulacyi potoku Błotni i przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca.
23. Licytacya drugiego pokosu trawy na wałach Wisły, Sanu, Strachockiej rzeki, Jodłówki, Łęgu i Trześniówki, (192 km.).
24. Udział w komisji expropriacyjnej gruntów, zajętych pod lewy wał Wisłoki w Rzędzianowicach.
25. Udział w komisji w sprawie wydzielenia niektórych parcel w Siedleszczanach, z okręgu konkurencyjnego Spółki wodnej dla regulacyi potoku Krzemienicy.
26. Komisya w sprawie budowy mostków dodatkowych na kanale Międzywodzie-Baranów.
27. Komisya w sprawie szluzki na potoku „Rzeka“ w gminie Trześń.
28. Komisya w sprawie uszkodzonego wału Krzemienicy w gminie Piechoty.
29. Dochodzenie w sprawie skargi na strażnika wałowego Lisa i Kardysia w Trześni.
30. Komisya w sprawie intabulacyi gruntów zajętych pod lewy wał Łęgu w Gorzycach.
31. Komisya w sprawie gruntu zajętego pod kanał Międzywodzie-Baranów, na parceli Ferdynanda Krausa.
32. Komisya w sprawie naprawy stopnia na Łęgu w Grębowie, i pogłębienia potoku Zupawy w gminie Jeziorka i Grębow.
33. Komisya w sprawie intabulacyi gruntów, zajętych pod lewy wał Łęgu na Cyplu ad Gorzyce.
34. Komisya w sprawie mostów na Krzemienicy w Dymitrowie Wielkim.
35. Opracowano kosztorys zasklepienia rowu „Wenecya“ w Baranowie, na długości 71 mb.
36. Komisya w sprawie budowy mostu dodatkowego na kanale Jaślańskim w Chorzelowie.
37. Wykonano zdjęcie dla zrobienia kosztorysu zasypania dołu, wybitego wielką wodą Wisły w prawym brzegu potoku Gróbka.
38. Komisya w sprawie rowów osuszających w Goleszowie.
39. Kolaudacya robót wykonanych w roku 1903 przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki.
40. Opracowano szkic rowów osuszających w gminach Schönanger, Czermin, Hohenbach i Szafranów.
41. Opracowano plan targowicy w gminie Borowa.
42. Udzielono porady w sprawie osuszenia drenami domu mieszkalnego w Mielcu.
43. Udzielono porady w sprawie osuszenia łąk w Glinach małych.
44. Niwelacya i pogłębienie rowów na bagnach Stojanowskich, na długości 3.785 mb. i opracowano projekt pogłębienia dalszych rowów o łącznej długości 17.950 mb. kosztem 17.000 koron.
45. Opracowano projekt jazu Nr. 2. w Dołobowie (kosztorys 296.000 koron), dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.
46. Wykonano sondowanie podglebia dla sporządzonego przez Bank melioracyjny projektu drenowania gruntów folwarku Żałuże ad Szczucin, które okazało, że drenowanie tego obszaru jest zbyt cenne.
47. Wytyczono pogłębienie potoku Żabnicy na długości 6.300 mb.

48. Wykonano ubezpieczenie brzegów Nowego Brnia w Słupcu, Otałęży i Ziempiowie, uszkodzonego przez powódź, z funduszków zapomogowych (koszt 30.000 koron).

49. Kolaudacya robót przy uzupełnieniu obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim, oraz Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

50. Reambulacya projektów regulacyi Wereszycy.

51. Zarządzono roboty konserwacyjne na potoku Dumnym i na Złotej Lipie.

52. Udział w komisji obchodowej w sprawie kolei Lwów-Podhajce, na przestrzeni Brzeżany-Podhajce.

53. Udział w komisji obchodowej w sprawie budowy drogi objazdowej Mikołajów-Bilcze-Wolica, ze względu na zaprojektowane osuszenie gruntów włociańskich w Rudnikach.

54. Opracowano kataster konkurencyjny dla regulacyi Drwinki i Błotni.

55. Udział w komisji wodno-prawnej dla zawiązania spółki wodnej dla regulacyi Drwinki, Uszwicy i Gróbkii.

56. Udział w komisji dla oznaczenia pola markacyjnego przy młynie w Kulawie.

57. Kolaudacya drenowania gruntów konwentu Braci Miłosiernych w Zebrzydowicach.

58. Komisya w sprawie wadliwie wykonanego przez Bank melioracyjny drenowania gruntów w Hryńkowie.

59. Udział w komisji wodno-prawnej dla regulacyi potoku Świerza.

60. Udział w komisji wodno-prawnej dla regulacyi potoku Nitewki.

61. Udział w komisji wodno-prawnej dla osuszenia gruntów w Artasowie.

62. Wykłady o melioracyach rolnych w oddziałach c. k. Towarzystwa gospodarskiego i na zjazdach Kółek rolniczych.

63. Udział w komisji wodno-prawnej dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny.

64. Udział w komisji wodno-prawnej dla regulacyi potoku Lubieszki.

65. Kolaudacya drenowania gruntów włociańskich w Michniowcu.

66. Badanie wykonanego przez prywatnych przedsiębiorców drenowania gruntów dworskich w Wiśniowej, Kozłótku i Cieszynie (120 ha.)

67. Badanie wykonanego przez Bank melioracyjny drenowania gruntów dworskich w Cieszanowie, Nowem Siole i Chotylubiu (171 ha.)

68. Udzielenie porady w sprawie budowy młynówki w Wiśniowczyku.

69. Współudział w komisji reambulacyjnej projektu regulacyi potoków Wisłoka i Pielnicy.

70. Kolaudacya robót osuszających; wykonanych w dobrach ks. Czartoryskich w Besku.

71. Wykonano odsłonięcie źródeł dla projektowanego wodociągu w Żmigrodzie i odesłano próbki wody do chemicznego i bakteriologicznego badania.

72. Udział w dochodzeniu komisijnem dla regulacyi starego koryta Wisłoka w powiecie łańcuckim i rzeszowskim.

73. Rozpoczęto badanie robót poprawczych, wykonanych przez Bank melioracyjny przy drenowaniu gruntów w dobrach stołowych łań. Arcybiskupstwa we Lwowie, w kluczu obroszyńskim.

74. Kontrola robót drenarskich w Mielniczu i Racie ad Rawa ruska.

75. Opracowano projekt szluzu zwilżającej w dobrach r. k. kapituły w Rzęśnie ruskiej.

76. Kolaudacya i sprawdzenie robót wykonanych w Targowicy polnej.

77. Badanie wartości opałowej torfowisk w Chiszewicach, Hładkiem i Witowie.

78. Udzielono porady fachowej w sprawie gospodarstwa torfowego w Rudnie małej i w Hładkiem.

79. Udzielono porady fachowej właścicielom łąk torfowych, w sprawie zastosowania sztucznych nawozów i składu mieszanek traw łąkowych, w sprawie wyrobu ściółki torfowej i zakupu odpowiednich maszyn do eksploatacji torfu i do kultury torfowisk.

80. Prowadzenie doświadczeń z uprawą torfowisk na stacjach doświadczalnych, subwencyonowanych z funduszy kraju i państwa w: 1. Bysszowie, 2. Derewni, 3. Tetewczycach, 4. Wolicy Baryłowej, 5. Ohladowie, 6. Moszczanach, 7. Nowej Grobli, 8. Jadachach, 9. Jaworznie i 10. Grzędzie.

81. Wykonano w laboratorium krajowego biura melioracyjnego około 700 analiz mechanicznych próbek ziemi, w celu oznaczenia odstępu drenów.

82. Ogłoszono drukiem wyniki doświadczeń na stacjach doświadczalnych, z odwadnianiem torfowisk dla celów kultury.

83. Udzielono porady fachowej w celu należytego zagospodarowania stawów rybnych w Łuczach (15 ha.), Czyżykowie (0,3 ha.), Uniszowie (10,3 ha.) i Chorostkowie (96 ha.), ponadto na stawach włościańskich w Miętniowie, Bugaju, Roźnowej, Sierszy i Kozicach wielkich.

84. Udział w dochodzeniach komisyjnych, dotyczących spraw rybactwa w Katczy i Łączkach, Leśniowicach i Knihiniczach.

85. Oznaczenie cen sprzedaży rurek drenowych w subwencyonowanej cegielni w Wołczyńcu.

86. Badanie powodów wadliwego funkcjonowania drenów w Błudnikach.

87. Wykonano odrenowanie budynku kraj. szkoły sukienniczej w Rakszawie.

88. Kontrola robót melioracyjnych, wykonywanych w dobrach Ordynacji przeworskiej, w Chłopicach, w Kobylnicy ruskiej i Stubnie, w Hruszowicach, w Hryńkowie, w Narcie nowym, w Baszni, Niwkach i Wesołej.

89. Kolaudacja robót wykonanych około drenowania gruntów włościańskich w Siepietnicy, w Lubli, w Nawsiu kołaczyckim, Kołaczykach, Bezdzedzy, Suchodole i Strzeszynie.

90. Opracowano nowy kosztorys dla drenowania 29 ha. gruntów dawniej dworskich, obecnie włościańskich w Warzycach (6.600 kor.)

91. Przeprowadzono rekonstrukcję drenowania gruntów dworskich w Szklarach, Bachorzu i Dynowie, z powodu budowy kolei Przeworsk-Dynów.

92. Wykonano rewizję rowów odpływowych dla drenowania gruntów włościańskich w Czeluśnicy.

93. Udział w komisjach prawno-wodnych dla drenowania gruntów włościańskich w Przygodach ad Polanka i dla nawodnienia łąk dworskich w Korczynie.

94. Kolaudacja robót wykonanych około drenowania gruntów włościańskich w Dolinie, Przedmieściu Strzyżowskiem i Swierzowej polskiej.

95. Kontrola robót drenarskich w Wierzbianach i Siemianówce.

96. Udział w dochodzeniach komisyjnych, w sprawie zawiązania spółek wodnych w Roztokach, Umieszczu, Moderówce i Bierówce.

97. Wykonano odrenowanie budynków mieszkalnych dla najprzewieleb. ks. Biskupa Wałęgi i w Błoniu.

98. Kontrola robót melioracyjnych w Woli radłowskiej, Radłowie, w Jasionce na gruntach gminnych, włościańskich i dworskich, w Boro-wej, Kąśnie dolnej, Rudnie wielkiej, Żukowicach starych, Lisiej Górze, Strusinie i Pawężowie.

99. Kolaudacja robót wykonanych (rowu „Sterkowiec”) w Woli radłowskiej.

100. Kolaudacja drenowania gruntu Wincentego Wisza w Jasionce.

101. Kontrola robót i kolaudacja budynków szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

102. Kolaudacja drenowania gruntów włościańskich w Staszówce.

103. Badanie w celu rekonstrukcji drenowania 170 morgów roli dworskiej w Sędziszowie i Borku wielkim.

104. Rekonstrukcja drenowania z powodu budowy nowej drogi w Iwierzycach.

105. Udział w komisji wodno-prawnej dla zawiązania spółki drenarskiej w Zaczarniu.

106. Udział w walnych zgromadzeniach spółek drenarskich w Lisiej Górze i Śmiglinie.

107. Kontrola robót drenarskich, wykonywanych w Łopusznej, Tymbarku, Rudzach, Gierałtowickach, Wielkim Dworze ad Frydrychowice, Zakrzowie i Lusinie.

108. Udział w komisji wodno-prawnej dla założenia stawu rybnego w gminie Brzeszcze.

109. Udział w komisji wodno-prawnej, dla zawiązania spółki drenarskiej w Janowicach.

110. Udział w komisji j. w. w Bestwinie.

111. Udzielenie fachowej porady dla budowy wodociągu w Gumniskach i Rzędzinie.

112. Badanie wykonanego przed kilkudziesięciu laty drenowania gruntów krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie, celem rekonstrukcji tegoż.

113. Projekt pogłębienia dna przepustu kolejowego, celem uzyskania odpływów wody drenowej w Pisarach.

114. Kolaudacja wykonanego drenowania gruntów włościańskich w Rudzach i Osieku.

115. Udzielenie opinii technicznej w sprawie sporu sądowego o odpływ wody z Piotrowie przez Gierałtowicki.

116. Badanie uszkodzonych przez burzę drenowań w Balicach, Brzeziu szlacheckim i Brzeziu ad Grodkowice.

117. Opracowanie projektu osuszenia drenami budynku mieszkalnego w Czernichowie i wytyczenie robót odnośnych.

118. Udział w zebraniu dla zawiązania spółki wodnej w Bierzanowie.

Uwaga. Czynności wykazane pod poz. 1—84, wykonało biuro centralne; pod poz. 85 i 86 ekspozytura w Stanisławowie; pod poz. 87 i 88 ekspozytura w Jarosławiu; pod poz. 89 — 96 ekspozytura w Jasle; pod poz. 97 — 105 ekspozytura w Tarnowie; pod poz. 107 — 118 ekspozytura w Krakowie.

Doświadczenia z kulturą torfowisk.

W roku 1904 prowadzono doświadczenia z uprawą torfowisk w następujących miejscowościach:

1. w Wolicy Baryłowej, na bagnach Stojanowskich;
2. w Byszowie, w dorzeczu Bugu;
3. w Jaworznie, nad Przemszą;
4. w Derewni, w dorzeczu Raty;
5. w Tetewczycach, na bagnach Stojanowskich;
6. w Jadachach, w dorzeczu górnej Trześniówki;
7. w Ohladowie, nad uregulowaną Pustą;
8. w Moszczanach i Korzenicy, w dorzeczu Sanu;
9. w Grzędzie, w dorzeczu Pełtwi.

Na wstępie należy zaznaczyć, że działalność i rozwój wielu z wymienionych powyżej stacyj doznały w roku ubiegłym znacznej przeszkody z powodu zwłoki w wypłacie przyznanych na rok 1904 zasiłków państwowych.

Gdy zaś odezwał z dnia 19. grudnia 1904 l. 176.710 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że dla niektórych stacyj doświadczalnych c. k. Ministerstwo rolnictwa odmówiło subwencji państwowej, starano się program doświadczeń dla tych stacyj zmienić i ograniczyć koszta do wysokości subwencji krajowej.

Odmowa zasiłków państwowych na nasze pola doświadczalne z uprawą torfowisk nastąpiła rzekomo z tego powodu, że c. k. Minister-

stwo rolnictwa postanowiło popierać założenie w kraju naszym jednego większego gospodarstwa torfowego, zamiast jak obecnie całej sieci mniejszych pól doświadczalnych.

C. k. Ministerstwo rolnictwa występując z tym wnioskiem, wzięło sobie niezawodnie za przykład podobne gospodarstwa za granicą, jak n. p. w Niemczech w Bernau (Bawarya) i w Maibusch koło Bremy, w Szwecyi w Flahult i w Austrii w Admont (Styrya).

Gospodarstwa takie są bezsprzecznie bardzo pożyteczne, nie wykluczają one jednak wcale potrzeby urządzania mniejszych pól doświadczalnych a tak w Bawaryi, jak w Prusiech i w Szwecyi istnieje mnóstwo mniejszych pól, na których demonstruje się uprawę torfowisk i poucza się właścicieli tych gruntów o racjonalnem ich użytkowaniu.

Pomijając zresztą fakt, że założenie i utrzymanie samoistnego gospodarstwa, opartego wyłącznie na gruncie torfowym, byłoby bardzo kosztowne, należy zaznaczyć, że stosunki innych krajów koronnych monarchii, a w szczególności alpejskich, nie mogą być w żaden sposób porównywane z Galicyą i równo traktowane.

Kraj nasz posiada niezawodnie co do powierzchni więcej torfowisk, aniżeli wszystkie inne kraje koronne razem, różnorodność zaś ich własności, ich rozmieszczenie, odmienne stosunki klimatyczne i topograficzne Galicyi, niemniej wiele innych właściwości tego kraju, przemawiają za tem, ażeby sieć stacyj doświadczalnych z uprawą torfowisk była u nas jak najgęstsza.

Stacye dotychczasowe okazały się zresztą urządzeniami bardzo pożytecznymi i przyczyniły się do rozszerzenia kultur torfowych na stosunkowo znaczne już powierzchnie, bo nie tylko obszary dworskie, ale i włóścianie coraz chętniej naśladują tego rodzaju uprawę, czego dowodem powstawanie spółek dla uprawy torfowisk, pod patronatem Wydziału krajowego.

Stacye te nie pozostają bez wpływu i na racjonalniejszą gospodarkę na gruntach mineralnych, zaznajamiając rolników naszych z wartością i znaczeniem sztucznych nawozów, ulepszonych narzędzi, uszlachetnionych nasion i t. p. Z tych względów Wydział krajowy oświadczył się za utrzymaniem dotychczasowych mniejszych pól wzorowych w różnych okolicach kraju, a za odroczeniem założenia jednego wielkiego gospodarstwa torfowego.

1. Pole doświadczalne w Wolicy Baryłowej.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Okres wegetacyjny roku 1904 odznaczał się niezwykle posuchą, która, jak wiadomo, wpłynęła bardzo niekorzystnie na zbiory wszystkich plonów rolnych. Na gruntach jednak torfowych, gdzie wodę w rowach osuszających można było spiętrzać i zwilżać poszczególne działki uprawne, zbiory były wcale dobre.

Przykładem tego była stacya w Wolicy baryłowej, gdzie na torfach zebrano w jednym wypadku suchego siana w dwu pokosach z 1 ha. 66 q., w drugim zaś 78 q., czyli średnio 72 q., a zatem ilość odpowiadającą najlepszym nawadnianym łąkom. Żyta jarego wymłócono z 1 ha. 18 q., owsa 10 q., wydatek zaś kartofli wynosił 96 q z 1 ha.

Właściciel pola włóścianin, Łewko Danyluk, oblicza sobie, że w r. 1904 czysty dochód z 1 ha. wynosił średnio 60 koron.

2. Pole doświadczalne w Byszowie.

(Powiat Sokal).

Nie tak dobrze, jak w Wolicy baryłowej, wypadły zbiory na stacyi torfowej w Byszowie.

Przy wykonywaniu robót melioracyjnych musiano zaniechać budowy szluzu spiętrzającej, ponieważ potok przepływający torfowisko jest nieuregulowany i tylko jeden brzeg należy do właściciela, na którego gruncie stacya się znajduje. Wskutek tego więc długotrwałej posusze przeciwdziałać sztucznem zwilżaniem nie było można i obsiewy uległy takiej samej szkodzi, jak na lekkich piaszczystych ziemiach.

Z 1 ha zebrano owsa 8 q., buraków pastewnych 80 q., mieszanki na zieloną paszę wprawdzie nie ważono, jednak właściciel określił zbiór jako mierny.

Na rok bieżący stacya ta miała być obsiana mieszanką traw na łąkę stałą, wobec jednak słabych zbiorów 1904 r., zarządzono powtórna uprawę przedplonów.

3. Pole doświadczalne w Jaworznie.

(Powiat Chrzanów).

Grunt pod doświadczenia z uprawą torfowisk, rozciągających się na bardzo znacznej przestrzeni wzdłuż rzeki Przemszy, należący do właściciela Jana Żaka w Jaworznie, został w ciągu r. 1904 rowami osuszony, a zarazem rozpoczęto roboty około mechanicznej uprawy. Przedwstępne te roboty odbywały się w stosunkowo bardzo wolnym tempie, ponieważ torfowisko przedstawiało wiele nierówności, a nadto oczyszczone być musiało z mnóstwa korzeni i pni sosnowych.

Jak znaczne były te roboty, wskazuje fakt, że koszta na powierzchni 3 morgowej wynosiły według szczegółowego rachunku 476 kor. 01 gr. Stacya ta wywołuje już dzisiaj zaciekawienie u miejscowej ludności ponieważ torfowisko przedstawiało w całym tego słowa znaczeniu nieużytek i służyło tylko do zbierania mechów na ściółkę stajenną.

W jesieni roku bieżącego rozsiewa się sztuczne nawozy, a dopiero w następnym roku z wiosną przystąpi się do wykonania właściwego programu doświadczeń z uprawą roślin.

Celem doświadczeń jest stworzenie łąk, przed założeniem ich jednak, poprzedzi jednoroczna, względnie dwuletnia uprawa przedplonów, t. j. roślin okopowych i zbożowych.

Ponieważ charakter torfu zbliża się do wyżynnego, przeto szczególną uwagę zwrócono na doświadczenia nawozowe, do których wciągnięto oprócz mączki Thomasa i kainitu, jeszcze wapno, a ewentualnie i saletrę chilijską. Staranność, z jaką zostały wykonane dotychczasowe zarządzenia, daje pewność, że stacya ta spełni jak najlepiej zadanie i przyczyni się do zamiany tych nienżytków w urodzajne grunta.

4. Pole doświadczalne w Derewni.

(Powiat Żółkiew).

W ubiegłym roku na uprawnych próbnym działkach torfowych miano wyjątkowo dobre zbiory dzięki szluzie, którą wodę w rowie głównym można było dowolnie spiętrzać i grunt dostatecznie zwilżać.

Suchego siana zebranego w dwu pokosach ważono średnio 50 q. z 1 ha.

Na nowej działce po wiosennym obsiewie mieszanką traw pozo- stawiono żyto jare dane tylko jako roślinę ochronną do dojrzewania i mimo tego, że wysiew jego wynosił 50 kg. na 1 ha zebrano wcale przedniego ziarna około 7 q. z 1 ha. Nadto z działki tej skoszone jeszcze w jesieni dość znaczną ilość siana na paszę.

Tak samo dwie inne działki obsiane po raz pierwszy owsem dały stosunkowo obfity zbiór ziarna, bo około 15 q. z 1 ha, a nadto około 28 q. słomy.

Na stacyi tej wykonano w roku ubiegłym doświadczenie z reklamowanym nowym środkiem nawozowym, tak zwanym superfosfatem Gussa. Produkt ten jednak okazał się mniej korzystnym, zebrano bowiem na odnośnej porównawczej działce o 200 snopów owsa mniej, aniżeli przy użyciu równej ilości kwasu fosforowego w formie mączki Thomasa 18%.

Jak zachęcającymi okazały się robione tu próby z uprawą torfowisk, dowodzi fakt, że właściciel rozszerzył kulturę torfową w Derewni na dość znacznej powierzchni i posiada już kilkadziesiąt morgów pierwszej jakości łąk.

5. Pole doświadczalne w Tetewczycach.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Trzeci, a zarazem ostatni rok próby z uprawą torfowisk w Tetewczycach był równie korzystny, jak dwa pierwsze. Jak wiadomo, były tu zarządzane dość rozległe próby z użyciem superfosfatu kostnego, zamiast mączki Thomasa.

Próby te jednak każdym razem wypadały na korzyść mączki Thomasa. Jako normalną dawkę nawozu uważać tu można 10 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa (16—18%) na 1 ha.

Przy tej kombinacyi nawozów sztucznych zebrano w ubiegłym roku z 1 ha.

Kapusty głowiastej około . . .	90 kóp
Buraków pastewnych . . .	190 q.
Zyta jarego . . .	20 "
Kartofli:	
Niebieskie olbrzymy . . .	146 "
Prusaki . . .	132 "
Imperatory . . .	91 "
Siana w dwu pokosach . . .	40 "

Podnieść należy, że tak w Tetewczycach, jak i w sąsiedniej Wolicy baryłowej stacye doświadczalne wpłynęły na to, że włóścianie tamtejsi wypróbowują obecnie i na gruntach mineralnych uprawę różnych gatunków kartofli i zboża, wybierając na nasienie te odmiany, które dają najobfitsze plony. Pole doświadczalne w Tetewczycach spowodowało powstanie tamże spółki dla uprawy torfowisk pod patronatem Wydziału krajowego, która rozwija się pomyślnie i liczy już obecnie kilkudziesięciu członków.

6. Pole doświadczalne w Jadachach.

(Powiat Tarnobrzeg).

Pole to zostało dopiero w roku 1904 pod uprawę przygotowane przez wykopanie potrzebnej sieci rowów osuszających. Miejsce na stacyę wybrano nad potokiem, zwanym Smółką, tuż przy drodze powiatowej z Tarnobrzega do Kolbuszowej.

Potok Smółka ma być w najbliższym czasie uregulowany i pogłębiany. Obecnie przy wytyczeniu rowów odpływ okazał się niewystarczający, a jakkolwiek starano się zaradzić złemu większą gęstością rowów równoległych, to jednak zachodzi obawa, że zbiory szczególnie w mokrym roku mogą niedopisać.

Z tego powodu postanowiono już na rok 1906 przenieść stację do Budy stalowskiej, gdzie nad uregulowaną Dąbrówką będzie można torfowisko dostatecznie osuszyć i wybudować się mającą szluzą wilgotność gruntu odpowiednio do potrzeb dowolnie zmieniać.

Celem doświadczeń będzie wyłącznie kultura łąkowa, a program ograniczy się do wypróbowania najogólniejszych reguł zakładania sztucznych łąk, a mianowicie:

1. wypróbowanie odstępów rowów osuszających przy danych głębokościach;
2. metoda powolnej przemiany obecnej darni na szlachetniejszą przy pomocy sztucznych nawozów, bronowania i podsiewu mieszanki traw;
3. doświadczenia, jakie sztuczne nawozy, w jakiej ilości i w jakiej kombinacji będą najrentowniejsze;
4. próby z różnymi mieszankami traw;
5. próby z uprawą traw nasiennych.

7. Pole doświadczalne w Ohladowie.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

W Ohladowie rok 1904, jako pierwszy rok rozpoczęcia prób zeszedł wyłącznie na robotach przygotowawczych, a w szczególności na kopaniu rowów i plantowaniu wykopu ziemnego. Pole doświadczalne wybrano na gruncie obszaru dworskiego nad świeżo wykopanym potokiem Majdan.

Torfowisko w mowie będące przedstawia się bardzo dziko, pokrywają go gęsto kępy i zarośla, których zniszczenie i wyrównanie zajmie sporo czasu i w roku bieżącym.

Próbna uprawa i pierwszy obsiew będzie prawdopodobnie mógł nastąpić dopiero w r. 1906.

8. Pole doświadczalne w Moszczanach i Korzenicy.

(Powiat Jarosław).

Założona tu stacja doświadczalna na gruntach obszaru dworskiego, zakresliła sobie bardzo szeroki program, ponieważ zarząd dóbr postanowił z własnych funduszy pokrywać zwiększone wskutek tego koszty.

Stacja składa się z dwu części. Pierwsza położoną jest na osuszonych gruntach torfowych w Moszczanach i przeznaczoną została na uprawę traw nasiennych, druga na folwarku w Korzenicy, gdzie głównym celem doświadczeń będzie przemiana tamtejszych nieużytków na łąki.

Stacja w Moszczanach składa się z dwu działów. Dział I. posiada płytki pokład torfu i jest niżej położony, tak że przez zamknięcie szluzu spiętrzającej może być zupełnie nawodniony.

Dział zaś II. składa się przeważnie z gruntów przytorfiałych, mających wyższe położenie, tak że mogą być tylko zwilżane przez podtapianie.

Różne te właściwości gleby wyzyskano do tego, ażeby uprawiać trawy nasienne takie, które znoszą ziemię wilgotniejszą i nadają się dla łąk nawadnianych, oraz takie, które lepiej udają się na gruntach lekkich i suchych.

Z tego powodu zaproponowano uprawę następujących gatunków traw:

Na dziale I: *Phalaris arundinacea*, *Dactylis glomerata*, *Avena elatior* i *Festuca arundinacea*.

Na dziale II: *Poa pratensis*, *Avena flavescens* i *Phleum pratense*.

Uprawa tych traw nastąpi, skoro grunt zostanie dostatecznie przedplonami pod zasiew przygotowany.

Część stacyi została już w roku 1904 obsianą trawą nasienną gatunkiem *Phalaris arundinacea*, która zeszła bardzo dobrze i dała w pierwszym roku wcale pokazyzny zbiór siana.

Co do drugiej części stacyi w Korzenicy zauważa się, że w r. 1904 zostały dopiero ukończone roboty melioracyjne, pierwsze zaś obsiewy wykonano w roku bieżącym.

Na stacyi tej polecono zakupić nowe narzędzie do mechanicznej uprawy torfowisk, tak zwaną bronę nożową „*Flügelegge*“, zakupioną w Szwecyi w Jelfe, którą poznano na wystawie torfowej w Berlinie w r. 1903.

Brona ta okazała się w użyciu tak znakomitą, że znajdzie u nas niezawodnie szersze zastosowanie, tembardziej że i kosztą zakupną i sprowadzenia nie są wielkie, bo wynoszą około 150 koron.

9. Pole doświadczalne w Grzędzie.

(Powiat Lwów).

Bardzo pięknie rozwija się stacya doświadczalna z uprawą torfowisk w Grzędzie dzięki gorliwemu zajęciu się nią miejscowego gr. kat. proboszcza, ks. Brylińskiego.

Znaczne przestrzenie torfowisk nad kanałem Jaryczowskim wymagały już dawno racjonalnej uprawy. Nie brak też było usiłowań poszczególnych włościan, — aby te grunta przy pomocy kompostów i nawozów stajennych przyprowadzić do większej użyteczności. Usiłowania te były o tyle pomyślne, o ile grunta uprawne położone były w bezpośrednim sąsiedztwie kanałów osuszających. — Uprawiano niemal wyłącznie kapustę.

To też pierwsza próba z racjonalną uprawą torfowiska, wykonaną na stacyi w Grzędzie w r. 1904 po przeprowadzeniu robót melioracyjnych i zastosowaniu sztucznych nawozów, wywołała od razu zainteresowanie i zainteresowanie się miejscowej ludności.

Do istniejącej już przedtem spółki torfowej w Dublanach przystąpiło zaraz kilkunastu włościan z Grzędy. — Gdy zaś ilość członków z Grzędy była większą niż w Dublanach, zawiazali ci dla siebie osobną samodzielną spółkę z siedzibą w Grzędzie, która niezawodnie rozwijać się będzie pomyślnie.

Stacya doświadczalna w Grzędzie składa się z dwóch parcel. Pierwsza położoną jest bliżej wsi, po lewej stronie gościńca ze Lwowa do Żółkwi, druga nieco dalej po prawej stronie.

Pierwsza przeznaczoną została dla uprawy łąkowej i składa się z 3 działek o szerokości 50 m i 60 m.

Wszystkie działki otrzymały równe ilości sztucznych nawozów, mianowicie 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa na 1 ha.

Jedna z tych działek została tylko zbronowaną i podsianą w kwietniu mieszaną traw, drugą podsiano tą samą mieszaną, po pierwszym pokosie tj. w lipcu, trzecią zaś działkę w jesieni przeorano i jak najstaranniej uprawiano pod pełny wiosenny zasiew mieszanki traw na łąkę stałą. — O wynikach tego doświadczenia złoży się sprawozdanie dopiero na drugi rok.

Parcelę po prawej stronie gościńca nad kanałem Jaryczowskim, przygotowano pod uprawę roślin okopowych, jarzyn i zbożowych. Z czterech gatunków kartofli uprawianych w tych samych warunkach, najlepiej wypadł zbiór niebieskich olbrzymów, dając około 160 q. z 1 ha.

Przy uprawie buraków pastewnych najlepiej wypadł zbiór dla gatunku „*Vauriac*“, dając około 300 q. z 1 ha.

Przy zwiększonej zaś dawce sztucznych nawozów, mianowicie przy 12 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa zebrano z 1 ha buraków tych około 375 q.

Bardzo niefortunnie wypadły doświadczenia z wspomnianym już surogatem fosforowym zwanym superfosfatem Gussa.

Tak przy burakach, jak i przy kartoflach mączka Thomasa okazała się nierównie lepszą. Nietylko w wynikach plonów, ale i w całym kresie vegetacyjnym widoczny był większy efekt przy użyciu mączki Thomasa, aniżeli surogatu Gussa.

Na podstawie więc jednorocznych prób na stacyach torfowych w Tetewczycach, Derewni i Grzędzie można orzec, że nawóz ten jakkolwiek nieco tańszy, nie zasługuje na rozpowszechnienie. W Grzędzie osiągnięto również wcale dobre rezultaty przy uprawie kapusty, marchwi (około 260 q. z 1 ha) i grochu (około 12 q. z 1 ha).

Czynności
c. k. galic.
Oddziału
hydrografi-
cznego.
Alegat 3.

Nadesłane odezwą c. k. Namiestnictwa z dn. 30. lipca 1905 l. 91 568 sprawozdanie c. k. krajowego oddziału hydrograficznego za r. 1904 przedkładamy Wys. Sejmowi w załączeniu %.

Co do tego sprawozdania zauważamy, że galic. oddział hydrograficzny od kilku lat zajmowany bywa agendami, które wedle statutu organizacyjnego z r. 1894 nie należą do służby hydrograficznej, lecz do departamentu wodnego c. k. Namiestnictwa.

Do tych niewłaściwych agend należą następujące czynności wykazane w sprawozdaniu za r. 1904:

1. rektyfikacja planów sytuacyjnych Dniestru na długości 207 km.;
 2. zdjęcie przekrojów poprzecznych Dniestru na długości 234 km.;
 3. ścisła niwelacja reperów na Wiśle i Dniestrze;
 4. niwelacja ustalonego zwierciadła wody Dniestru od Rozwadowa do Okopów na długości 361 km.;
 5. opracowanie generalnego projektu ochrony Krakowa i Podgórze przed powodzią wraz z regulacją dolnego biegu Rudawy;
 6. opracowanie generalnych projektów regulacji Dunajca, Popradu, Wisłoka, Sanu, Wiaru, Tanwi, Wisłoki, Świcy i Bystrzycy;
 7. opracowanie szczegółowych projektów na kilkukilometrowe przestrzeżenie rzek: Skawy, Raby, Wisłoka, Stryja, Świcy, Bystrzycy i Dunajca.
- Wydział krajowy podnosi to obciążenie oddziału hydrograficznego agendami nie należącymi do zakresu działania tego oddziału, gdyż wskutek tego obciążenia oddział hydrograficzny nie uzupełnił dotychczas pomiarów hydrometrycznych na rzekach: Sole, Łomnicy i górnym Dniestrze, które to pomiary należą do jego właściwych agend, a z powodu braku tych pomiarów nie mogły być ustalone normalne przekroje tych rzek, jakkolwiek już od szeregu lat prowadzi się na nich roboty regulacyjne.

Zmiany
w persona-
lu techni-
cznym biu-
ra meliora-
cyjnego.

Z powodu zwiększenia się agend w biurze centralnem przeniósł Wydział krajowy dekretem z dn. 27. stycznia 1905 l. 8343 kierownika Jasielskiej ekspozytury, starszego inżyniera dra Michała Kornellę, do biura centralnego, przydzielając mu część referatu melioracji prywatnych i subwencyonowanych, oraz poruczył dotychczasowemu kierownikowi regulacji dolnej sekcji Białą, starszemu inżynierowi Tadeuszowi Korasadawiczowi inspekcję i referat części publicznych robót melioracyjnych.

Kierownictwo Jasielskiej ekspozytury poruczył Wydział krajowy dekretem z tej samej daty inżynierowi kraj. biura melioracyjnego, Maryanowi Prokopowiczowi.

Powiększe-
nie perso-
nału tech-
nicznego
kraj. biura
melioracyj-
nego.

Uchwalony przez Wys. Sejm dn. 4. lipca 1902 etat kraj. biura melioracyjnego wystarczającym jest dla zaspokojenia potrzeb kraju w dziale publicznych robót melioracyjnych przy obecnej dotacji państwowego funduszu melioracyjnego 4,000.000 K. rocznie, zarówno jak i w dziale melioracji prywatnych przy normalnym postępie tych ostatnich robót.

W etacie tym nie przewidziano jednak personalu potrzebnego dla konserwacji ustawowych robót publicznych, tudzież dla projektowania i wykonania melioracji prywatnych w szerszych rozmiarach przy po-

mocy pożyczek bezprocentowych, do czego zmierzają uchwalone przez Wys. Sejm na ostatniej sesji rezolucye.

Co się tyczy konserwacyi publicznych robót melioracyjnych, Wydział krajowy zamierza ustanowić osobnych inżynierów sekcyjnych dla nadzoru robót konserwacyjnych, podobnie jak w tym celu ustanowiono osobnych inżynierów dla konserwacyi dróg krajowych.

Dotychczas ukończone zostały następujące publiczne roboty melioracyjne, które przedstawiają trzy oddzielne grupy:

a) na wschód od Lwowa:

1. regulacja Złotej Lipy;
2. regulacja Gnilej Lipy (górną sekcya);
3. regulacja Przegnojówki;
4. regulacja potoku Dumnego;
5. osuszenie bagien Oleskich;
6. osuszenie bagien Stojanowskich;

b) w powiecie Tarnobrzesckim:

1. obwałowanie Wisły i Sanu;
2. regulacja Łęgu;
3. regulacja dolnej Trześniówki; — przy których to trzech przed-

siębiorstwach jest do konserwowania 176·64 km. wałów ochronnych, a 69·08 km. rzek i potoków, razem 245·72 km.;

c) w powiecie Mieleckim:

1. regulacja Starego Brnia;
2. regulacja odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dę-

bica-Nadbrzezie;

3. regulacja Krzemienicy i Babulówki z dopływami, tudzież potoku Trześni;

4. wreszcie na ukończeniu obwałowanie Wisły i Wisłoki; przy których to czterech przedsiębiorstwach jest do konserwowania 127·125 km. wałów, a 397·214 km. potoków i rowów osuszających, razem 524·339 km.

Każda z tych grup zaabsorbuję w zupełności jednego inżyniera sekcyjnego, którego zadaniem będzie:

1. z wiosną każdego roku zlustrować szczegółowo wszystkie roboty i sporządzić preliminarz kosztów konserwacyi;

2. po zatwierdzeniu preliminarza przez Wydział krajowy, względnie spółkę wodną (przy osuszeniu bagien Oleskich i Stojanowskich), wytyczyć i zarządzić roboty na miejscu, które prowadzić będzie konduktor, lub dozorca melioracyjny;

3. w trakcie robót kontrolować ich wykonanie;

4. w jesieni każdego roku sprawdzić wykonane roboty konserwacyjne, a następnie sporządzić zestawienie kosztów tych robót.

Dla pierwszych 2 grup zachodzi nieodzowna potrzeba ustanowienia inżynierów sekcyjnych już z początkiem r. 1906, a mianowicie:

1. dla grupy a), t. j. sześciu przedsiębiorstw melioracyjnych, do której przyłączoną będzie także regulacja środkowej sekcji Gnilej Lipy po ukończeniu budowy, jednego inżyniera sekcyjnego z siedzibą we Lwowie;

2. dla grupy b) jednego inżyniera z siedzibą w Jarosławiu lub Tarnowie;

3. dla grupy c) t. j. robót w powiecie Mieleckim w ciągu r. 1906 poręczony będzie nadzór konserwacyi robót wykonanych kierownikowi obwałowania Wisły i Wisłoki.

Co się tyczy melioracyj prywatnych, przy których akcya w myśl rezolucyj Wys. Sejmu ma być przyspieszona, to na wypadek zrealizowania projektu udzielania pożyczek bezprocentowych do wysokości 5,000.000 K. w ciągu lat dziesięciu 1907—1916 zajdzie potrzeba użycia do projektowania i wykonania osuszenia i drenowania około 5.000 morgów rocznie (razem 50.000 morgów) ośmiu inżynierów, jak to wykazał Wydział krajowy w sprawozdaniu z dn. 18. sierpnia 1905 l. 77.201, które się równocześnie przedkłada.

Ponieważ jednak nie jest wykluczoną możliwość, że liczba zgłoszeń właścicieli, którzy dotychczas przeprowadzali roboty na koszt własny,

bez zaciągania pożyczek znacznie się zmniejszy, lub też wpłyną zgłoszenia o pożyczki bezprocentowe na wykonanie robót już zaprojektowanych, Wydział krajowy z uwagi, że cała akcja dopiero w r. 1907 ma być rozpoczęta, proponuje na razie powiększenie personalu technicznego od r. 1906 o dwie siły, tak iż z dwoma inżynierami sekcijnymi dla konserwacji zostałyby powiększony personal biura melioracyjnego od r. 1906 o czterech inżynierów.

Ze względu na niepomyślny stan finansów kraju proponuje Wydział krajowy utworzenie 4 nowych posad w 2 najniższych rangach, t. j. 2 inżynierów-adjunktów i 2 inżynierów II. klasy.

Obciążenie funduszu krajowego z powodu tego powiększenia personalu przedstawia się, jak następuje:

2 inżynierów II kl.			
płace po 2.800 K.	5.600 K.	
dodatki aktywalne po 600 K.	1 200 „ 6.800 K.
2 inżynierów-adjunktów:			
płace po 2.200 K.	4.400 „	
dodatki aktywalne po 480 K.	960 „ 5.360 „
razem			12.160 K.

Pobory tych czterech urzędników technicznych, tudzież ryczałt na kancelaryę dla jednego inżyniera sekcijnego w kwocie 500 K. rocznie wstawił Wydział krajowy do rub. IX. poz. 250 preliminarza krajowego na r. 1906, na pokrycie zaś kosztów komisyjnych dwóch inżynierów sekcyjnych, które to koszta w myśl specjalnych ustaw konserwacyjnych ponosić ma fundusz krajowy, preliminarzuje w rub. IX. poz. 260 kwotę 1 500 K. dla każdej sekcji, czyli razem 3.000 K.

Służba do-
zorców me-
lioracyjnych
i drenar-
skich.

Starszy dozorca melioracyjny Józef Szlęzak mianowany został dekretem z d. 21. marca 1905 l. 23295 konduktorem melioracyjnym III. klasy dla konserwacji robót wykonanych na Krzemienicy, na Babulówce, Rowie i Trześni, oraz konserwacji prawego wału Wisłoki z wałem nadwiślańskim od ujścia Wisłoki do granicy powiatu Mieleckiego z Tarnobrzeskim.

Starszy dozorca melioracyjny, Ignacy Talaga został na własną prośbę uwolniony ze służby dekretem z d. 27. maja 1905 l. 46733.

Starszymi dozorcami zostali zamianowani dekretemi z dnia 21. marca 1905 l. 5414/05 dozorczy melioracyjni:

Mondalski Józef,
Ledwina Antoni i
Dudycz Jan.

Dozorcami melioracyjnymi zostali zamianowani dozorczy drenarscy Seńczuk Teodor i Posadyn Jan (dekretem z d. 22. października 1904, l. 77923), tudzież ukończony uczeń kursu melioracyjnego, Przedpulski Ludwik (dekretem z d. 27. czerwca 1905 l. 43027).

Wreszcie dozorcami drenarskimi zamianował Wydział krajowy ukończonych uczniów dwuletniego kursu drenarskiego: Hołdysa Jędrzeja, Niezgode Józefa, Kosickiego Bolesława i Mierzwę Władysława, dekretem z d. 24. stycznia 1905 l. 3392, a Paprockiego Grzegorza dekretem z dnia 27. czerwca 1905 l. 43027.

Obecny personal dozorców liczy: 2 konduktorów melioracyjnych, 11 starszych dozorców melioracyjnych, 15 dozorców melioracyjnych i 29 dozorców drenarskich, razem 57 dozorców, z których dozorca drenarski Wyka Wojciech pozostaje w służbie wojskowej.

Zmiana in-
strukcyi
służbowej
dozorców
melioracyj-
nych.

W myśl §. 10. instrukcyi służbowej dla dozorców melioracyjnych utworzony został osobny fundusz emerytalny dla tego personalu, do którego to funduszu wpływać mają datki i grzywny opłacane przez dozorców, tudzież coroczna dotacja funduszu krajowego w kwocie 1.000 K.

Gdy wedle uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 15. lutego 1898 r. statutu emerytalnego datki urzędników i służ krajowych wpływać mają do funduszu krajowego, z którego też bywają wypłacane emerytury urzędników, pensye wdowie i zaopatrzenia, Wydział krajowy proponuje dla ujednolajnienia tych przepisów zmianę instrukcyi służbowej w tym kierunku, ażeby datki dozorców wymierzane były w wysokości unormowanej statutem emerytalnym i uiszczane były do funduszu krajowego, emerytury zaś, pensye wdowie i zaopatrzenia wypłacane były z funduszu krajowego, zwłaszcza że wedle ostatniego ustępu §. 10. instrukcyi służbowej dozorców i tak niedobór funduszu emerytalnego dozorców pokrywać ma fundusz krajowy.

W tym celu okazuje się potrzeba zmiany §§. 4, 10, 11 i 12 instrukcyi służbowej dozorców melioracyjnych, którą to zmianę Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi do uchwały.

Wskutek tej zmiany odpadnie potrzeba wstawiania corocznych dotacyj po 1.000 K do budżetów krajowych, a zapasy funduszu emerytalnego dozorców przelane zostaną do funduszu krajowego.

III.

A. Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

W roku bieżącym wykończyło kraj. biuro melioracyjne dwa wielkie operaty melioracyjne, które obejmują regulację wód w całych drugorzędnych dorzeczach, a to w myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z d. 13. lutego 1904 w dwóch centrach melioracyjnych:

- 1) regulację rzeki Raty z dopływami w dorzeczu Bugu;
- 2) regulację rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianski w dorzeczu górnego Dniestru.

1. Regulacja rzeki Raty z dopływami.

Zdjęcie dla tej regulacji przeprowadził w latach 1902, 1903 i 1904 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Paweł Dyrdoń, któremu dodano do pomocy w r. 1902 inżyniera Sylwera Strzelbickiego i praktykanta Skoflega, w r. 1903 inżyniera adjunkta Henryka Smolikowskiego, tudzież praktykantów, Andrzeja Gnoińskiego i Gustawa Müldnera, w r. 1904 zaś inż. adj. Smolikowskiego.

Projekt techniczny, przy którego opracowaniu wzięli także udział inż. adjunkci Tadeusz Baecker i Alojzy Sawicki, obejmuje:

1) regulację rzeki Raty od gminy Prusie do jazu w Sielcu na długości	68,500 km.
2) regulację potoku Smerdyk z 3 rowami	9,775 "
3) " ujścia potoku Żeldec	0,500 "
4) " potoku Rokitna z 2 dopływami	20,138 "
5) " " Mutwyczna z 1 rowem	12,350 "
6) " " z Wólki mazowieckiej	8,500 "
7) " młynówki z Wólki mazowieckiej	7,500 "
8) " rowów z Mokrego i Pirogów	13,800 "
9) " rowu z Kutynicz	5,240 "
10) " potoku Mościszanki z Marunką	16,242 "
11) " " z Hołego i dopływów	10,950 "
12) " rowu z Pogorzelsk i rowów bocznych	8,950 "
13) kanał ulgi dla potoku z Hołego z rowami	2,430 "
14) regulację ujścia potoku Tylicy	1,100 "
15) " ujść 16 potoków	18,060 "
16) " potoku Świni	27,130 "
17) " " z Sianożątek i rowów bocznych	14,250 "
18) " " Lipina-Fujna	14,600 "
z 5 dopływami	28,910 "
19) " potoku Mohylańskiego z dopływami	11,530 "

20)	regulację 10 dopływów Świni	38,975 km.
21)	" potoku Derewenki	25,930 "
22)	" " Bzinki	7,600 "
23)	" " Kieślanki	4,300 "
24)	" 4 dopływów Kieślanki	27,555 "
25)	" potoku Biały	30,000 "
26)	" rowu Ryblanka-Kamionka	21,150 "
27)	" potoku Żabnik z dopływami	9,980 "
28)	" " kamioneckiego z rowami bocznymi	7,720 "
29)	" rowu z Rudy magierowskiej	9,400 "
30)	" potoku Diwna z dopływami	8,000 "
31)	" " Uhrynia z dopływami	13,400 "
32)	" 4 rowów bocznych do Uhryni	14,160 "
33)	" ujść 208 mniejszych dopływów	20,885 "
Ogółem		539,510 km.

rzeki Raty, dopływów i rowów osuszających.

Koszta powyższych robót przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne:

3,706.795 m³ wykopu 1,882.249 K 04 g

II. Budowle regulacyjne:

327.181 m. bież. tam faszynowych na rzece
Racie, tudzież na dopływach Świni, Biale, Derewence
i Moszczance 1,668.955 " — "

III. Budowa obiektów:

a) Mosty i kładki:

17 mostów żelazno-betonowych na drogach
gminnych;
88 mniejszych mostów betonowych na drogach
gminnych;
106 przepustów betonowych na drogach polnych;
12 kładek żelazno-betonowych;
223 obiektów komunikacyjnych 703.675,04 K

b) Szluzy żelazno-betonowe:

66 szluz do nawodnienia . 661.731,65 "
c) 10 poidel po 14 m. szerokości 57.980,— "
d) 247 stopni betonowych . 120.922,26 "
e) 492 progów betonowych
dla ustalenia dna potoków i rowów 132.857,95 "
f) 6 syfonów betonowych 26.780,02 "
g) 506 przepustów w wałach
dla odwodnienia . 174.754,36 " 1,878.701 " 28 "

IV. Ubezpieczenie skarp potoków i rowów :

a) 775.900 m. bież. płatków . . .	422.091,65 K	
b) 1 796.140 m ² darniowania po 10 g . . .	179.614,— „	
c) obsiew 40,873 ha skarp nasio nami traw . . .	40.373,— „	
d) zasadzenie wikliną 19 ha odsypisk . . .	6.536,— „	648 614 K 65 g.

V. Wykupno gruntów i młynów i odszkodowania:

a) wykupno 186,87 h. gruntów pod przekopy Raty i dopływów po 2.000 K . . .	373.740,— K	
b) odszkodowanie za 219,86 h grun- tów zajętych pod rowy osusza- jące, po 400 K . . .	87.944,— „	
c) odszkodowanie za 25,5 h. grun- tów odciętych przekopami po 400 K . . .	10.190,— „	
d) odszkodowanie za plony przy- sypane ziemią na powierzchni 649,38 h. po 200 K . . .	129.876,— „	
e) wykupno 2 młynów na rzece Racie w Borowem i Wolicy . . .	100.000,— „	701 750 „ „

VI. Utrzymanie w czasie budowy :

5%₀ z rubr. II i IV. (2,317.569,65 K) . . . 115.878 „ 48 „

VII. Koszta zarządu :

10%₀ z rubr. I do VI. (6,796.148,45 K) . . . 679.614 „ 85 „

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 2%₀ z rubr. I. do VI. (dla zaokrąglenia) 124.236 „ 70 „
Suma kosztów budowy . 7,600.000 K — g.

W regulacyi tej interesowanych jest 46 gmin i obszarów dwor-
skich w powiatach: Sokalskim, Żółkiewskim i Rawskim, mianowicie:

a) w pow. Sokalskim:

1) Sieleć;

b) w pow. Żółkiewskim:

2) Borowe, 3) Mosty wielkie, 4) Bojaniec, 5) Stanisławówka,
6) Wolica, 7) Sopotyn, 8) Macoszyn, 9) Mierzwica, 10) Smereków,
11) Przemiwołki, 12) Winniki, 13) Wiązowa, 14) Lipina, 15) Wola wy-
socka, 16) Glińsko, 17) Skwarzawa nowa, 18) Krechów, 19) Ruda kre-
chowska, 20) Brzyszcze, 21) Kunin, 22) Dobrosin, 23) Piły, 24) Biesiady,
25) Przysań, 26) Butyny, 27) Lubela, 28) Dworce, 29) Derewnia, 30) Ku-
lawa, 31) Turynka, 32) Zameczek;

c) w pow. Rawskim:

33) Prusie, 34) Huta zielona, 35) Potylicz miasto, 36) Rata,
37) Rawa ruska, 38) Hołe rawskie, 39) Zaborze, 40) Hujcze, 41) Kamionka

wołoska, 42) Wólka mazowiecka, 43) Kamionka lasowa, 44) Magierów miasto, 45) Ruda magierowska, 46) Horodków.

Powierzchnia zabagnionych gruntów interesowanych, które mają być ochronione od zalewu przez doroczne wody wielkie i osuszone, a których nawodnienie zostanie umożliwione przez zbudowanie szluz kosztem 661.731 K 65 g, wynosi:

a) w powiecie Sokalskim	.	.	82,1375 ha
b) " Żółkiewskim	.	.	12.840,4271 "
c) " Rawskim	.	.	6.965,3275 "
razem	.	.	19.887,89 ha

czyli 34.557 morgów.

Wobec sumy kosztorysowej 7,600.000 K wyniesie przeciętny koszt ochrony od zwyczajnych wylewów i odwodnienia 1 morga okragło 220 K.

Z całego okręgu konkurencyjnego $\frac{1}{3}$ część powierzchni tj. 11.500 morgów jest prawie nieużytkiem i przynosi najwyżej 12 K dochodu rocznego z 1 morga. Po przeprowadzeniu regulacji doprowadzone zostaną te grunta do odpowiedniej kultury, a wnosząc z rezultatów osiągniętych przy innych tego rodzaju melioracjach, liczyć można na podniesienie dochodu do 40 K z 1 morga, czyli o 28 K więcej, co przy stopie 4% odpowiada kapitałowi 8,050.000 K. Wartość reszty okręgu konkurencyjnego o powierzchni 23.000 morgów podniesie się po przeprowadzeniu melioracji przynajmniej o 50%; a ponieważ wartość 1 morga tych gruntów oceniają obecnie sami właściciele na 500 K, zatem podwyższenie wartości o 250 K z 1 morga przedstawia przy powierzchni 23.000 morgów sumę 5,750.000 K.

Podwyższenie zatem wartości całego okręgu konkurencyjnego przez wykonanie zaprojektowanych robót nakładem 7,600 000 K ocenić można na 13,800.000 K, która to suma przewyższa prawie o 100% preliminowany nakład.

Zauważa się przytem, że z powodu braku odpływu drenowania gruntów ornych i uprawa torfowisk na podstawie opracowanych już przez kraj. biuro melioracyjne projektów technicznych nie mogły być dotychczas przeprowadzone przez właścicieli gruntów, a wykonanie tych melioracji prywatnych umożliwione będzie dopiero przez regulację Raty z dopływami.

Gdy więc rentowność tej melioracji nie ulega kwestyi, a wskutek wykonania zaprojektowanej regulacji i odwodnienia gruntów poprawią się także stosunki zdrowotne w 2 miastach powiatowych (Żółkiew i Rawa ruska), 3 miasteczkach (Mosty wielkie, Magierów i Potylicz) i w znacznej liczbie gmin wiejskich, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót, podobnie jak przy regulacji Wereszycy, w drodze przedsiębiorstwa przymusowej spółki wodnej pod zarządem Wydziału krajowego a przy 40% zasiłkach funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

Zasiłki 40% kraju i państwa wynosić będą przy tem przedsiębiorstwie po 3,040.000 K, 20-procentowy zaś datek konkurencyjny spółki wodnej 1,520.000 K.

Przy użyciu trzech inżynierów roboty mogą być wykonane w latach 25, tak, iż coroczna rata zasiłku krajowego i państwowego wynosiłaby po 121.600 K, rata roczna datku konkurencyjnego 60.800 K, corocznie zaś byłaby do przebudowania kwota 304.000 K.

Całkowity datek konkurencyjny z 1 morga wyniesie 44 K, przy 25-letnim zaś okresie budowy 1 K 76 g rocznie.

Termin rozpoczęcia robót, który wedle projektu ustawy oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa, zależny będzie od zatwierdzenia projektu technicznego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, sankcyi projektu ustawy, tudzież zawiązania przymusowej spółki wodnej.

2. Regulacja rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki.

Zdjęcia dla tej regulacji przeprowadził w latach 1903 i 1904 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Stanisław Szczepanowski, któremu dodano do pomocy w r. 1903 inżynierów adjunktów Antoniego Dyląga, Władysława Kowalskiego i Włodzimierza Rojeckiego, w r. 1904 zaś inż.-adjunktów Włodzimierza Rojeckiego i Teofila Wszelaczyńskiego, tudzież dla przyspieszenia pomiarów w miesiącach październiku i listopadzie 1904 inż.-adjunkta Gustawa Müldnera i praktykanta Kazimierza Hubera.

Projekt techniczny obejmuje:

1) regulację rzeki Tyśmienicy od Borysławia do Dniestru na długości	39,968 km.
2) regulację rzeki Bystrzycy na długości	6,256 "
3) " potoku Rabczanki " "	12,245 "
4) " " Trudnicy " "	2,500 "
5) " " Baru " "	11,881 "
6) " " Słonicy " "	9,023 "
7) " " Ratoczyny " "	0,327 "
8) " " Letnianki " "	10,447 "
9) " kanału Letnianki " "	9,030 "
10) rów osuszający Letnianka-Dniestr	2,365 "
11) " " Rycheicki " "	2,400 "
12) korekcyę mniejszych dopływów i wykonanie rowów osuszających łącznej długości	73,675 "
Ogółem	190,057 km.,
z czego przypada na górną przestrzeń Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu	12,365 km
i na dopływ Ratoczyny na tej przestrzeni	0,327 "
razem	12,692 km.

Preliminowane koszty budowy wynoszą:

I Roboty ziemne:

- a) 2,540.477 m³ wykopu rzeki Tyśmienicy i dopływów poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu, wraz z odwozem, wykonaniem wałów, względnie planowaniem na brzegach 1,968.106,53 K
- b) 112.399,1 m³ wykopu górnej Tyśmienicy i Ratoczyny w gruncie żwirowym 94.415,24 "
- c) 73,675 km. dopływów i rowów osuszających 335.958,— " 2,398.479 K 77 g

II. Budowle regulacyjne:

- a) 62.559 m bież. budowli faszynowych na Tyśmienicy poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu 1,106.785,27 K
- b) 13.760 m. bież. budowli faszynowych na Bystrzycy 623.402,94 "
- c) 26.883 m. bież. budowli równoległych kamiennych i 13.869 m. bież. budowli poprzecznych faszynowych na górnej Tyśmienicy 183.429,87 " 1,913.618 " 08 "

III. Budowa obiektów:

a)	budowa 14 mostów żelazno-betonowych i 30 przepustów z rur betonowych na drogach gminnych, a 11 mostów żelazno-betonowych i 222 przepustów z rur betonowych na drogach polnych	457.052,—	K	
b)	4 syfony na rowie Rychcickim	4.700,—	"	
c)	6 kładek na Słonicy i Barze	3.360,—	"	
d)	4 przejazdy w bród na Słonicy	5.800,—	"	
e)	5 szluz do nawodnienia	71.100,—	"	
f)	9 stopni betonowych	9.060,—	"	
g)	108 przepustów klapowych w wałach Tyśmienicy i dopływów	43.200,—	"	594.272 K — g

IV. Roboty dodatkowe:

a)	11.910 m. bież. płotków 0,6 m. wys.			
	64.036 " " 0,5 " "			
	34.290 " " 0,4 " "			
	177.430 " " 0,3 " "			
	dla ubezpieczenia skarp potoków i rowów osuszających	119.228,76	K	
b)	287.666 m ² darniowania	48.903,22	"	
c)	375,4265 ha. obsiewu wałów, tudzież skarp potoków i rowów	56.313,98	"	
d)	24,0494 ha. obsiewu łąk, przysypanych ziemią z wykopu	36.074,10	"	260.520 " 06 "

V. Wykupno gruntów i młynów, tudzież odszkodowania.

a)	179,5573 ha. wykupno gruntów	359.114,60	K	
b)	odszkodowanie za 189,057 ha. gruntów przysypanych ziemią	56.717,10	"	
c)	odszkodowanie za 25,3924 ha. gruntów odciętych przekopami Tyśmienicy i Bystrzycy	7.617,72	"	
d)	wykupno młynów na Tyśmienicy we Wróblowicach i Michałowicach	100.000,—	"	523.449 " 42 "

VI. Konserwacja w czasie budowy:

5 ⁰ / ₀ z rubr. I. do IV. (5,166.889,91 K)	258.400	"	—	"
--	---------	---	---	---

VII. Koszta zarządu:

10 ⁰ / ₀ z rubr. I. do VI. (5,948.739,33 K)	595.000	"	—	"
---	---------	---	---	---

VIII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 3 ⁰ / ₀ z rubr. I. do VI.	180.624	"	09	"
Suma kosztów budowy	6,724.363	K	42	g

Z tego pokrywa fundusz regulacji górnego Dniestru kwotę przewidzianą w kosztorysie Dniestru na korekcyę ujścia Tyśmienicy	164.363 K 42 g
Zostaje do pokrycia	6,560.000 K — g.

Z powyższej sumy przypada na regulacyę Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami, tudzież na regulacyę potoku Letnianki z dopływami 5,624.000 K, na regulacyę zaś górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu na długości 12,365 km. wraz z korekcyą ujścia potoku Ratozyny 936.000 K.

W regulacyi Tyśmienicy z dopływami poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu, tudzież w regulacyi Letnianki, których koszt obliczono na 5,624.000 K, interesowanych jest 27 gmin i obszarów dworskich w powiatach Rudeckim i Drohobyckim, mianowicie:

a) w pow. Rudeckim:

1) Terszaków;

b) w pow. Drohobyckim:

2) Horucko, 3) Radelicz, 4) Wypuczki (Ugartsberg), 5) Medenice, 6) Rabczyce, 7) Tynów, 8) Hruszów, 9) Litynia, 10) Rolów, 11) Dobrowlany, 12) Wróblowice, 13) Lipowiec, 14) Opary, 15) Dołhe, 16) Słońsko, 17) Michałowice, 18) Rychce, 19) Wacowice, 20) Stara wieś, 21) Śniatynka, 22) Lisznia, 23) Poczajowice, 24) Drohobycz, 25) Raniowice, 26) Kołpiec, 27) Bolechowce.

Powierzchnia gruntów interesowanych, które mają być ochronione w zupełności od wylewów Tyśmienicy zanieczyszczonej ropą i trującymi odpływami z destylarni naftowych, a od zwykłych wylewów dopływów Tyśmienicy i potoku Letnianki, a obok tego odwodnione zapomocą rowów osuszających, wynosi:

a) w powiecie Rudeckim	459,1 morgów
b) " " Drohobyckim	19.695,0 " "
okrągło	20.154 morgów.

Górna przestrzeń Tyśmienicy powyżej mostu kolejowego w Drohobyczu, której regulacya ma na celu nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich i powstrzymanie ruchu materiału z szutrowisk, a obok tego 236 morgów szutrowisk uzyskać dla kultury, położoną jest w gminach: 1) Drohobycz, 2) Raniowice, 3) Modrycz, 4) Dereżyce, 5) Hubicze, 6) Tuśtanowice, 7) Borysław — a koszt tej regulacyi w kwocie 936.000 K mają być pokryte w myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej po połowie przez kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

Przeciętny koszt ochrony od wylewów i odwodnienia 1 morga w okręgu konkurencyjnym regulacyi Tyśmienicy poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu i potoku Letnianki wynosi okrągło 279 K, jest więc w porównaniu z innymi podobnymi melioracyami stosunkowo wysoki.

Tak wysokie koszty regulacyi spowodowane zostały koniecznością ochrony nadbrzeżnych łąk nie tylko od zwykłych wylewów wód Tyśmienicy, lecz także od nadzwyczajnych wylewów, za pomocą kosztownych wałów ochronnych, jakich przy innych dopływach Dniestru ze względu na kulturę łąkową nie projektowano; wylewy bowiem Tyśmienicy nie tylko nie przynoszą pożytku łąkom nadbrzeżnym, lecz z powodu zawartości odpływów trujących z rafinerii nafty niszczą wegetacyę na łąkach.

Wskutek licznych zażaleń gmin nadbrzeżnych i rezolucyj Wys. Sejmu wydawała wprawdzie władza polityczna polecenie do rafinerii nafty w Mraźnicy, Borysławiu i Drohobyczu, aby nie spuszczały do Tyśmienicy wityrolu i innych nieczystości, zagrażając skutkami prawnymi z §§. 10. i 70. kraj. ustawy wodnej, jak to się np. okazuje z odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 7. maja 1894 l. 34.698 zawierającej odpowiedź na rezolucyę Wys. Sejmu z 13. lutego 1894 l. S. 1260; mimo jednak zakazów władzy nadużycia rafinerji powtarzają się ciągle i nie można liczyć na stałe i zu-

pełne ich usunięcie, gdyż z jednej strony dopilnowanie ściśle jest bardzo trudne a z drugiej strony słoty i nawałnice mogą zawsze powodować zanieczyszczanie wód odpadkami a w dalszym skutku szkody dla przyległych gruntów.

Mimo tak wysokich stosunkowo kosztów rentowność zaprojektowanej regulacji nie ulega wątpliwości; szkody bowiem, jakie przez tę regulację mają być usunięte, są ogromne, a również z odwodnienia oczekiwane należy znacznego podniesienia wartości gruntów.

Mianowicie blisko połowa okręgu konkurencyjnego o powierzchni 10.000 morgów podlega prawie corocznym niszczącym wegetację wylewom Tyśmienicy, tak iż zaledwie co piąty rok siano z łąk nadbrzeżnych może być zebrane. Ponieważ dochód roczny z 1 morga tych łąk wynosi 40 do 60 K, przeciętnie 50 K, zatem przeciętna szkoda roczna na 1 morgu

wynosi $\frac{4}{5} \times 50 = 40$ K, czyli na obszarze 10.000 morgów 400.000 K rocznie, co przy stopie 4% przedstawia skapitalizowaną sumę szkód 10.000.000 K. Przyjmując zaś podwyższenie dochodu z 1 morga, wskutek zamierzonych regulacji dopływów i odwodnień w całym okręgu konkurencyjnym (20.154 morgów) na 10 K, czyli ogółem na 201.540 K rocznie, otrzyma się podwyższenie wartości gruntów w całym okręgu w sumie przynajmniej 5.000.000 K, zwłaszcza że dopiero po przeprowadzeniu tej regulacji właściciele gruntów będą mogli przystąpić do melioracji drugorzędnych, które podniosą produkcję siana. Korzyść więc spodziewana z regulacji wyraża się w sumie okragłej 15.000.000 K, która przeszło w dwójnasób przewyższa preliminowany nakład.

Wydział krajowy przedkłada tedy Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie regulacji Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki w drodze przedsiębiorstwa przymusowej spółki wodnej, jednakże pod zarządem Wydziału krajowego, przy udziale w kosztach funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

Do kosztów regulacji Tyśmienicy z dopływami poniżej mostu kolejowego w Drohobyczcu i potoku Letnianki obliczonych na 5.624.000 K przyczyniłby się kraj i państwowy fundusz melioracyjny datkami po 40% t. j. w kwocie 2.249.600 K, a do kosztów regulacji górnej Tyśmienicy (936.000 K) datkami 50% po 468.000 K, razem po 2.717.600 K. Przymusowa spółka wodna pokryłaby 20% kosztów robót środkowej i dolnej przestrzeni (poniżej mostu kolejowego w Drohobyczcu) w kwocie 1.124.800 K.

Przy użyciu trzech inżynierów wypadnie roboty rozłożyć na 12 lat dwadzieścia, tak iż rocznie byłaby do przebudowania kwota 328.000 K, coroczna zaś rata (w okresie 20-letnim) zasiłku kraju i państwa wynosiłaby po 135.880 K, roczna rata zaś datku konkurencyjnego 56.240 K. Przeciętny całkowity datek konkurencyjny z 1 morga wynosiłby 55 K 80 g, roczna zaś rata tego datku 2 K 79 g.

Pierwsza rata zasiłku krajowego może być wstawioną do preliminarza dopiero po zatwierdzeniu projektu technicznego, wejściu w życie ustawy i zawiązaniu spółki wodnej.

B) Konserwacja publicznych robót melioracyjnych.

W myśl specjalnych ustaw melioracyjnych mają być wydane po skończeniu budowy osobne ustawy konserwacyjne dla poszczególnych przedsiębiorstw, które mają unormować wysokość datków kraju i prestaty konkurencyjnych na konserwację, oraz zawierać szczegółowe postanowienia co do utrzymania wykonanych budowli.

Wydział krajowy ma tedy zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi sześć projektów ustaw zapewniających konserwację robót już wykonanych. Po stanowienia tych ustaw są prawie identyczne z przepisami wydanych już ustaw konserwacyjnych; Wydział krajowy uzasadnia zatem tylko wyso-

kość rocznego wydatku na konserwację, które proponuje rozłożyć, podobnie jak przy innych przedsiębiorstwach, na fundusz krajowy i strony konkurencyjne w stosunku po 50%.

1. *Konserwacja robót regulacyjnych na górnej sekcji rzeki Gnilej Lipy.*

Roboty przy tej regulacji wykonane zostały na podstawie ustawy z d. 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 69 w drodze przedsiębiorstwa krajowego. Dochody roczne z trawy wydzierzawianej na skarpach rzeki wynosiły w ciągu ostatnich lat trzech 1902 - 1904 przy tem przedsiębiorstwie przeciętnie 1.700 K.

Roczne koszta utrzymania preliniuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) płace 3 zaprzysiężonych strażników (2 dla Gnilej Lipy, a 1 dla zabudowań debr) po 300 K — 900 K;

b) część pborów konduktora, który zostanie ustanowiony dla regulacji Złotej Lipy, tudzież górnej i środkowej sekcji Gnilej Lipy, w stosunku do wysokości kosztów budowy tych 3 regulacji (20% pborów konduktora II. klasy) 360 K;

c) najem robocizny i zakupno materyałów dla ubezpieczenia brzegów 1.440 K; ogółem rocznie 2.700 K. Po strąceniu dochodu z trawy w kwocie 1.700 K, pozostaje do pokrycia kwota 1.000 K, a to po 500 K przez kraj i spółkę wodną.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.744 c. k. Namiestnictwu całem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa.

2. *Konserwacje robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie*

(wykonanych w myśl ustawy z d. 10. maja 1893 Dz. u. kraj. Nr. 30).

Roczne koszta utrzymania preliniuje się dla tej regulacji, jak następuje:

a) płace 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K 600 K;

b) część pborów konduktora, który zostanie ustanowiony dla górnej i środkowej sekcji Gnilej Lipy, tudzież dla Złotej Lipy w stosunku do kosztów budowy tych 3 przedsiębiorstw (20% z pborów 1.800 K) 360 K;

c) zakupno materyałów i najem robocizny około 1.040 K;
razem 2.000 K rocznie.

Dotychczasowy przeciętny roczny dochód z trawy na skarpach rzeki wynosił zaledwie 70 K, tak iż tego dochodu, który wpływać będzie do funduszu rezerwowego, Wydział krajowy na razie nie bierze w rachubę.

Do pokrycia przypadnie tedy rocznie po 50% powyższego wydatku, tj po 1.000 K na fundusz krajowy i spółkę wodną.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłaliśmy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.742.

3. *Konserwacja robót regulacyjnych na potoku Dumnym*

(wykonanych w myśl ustawy z d. 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 70).

Roczne koszta zwyczajnego utrzymania robót przy tej regulacji preliniuje się, jak następuje:

a) utrzymanie 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K rocznie — 600 koron;

b) wynagrodzenie starszego dozorca melioracyjnego za nadzór robót przez 2 miesiące w roku wraz z kosztami podróży ze Lwowa 350 K;

c) zakupno materyałów i najem robotników 550 K;
ogółem 1.500 K.

Ponieważ przy tem przedsiębiorstwie nie ma stałych dochodów, zatem całe powyższe koszty pokryją po połowie, tj. po 750 K fundusz krajowy i spółka wodna.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.743.

4. *Konserwacja obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzskim.*

W myśl §. 3 rozporządzenia wykonawczego Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 65 z r. 1889 do ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49 miały być roboty przy tem obwałowaniu wykonane w r. 1895.

Wskutek opozycji i licznych rekursów właściciela dóbr Rozwadów z przyległościami nie mógł być jednak dotychczas wykonany przekop potoku Bukowy, a tem samem nie mógł być prawy wał Sanu zamknięty.

Gdy z powodu tej dziesięcioletniej zwłoki stan wykonanych robót bez fachowego dozoru na miejscu pogorszył się, a rowy odpływowe od obiektów wałowych, zwłaszcza nad Sanem, zamuliły się i wcale nie funkcjonują, Wydział krajowy postanowił już obecnie przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy konserwacyjnej, wedle którego zarząd konserwacji, zarówno jak i wykonanie prawego wału Sanu wraz z przekopem Bukowy objąć ma Wydział krajowy.

Roczne koszty utrzymania robót preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) utrzymanie 12 zaprzysiężonych strażników po 300 K; rocznie 3.600 koron;

b) pobory dwóch konduktorów melioracyjnych po 1.800 K — rocznie 3.600 koron;

c) utrzymanie 120 kilometrów wałów, rowów dopływowych i odpływowych od obiektów wałowych, tudzież korekcy rzeki Strachockiej, Jodłówki-Lipy i Bukowy-Łukawicy po 90 K 10.800 K; ogółem 18.000 K.

Przeciętny dochód roczny z wydzierżawiania trawy na wałach w ostatniem trzyleciu 1902—1904 wynosił okragło 9 000 K; po strąceniu zatem tego dochodu pozostaje do pokrycia przez kraj i powiat Tarnobrzski kwota 9.000 K, którą się rozdziela, podobnie jak przy innych przedsiębiorstwach, w stosunku 50%.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy o. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 27. czerwca 1905 l. 59.011.

5. *Konserwacja obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więtkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach,*

(wykonanego w myśl ustawy z d. 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71).

Roczne koszty utrzymania tego obwałowania, które w roku bieżącym zostanie ukończone, preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) płace 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K rocznie 600 K;

b) część pborów konduktora melioracyjnego, który zostanie ustanowiony dla obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej i poniżej Bogumiłowic, tudzież dla regulacji Kisieliny w stosunku do wysokości kosztów budowy (25% z pborów 1.800 K) 450 K;

c) zakupno materiałów i najem robotników około 800 K; razem 1 850 K.

Dochód z wydzierżawiania trawy na wałach może być przyjęty według wyniku licytacji poniżej Bogumiłowic w kwocie około 850 K; zostaje więc do pokrycia roczny wydatek w kwocie okragłej 1.000 K, który się rozkłada po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 27 czerwca 1905 l. 59.012.

6. *Konserwacja obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich,*

(wykonanego w myśl ustawy z d. 2. września 1905 Dz. u. kraj. Nr. 69).

Koszta zwyczajnego utrzymania tego obwałowania preliniuje się, jak następuje:

a) utrzymanie konduktora, który zostanie ustanowiony dla konserwacji 3 robót publicznych (Kisieliny, tudzież lewego wału Dunajca powyżej i poniżej Bogumiłowic) w stosunku do kosztów budowy, 25% z poborów rocznych 1.800 K — 450 K;

b) utrzymanie 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K — rocznie 600 K;

c) najem robotników i zakupno materiałów (z przecięcia wydatków z ostatnich trzech lat 1902—1904) 800 K;

ogółem 1.850 K.

Dochody z wydzierżawiania trawy na wale wynosiły w ostatnich trzech latach (1902—1904) przeciętnie 900 K; zostaje zatem do pokrycia 950 K, czyli okragło 1.000 K, który to wydatek rozdziela się, podobnie jak i przy innych przedsiębiorstwach, po połowie na kraj i spółkę wodną, tj. po 500 K.

Równocześnie z przedsiębiorstwami ad 5) i 6) powinna być zabezpieczoną konserwacja regulacji Kisieliny, która obejmuje także lewy wał Dunajca od Biskupie radłowskich do Wisły i wał nadwiślański od Woli rogowskiej do ujścia Dunajca, a przy której roboty w myśl §. 3. rozporządzenia wykonawczego z d. 17. grudnia 1897 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 1 ex 1898 winny były być ukończone w jesieni 1901.

Opóźnienie ukończenia robót spowodowane zostało zupełnem zaniedbaniem spraw spółki przez Wydział spółki, który nie tylko nie zajął się ściąganiem datków konkurencyjnych, lecz od r. 1898 nie przedkładał Wydziałowi krajowemu ani protokołów posiedzeń, ani zamknięć rachunkowych, ani też nie odpowiadał na wezwania Wydziału krajowego. Z tego powodu Wydział krajowy odniósł się odezwą z dnia 27. czerwca 1905 l. 59.166 do c. k. Namiestnictwa o usunięcie Wydziału spółki i ustanowienie w myśl statutu przymusowego zarządu spółki złożonego z delegatów c. k. Rządu i Wydziału krajowego, mandat zaś delegata Wydziału krajowego porучzył byłemu prezesowi spółki wodnej dla regulacji Łęgu, p. Henrykowi Dolańskiemu, właścicielowi dóbr w Radłowie.

C) Uzasadnienie rub. IX. poz. 267 i 268 preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1906.

W poz. 267 preliniuje Wydział krajowy na r. 1906 zasiłki na popieranie mniejszych melioracji w myśl uchwały sejmowej z d. 26. listopada 1889 w sumie 289.705 K, zatem w porównaniu ze sumą tych zasiłków uchwalonych na r. 1905 (285.121 K) więcej o 4.584 K, a mianowicie:

a) Na konserwację osuszenia bagien Rudnickich 2.800 jak na r. 1905.

Zasiłek ten przyznany został przez Wys. Sejm aż do roku 1908, w którym spółka wodna umorzy pożyczkę zaciągniętą na pokrycie datku konkurencyjnego.

b) Na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)

1.200 K, jak na r. 1905.

Wydatek ten uzasadniono w zeszłorocznym sprawozdaniu o melioracjach (pag. 111 i 112).

c) Na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 K.

Podaniem z d. 7. stycznia 1905 l. 1 odniósł się Wydział spółki wodnej dla osuszenia bagien Oleskich do Wydziału krajowego o przyznanie spółce subwencji na utrzymanie kanałów i rowów osuszających, których łączna długość wynosi 46 kilometrów.

Gdy Wys. Sejm w analogicznych wypadkach przyznał spółkom wodnym dla osuszenia bagien Rudnickich i Stojanowskich zasiłki na konserwację, a to na okres umorzenia pożyczek, zaciągniętych na spłatę datku konkurencyjnego, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyjęcie w pomoc także tej spółce wodnej i zażądał szczegółowych wykazów wydatków spółki na konserwację z ostatniego pięciolecia (1900—1904), tudzież wyciągu z katastru konkurencyjnego.

Z przedłożonych zamknięć rachunkowych i wyciągu z katastru okazało się, że przeciętne wydatki roczne spółki na konserwację (tj. roboty i utrzymanie strażników) wynosiły w ostatnim pięcioleciu 2.153 K 61 g (nawiększej w r. 1902, bo 2.763 K 20 g, a najmniej w r. 1904 1.182 K), z całego zaś okręgu konkurencyjnego 7.958 morgów 132 kwadr. sążni 60%, powierzchni (4.940 morgów 516 kwadr. sążni) należy do ubogich włościan.

Z uwagi, że członkowie spółki obciążeni są tak ratami anuitetowymi pożyczki (do r. 1925), jak i znacznymi kosztami administracji, której utrzymanie jest konieczne dla ewidencji katastru konkurencyjnego, proponuje Wydział krajowy udzielenie spółce rocznego zasiłku w kwocie okrągłej 2.000 K, płatnego po połowie ze skarbu państwa i kraju aż do umorzenia pożyczki w r. 1925

I. ratę zasiłku krajowego w kwocie 1.000 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1906 i odniósł się odezwą z d. 14. lipca 1905 l. 40.107 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa rocznego zasiłku 1.000 K do r. 1925 z dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje.

**d) Na drenowanie gruntów włościańskich, VI. rata (z 10-lecia)
80.000 koron,**

większej o 30.000 K, niż na r. 1905 w myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 3. i 11. listopada 1904 przytoczonych w I. części niniejszego sprawozdania.

**e) Na regulację potoku Szkła pod Łazami i Charytanami,
III. rata (ostatnia) 6.389 K.**

Wydatek ten uzasadniono w zeszłorocznym sprawozdaniu o melioracjach (pag. 113).

**f) Na zabudowanie potoku Psarka w pow. Chrzanowskim,
II. rata (ostatnia) 17.300 K.**

Wydatek uzasadniono w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pag. 114 i 115).

**g) Na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow.
Myślenickim, II. rata (z 3-lecia) 12.100 K.**

Uzasadniono w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pag. 115 i 116).

**h) Na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna
(pow. Nowy Targ) II. rata (ostatnia) 17.250 K.**

Uzasadniono w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pagina 116).

**i) Na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów
II. rata (z 3-lecia) 7.050 K**

Uzasadniono w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pagina 116).

**k) Na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) I. rata
(z 2-lecia) 8 929 K.**

Wskutek sprawozdania inżyniera okręgowego dróg krajowych w Nowym Sączu z d. 2. grudnia 1898 r. l. 620 odniósł się Wydział kraj. do c. k. Rządu o wypracowanie projektu zabudowania potoku Dąbrówka w gminie Dąbrowa pow. Nowosądeckiego, którego wykonanie leży w interesie dróg krajowych Zakliczyn Nowy Sącz i Słotwina-Nowy Sącz.

Koszta zabudowania potoku obliczyła sekcyja Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego na 38.645 K, kraj. biuro drogowe zaś koszta budowy 2 nowych mostów betonowych na wymienionych drogach krajowych na 6.000 K, tak iż koszta zabudowania potoku wraz z budową nowych mostów wyniosą 44.645 K.

Wedle propozycji Wydziału krajowego przedłożonej c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 19. września 1904 r. l. 55219 koszta powyższe miały być pokryte w stosunku po 40% z funduszu krajowego (rubr. IX.) i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, a 20% z kraj. funduszu drogowego; reskryptem jednak z d. 7. lutego 1905 l. 2575 przyjęło c. k. Ministerstwo rolnictwa na fundusz budowy tylko połowę kosztów mostów, tak iż kraj. fundusz drogowy oprócz 20% datku pokryć musi jeszcze kwotę 3.000 K.

Gdy konserwacya tego zabudowania została zapewniona, prywatne strony interesowane bowiem zobowiązały się pokrywać 80%, a kraj. fundusz drogowy 20%, wstawił Wydział krajowy I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie 8.929 K do rubr. IX. preliminarza kraj. na r. 1906, druga zaś rata w kwocie 7.729 K wstawioną zostanie do preliminarza na rok 1907.

**l) Na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5-lecia)
6.432 K.**

Wskutek kilkakrotnych petycji i podań wnoszonych przez Magistrat miasta Rzeszowa do Wys. Sejmu i Wydziału krajowego postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 20% zasiłku z funduszu krajowego na regulację i zasklepienie potoku Mikoszki, które leżą w interesie asanizacyi miasta, pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna na ten cel dalszy zasiłek w tej samej wysokości z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Koszta tej regulacyi, której projekt opracowało kraj. biuro melioracyjne, wynoszą 160.800 K, 20% zasiłki zaś kraju i państwa po 32.160 K.

Gdy wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 27. września 1904 l. 135.903 c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 6. września 1904 l. 15.353 przyznało 20% zasiłek państwowy płatny w pięciu ratach rocznych, Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o udzielenie 20% zasiłku

krajowego płatnego w pięciu latach poczynszy od r. 1906 w kwotach po 6.432 K. rocznie.

**m) Na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec, I. rata (z 3-lecia)
12.000 K.**

Na prośbę gminy Bojaniec, popartą przez Wydział powiatowy w Żółkwi zarządził Wydział krajowy projekt osuszenia 3.000 morgów gruntów w tej gminie, którego koszt obliczono na 108.000 K.

Gdy Rada wymienionej gminy uchwala zatwierdzoną przez Reprezentację powiatową, tudzież właściciel obszaru dworskiego formalną deklaracją zobowiązali się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów i wykonane roboty w należytych stanie utrzymywać, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku w kwocie 36.000 K, płatnego w trzech ratach rocznych poczynszy od r. 1906 po 12 000 K, pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na to osuszenie subwencji $33\frac{1}{3}\%$ z dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje.

n) Na regulację Strwiąża pod Czapłami 5.900 K.

Na prośbę Wydziału powiatowego w Samborze, który w sprawozdaniu z d. 8. kwietnia 1903 l. 1191 przedstawił potrzebę lokalnej regulacji Strwiąża pod Czapłami dla ochrony gruntów nadbrzeżnych od zrywania, tudzież mostu na drodze gminnej, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu tej częściowej regulacji, której koszt obliczył kierownik regulacji Strwiąża na 17.700 K.

Gdy Rada powiatowa samborska uchwala z d. 14 listopada 1904 r. zobowiązała się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów i wykonane roboty kosztem powiatu w należytych stanie utrzymywać, wstawił Wydział krajowy $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek krajowy na tę regulację w kwocie 5.900 K do preliminarza krajowego na r. 1906 i odniósł się odezwą z d. 16. stycznia 1905 l. 93. do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku państwowego z dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje.

o) Na zabudowanie potoku Jaworzyna (pow. Nowy Sącz) 7.750 K.

Na zabudowanie tego potoku uchwalili Wys. Sejm w budżetach krajowych z r. 1903 i 1904 2 raty 50% zasiłku krajowego po 12.525 K, razem 25.050 K. (Wyjaśnienie w sprawozdaniu melioracyjnym z r. 1902 pag. 48 i 49).

Przy opracowaniu szczegółowego projektu wykazała jednak sekcyja Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego zapotrzebowanie większe od preliminarnej pierwotnie sumy o 15.500 K.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z dnia 19. marca 1904 r. l. 6950 (intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 12. listopada 1904 l. 115.678) oświadczyło gotowość pokrycia połowy tej nadwyżki z kredytu przeznaczonego na melioracje, Wydział krajowy wstawił dodatkowy 50% zasiłek w kwocie 7.750 K do preliminarza kraj. na rok 1906 i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie tego zasiłku.

Nadmieniamy przytem, że gminy Skrudzina i Gołkowice polskie zobowiązały się utrzymywać wykonane roboty własnym kosztem.

p) Na regulację potoku Paleczki 1.500 K.

Na wykończenie regulacji potoku Paleczki, do której dostarcza bezpłatnie materiałów zarząd dóbr Jego Ces. Wysokości Arcyksięcia

Rainera w Izdebniku, przyznany został 50% zasiłek krajowy w kwocie 9.000 K, jak to wyjaśniono w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pag. 115).

Wedle szczegółowego projektu sekcji Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich, który nadeszło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 30. września 1904 l. 24.210, wyniesie kwota potrzebna do zupełnego wykończenia robót 21.000 K, a więc 3.000 K ponad pierwotny preliminarz. Ponieważ c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło gotowość pokrycia połowy tej nadwyżki, wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1906 dodatkowy zasiłek 50% na tę regulację w kwocie 1.500 K.

r) Na zabudowanie potoku Byczynki (pow. Chrzanów) 5.310 K.

Na zabudowanie potoku Byczynki w powiecie Chrzanowskim przyznał Wys. Sejm w budżecie r. 1905 zasiłek 50% w kwocie 17.000 K, a to na wniosek Wydziału krajowego uzasadniony w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pag. 114).

Wedle szczegółowego projektu sekcji Samborskiej nadesłanego przy reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 4. stycznia 1905 l. 35.252. kosztą zabudowania mają być jednak podwyższone o 10.621 K.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 21. marca 1905 l. 6775 przyznało na to zabudowanie dodatkowy 50% zasiłek i zarządziło rozpoczęcie robót z wiosną roku bieżącego, Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o uchwalenie dodatkowego zasiłku w kwocie okągłej 5.310 K.

s) Na regulację potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa) 1.240 K.

Na prośbę gminy Zielonka popartą przez Wydział powiatowy w Kolbuszowie zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu częściowej regulacji i zabudowania potoku Turka, który wskutek nadmiernego pogłębienia spowodował przesuszenie łąk nadbrzeżnych w tej gminie.

Kosztą regulacji i zabudowania na długości 821 m. obliczono na 3.720 koron.

Gdy interesowani włościanie zobowiązali się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem utrzymywać, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało już $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek państwowy, Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o uchwalenie $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego w kwocie 1.240 koron.

t) Na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, I. rata (z 3-lecia) 9.367 K.

Na prośbę gminy Żydaczów popartą przez Wydział powiatowy zarządził Wydział krajowy w r. 1900 opracowanie projektu osuszenia rowami 1.650 morgów gruntów, którego kosztą obliczono na 84.300 K.

Gdy interesowani właściciele gruntów zawiązali spółkę wodną i uzyskali konsens władzy politycznej, przedłożył Wydział krajowy odezwą z d. 7. lutego 1905 l. 10.580 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa wniosek c. k. Ministerstwu rolnictwa na przyznanie ze skarbu państwa i kraju $33\frac{1}{3}\%$ zasiłków po 28.100 K płatnych w trzech równych ratach rocznych po 9.367 K i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie I. raty zasiłku krajowego w budżecie r. 1906.

**u) Na zabudowanie potoku Piekielko w gminie Maniowy
(pow. Nowy Targ), I. rata (z 2-lecia) 11.125 K.**

Gmina Maniowy powiatu Nowotarskiego wniosła do c. k. Ministerstwa rolnictwa prośbę o zabudowanie potoku Piekielko, które ma na celu zakulturowanie około 36 ha. nieużytków i ochronę domów.

Na zapytanie c. k. Ministerstwa rolnictwa (reskrypt z dnia 8. czerwca 1903 l. 14749) oświadczył Wydział krajowy w odezwie z dnia 7. lipca 1903 l. 57.853 gotowość przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku na udzielenie 50% zasiłku krajowego, skoro Ministerstwo nadeszle szczegółowy projekt i kosztorys.

Wedle projektu szczegółowego opracowanego przez sekcję Samborską c. k. oddziału leśno technicznego a udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 28. stycznia 1905 l. 12.809 obliczono kosztą robót na 44.500 K, które mają być pokryte po połowie przez kraj i państwo w 2 ratach rocznych po 11.125 K.

Gdy gmina Maniowy zobowiązała się utrzymywać wykonane roboty własnym kosztem, wstawił Wydział krajowy I. ratę 50% zasiłku krajowego w kwocie 11.125 K do preliminarza na r. 1906 i uprasza Wys. Sejm o jej uchwalenie.

**w) Na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa
(pow. Grybów) 12.750 K.**

Ponieważ potok Zborowski w gminie Sędziszowa zanosí żwirem i kamieniami uregulowane łożysko rzeki Biały, odniósł się Wydział krajowy na wniosek kierownika budowy odezwą z d. 10. sierpnia 1904 r. l. 79.351 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa roln. zarządzenia opracowania projektu zabudowania tego potoku, a następnie wykonania robót przy 50% zasiłku funduszu krajowego i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Nadesłany przy reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 3. grudnia 1904 l. 32759 projekt generalny sekcyi Samborskiej preliminarzuje kosztą robót na 25.500 K.

W przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa pokryje połowę kosztów, wstawił Wydział krajowy 50% datek kraju w kwocie 12.750 K do preliminarza na r. 1906. Kosztą konserwacyi tego zabudowania ponosić będzie fundusz regulacyjny, względnie konserwacyjny regulacyi rzeki Biały.

x) Na regulację Jasiołki pod Brzezówką i Moderówką 5.280 K.

Na prośbę włościan gminy Brzezówka powiatu Jasielskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu lokalnej regulacyi Jasiołki w tej gminie, który obok ubezpieczenia brzegu wzdłuż gruntów włościańskich obejmuje także ubezpieczenie folwarku Winnicy w gminie katastralnej Moderówka.

Kosztą robót w Brzezówce obliczył kierownik regulacyi Biały, któremu poruczono sporządzenie projektu, na 9.280 K., kosztą zaś ubezpieczenia folwarku Winnicy na 1.920 K., razem na 11.200 K.

Gdy ubodzy włościanie gminy Brzezówki nie są w stanie pokryć $\frac{1}{2}$ części kosztów, a zobowiązali się wykonane budowle utrzymywać, proponuje Wydział krajowy udzielenie 50% zasiłków ze skarbu kraju i państwa na roboty w Brzezówce (t. j. po 4.640 K.), a $33\frac{1}{3}\%$ zasiłków na roboty pod Winnicą (po 640 K.), razem po 5.280 K.

Odezwą z dn. 15. czerwca 1905 l. 53.026 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa

zasilku 5.280 K. z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, a zarazem uprasza Wys. Sejm o przyznanie zasilku krajowego w tej samej wysokości.

**y) Na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich
3.700 K.**

Przy nawodnieniu łąk torfowych w perymetrze bagien Rudnickich okazała się potrzeba przedłużenia i pogłębienia kanału Stróża o 2.900 m., gdyż woda spiętrzona na łąkach Jeżowskich przelewa z kanału Stróża do kanału Kończyckiego, który z powodu małego opadu nie może tej wody pomieścić, a skutkiem tego zalewa nadbrzeżne grunta orne.

Przedłożony przez spółkę wodną projekt preliminuje koszt przedłużenia kanału Stróża na 12.000 K., które sprostowano w biurze melioracyjnym na 11.100 K. Uznając potrzebę zaprojektowanych robót i przychylając się do prośby spółki, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie $33\frac{1}{3}\%$ zasilku w kwocie 3.700 K. pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna na ten cel dalszy $33\frac{1}{3}\%$ zasilku państwowego, o co odniósł się Wydział krajowy odezwą z dn. 17. czerwca 1905 l. 52.557 do c. k. Namiestnictwa.

**z) Na regulację potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec),
I rata (z 2-lecia) 13.333 K.**

Na prośbę gmin Pedew narodowa i Padew kolonia powiatu Mieleckiego zarządził Wydział krajowy opracowanie regulacji potoku Złotego (dopływu Krzemienicy), który przepływając wzdłuż drogi krajowej, te ludne gminy zatapia i zabagnia grunta, domy i obejścia, oraz jest źródłem chorób zaraźliwych.

Projekt opracowany przez starszego inżyniera Jana Bochniaka, obejmuje regulację potoku Złotego na długości 5,055 km., oraz wykonanie 4 rowów osuszających długości 6 km., razem 11,055 km., a preliminuje koszt robót na 80 000 K.

Gdy Rady wymienionych gmin uchwały z dn. 2. marca 1902 zatwierdzone przez Wydział powiatowy w Mielcu dn. 17. kwietnia 1902 do l. 1.269 zobowiązały się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem w należytem stanie utrzymywać, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33\frac{1}{3}\%$ zasilku w kwocie 26.666 K. 66 gr., płatnego w 2 ratach rocznych i odnieść się do c. k. Ministerstwa rolnictwa o udzielenie zasilku państwowego w tej samej wysokości.

W oczekiwaniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna proponowany zasilku, wstawił Wydział krajowy I. ratę zasilku krajowego w kwocie 13.333 K. do preliminarza na r. 1906.

aa) Do dyspozycji Wydziału krajowego 40,000 K.

Jak na rok 1905.

Suma zasilków w tej pozycji 289.705 K. wymaga udzielenia subwencji z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye w tej samej wysokości, a wraz ze stałą dotacją 16.000 K. na utrzymanie biura melioracyjnego ogółem 305.705 K.

Wstawiona do preliminarza państwowego na r. 1905 dotacja na drobne melioracye (tytuł 3, §. 2. poz. 6 etatu c. k. Ministerstwa rolnictwa) wynosi 1,177.620 K.; jeżeli więc taka sama kwota wstawiona zosta-

nie do budżetu państwowego na r. 1906 (z reguły dotacya ta bywa podwyższaną), to udział kraju w tej dotacyi państwowej wyniesie w r. 1906 25·96%.

W poz. 268 wstawiono do preliminarza krajowego na r. 1906 na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk 4.500 K., w porównaniu z wydatkiem uchwalonym na r. 1905 mniej o 1.200 K.

Mianowicie odpadły zasiłki dla pól wzorowych w Korzenicy, Grzędzie, Derewni, Byszowie i Jaworznie, gdzie program doświadczeń został już wypełniony, — natomiast zaś wstawiono na dwa pola wzorowe w perymtrze regulacyi Pustej (Radosławki), która ma na celu osuszenie rozległych torfowisk, dotacyę 2.000 K. Tak w tym perymtrze, jak i w okręgu konkurencyjnym regulacyi Błotni w powiatach: Sokalskim, Żółkiewskim i Rawskim, tudzież regulacyi górnej Trześniówki w powiecie Tarnobrzelskim wypadnie w najbliższych latach w miarę postępu robót regulacyjnych urządzić cały szereg pól wzorowych dla pouczenia ludności, w jaki sposób ma osuszone nieużytki torfowe doprowadzić do kultury.

Podczas gdy jednak wskutek dokonywanych publicznych robót melioracyjnych zwiększają się osuszone obszary torfowe, które mogą być poddane racjonalnej kulturze, a tem samem okazuje się potrzeba założenia większej ilości pól wzorowych dla pouczenia ludności, to c. k. Ministerstwo rolnictwa zajęło w ostatnich 2 latach mniej przychylne stanowisko dla tych doświadczeń, a nawet reskryptem z dn. 8. kwietnia 1905 l. 10.342 odmówiło wypłaty zasiłków na r. 1905 w kwocie dosyć skromnej 5.700 K.

Alegat 4. Gdy to mniej przychylne stanowisko objawiło się także przy udzielaniu subwencyj na drobne melioracye, a nawet przy publicznych robotach melioracyjnych, zmuszony był Wydział krajowy załączonem pismem z dn. 21. czerwca 1905 l. 57.501 odnieść się do Prezydyum Koła posłów polskich do Rady państwa o interwencyę u c. k. Ministerstwa rolnictwa, ażeby przyznawało i asygnowało zsiłki państwowe na powyższe cele w kwotach i ratach przez Wys. Sejm uchwalonych.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1905 (aleg. 2.401 stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa XVII. sesya 1905), przyszło do skutku w roku 1905 48 nowych przedsiębiorstw melioracyjnych:

- a) 9 w Austrii dolnej;
- b) 2 w Austrii górnej;
- c) 5 w Salcburgu;
- d) 3 w Styryi;
- e) 1 w Gorycyi i Gradysce;
- f) 17 w Tyrolu;
- g) 2 we Vorarlbergu;
- h) 2 na Morawie;
- i) 1 na Szlązku;
- k) 5 w Galicyi;
- l) 1 w Dalmacyi;

a mianowicie:

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasilek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
a) Austria dolna :				
1	Odwodnienie w gminach Braunsdorf, Roseldorf i Goggendorf	342.100	26·2	89.630
2	Odwodnienie w Gross-Harras	157.000	25·4	39.900
3	Regulacja potoku w Mistelbach w Hörersdorf	61.900	30	18.570
4	Regulacja Anizy w Ernsthofen i Thurnsdorf	93.200	21·4	19.960 ^{*)}
5	Zabudowanie jaru w Wildungsmauer	37.000	50	18.500
6	Odwodnienie w gminach Heindorf, Haunoldstein i Markersdorf	44.500	21·9	9 750
7	Obwałowanie rzeki Morawy i ujść dopływów	1,920.000	30	576.000
8	Regulacja potoku Schmiedabach	103.000	40	41.200
9	Regulacja rzeki Traisen	1,314.000	40	525.600
b) Austria górna :				
10	Regulacja Gusen (dodatkowy zasilek)	120.000	50	60.000
11	Zabudowanie krzywej Steyerling	110.000	50	55.000
c) Saleburg :				
12	Zabudowanie potoku Piesendorferbach	24.400	50	12.200
13	Regulacja Saalach w gm. Unken	35.000	50	17.500
14	Uzupełnienie zabudowania potoku Leisnitz	50.000	40	20.000
15	Zabudowanie rzeki Saalach w gm. Saalfeldau	36.000	50	18.000
16	Zabudowanie usuwisk w Badgastein	271.000	50	135.500
d) Styrya :				
17	Regulacja rzeki Raab w gminach: Gleisdorf, Wünschendorf, Pirsching i Urscha	98 000	50	49.000
18	Regulacja rzeki Anizy od Hans do Gesäuse	1,530.000	30	459.000
19	Uzupełnienie zabudowania potoku Lichtmessbach i Kematenbach	82.000	50	41.000
e) Gorycja i Gradyska :				
20	Regulacja potoku Mondina (dodatkowy zasilek)	20.500	50	10.250
f) Tyrol :				
21	Kanał osuszający Lana (w dolinie Adygi)	83.000	50	41.500
22	Regulacja potoku Centa pod Caldonazzo	50.000	50	25.000
23	Regulacja Adygi pod Borghetto	196.000	50	98.000
24	Zabudowanie potoku Griëselthal i Aubach	40.000	33 $\frac{1}{3}$	13 333
25	Uzupełnienie regulacji Adygi ad Naturns do Töll	96.000	50	48.000
26	Osuszenie torfowisk Speier i Weiten	68 000	32·5	22.100
27	Zabudowanie potoków w gminie Cloz	80.000	30	24.000
Do przeniesienia		7,062.600	—	2,488.493

Uwaga. ^{*)} Z dotacji wodnej państwowej 18.640 K.
 ad 8. i 9. Ustawy przez Sejm jeszcze nie uchwalone.

Liczba porządk.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasilek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia	7,062 600	—	2,488.493
28	Nawodnienie w gminie Vervo	72.000	35	25.200
29	Zabudowanie Hahnsbaum mure	65.400	50	32.700
30	„ potoku Märzenbach	142.000	50	71.000
31	„ „ Lehm-Graben i Arnbach	61.000	40	24.400
32	„ „ Unterbichel, Thal-, Lai- mach i Eckertaubach	136.000	40	54.400
33	Przełożenie ujścia wielkiej Laue do Drawy	68.000	40	27.200
34	Odprowadzenie wód górskich w gminie Cavedine	88.000	40	35.200
35	Regulacya rzeki Inn od Telfs do Oberhofen	122.000	50	61.000
36	Regulacya potoku Brixenthaler Ache	121.200	50	60.600
37	Regulacya rzeki Lech Unterlitzten-Ehenbichl	593.000	50	296.500
g) Vorarlberg:				
38	Regulacya potoku Ill w gminie Frastanz, Göfis i Satteins	264.000	50	132.000
39	Zabudowanie Bizauerbach (zasilek dodatkowy)	76.000	50	38.000
h) Morawa:				
40	Regulacya Mosztenki (zasilek dodatkowy)	306 000	33 $\frac{1}{3}$	102.000
41	Odwodnienie i drenowanie w gminie Meedl	88.000 107.000	{ 30 20	{ 26.400 21.400
i) Szląsk:				
42	Naprawa regulacyi Opy w Jägerndorf	140.000	30	42.000
k) Galicya:				
43	Obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegó- rzek do ujścia Białuchy	330.000	50	165.000
44	Uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy	780.000	50	390.000
45	Osuszenie bagien Rzemieńskich	304.000	33 $\frac{1}{3}$	101.333
46	Regulacya górnej Trześniówki	2,000.000	35	700.000
47	Regulacya rzeki Wereszycy	2,040.000	40	816.000
l) Dalmacya:				
48	Zabudowanie potoku Suaja	100.000	50	50.000
	Razem	15,066.200	—	5,760.826
	do roku 1904 włącznie	175,099.299	—	65,221.859
	Ogółem	190,165.499	—	70,982.685

Z powyższej sumy 190,165.499 K przypada na kosztą przedsiębiorstw galicyjskich 64,260.066 K (wobec 58,805.066 K w r. 1904) zapewniony zaś dla tych przedsiębiorstw zasilek z państwowego funduszu melioracyjnego 21,208.690 K, czyli 29,878% zaangażowanej sumy 70,982.685 K (wobec 29,187% w r. 1904, a 31,1% w r. 1903). Na galicyjskie przedsiębiorstwa wstawiono do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1905 następujące zasiłki:

1. Na regulację Biały	127.080 K 32 g
2. na regulację Dniestru od Rozwadowa do Żurawna	42.666 " 66 "
3. na regulację górnego Dniestru	65.714 " — "
4. na zabudowanie potoków w dorzeczu Dniestru	40.400 " — "
5. na kolmatację bagien naddniestrzańskich	40.000 " — "
6. na regulację Bugu	29.700 " — "
7. na regulację Łomnicy i Czeczwy z dopływami	35.617 " 99 "
8. na regulację Soły	33.658 " 12 "
9. na obwałowanie Wisły i Wisłoki (pow. Mielec)	89.740 " — "
10. na obwałowanie lewego brzegu Wisły (powiat Kraków)	32.661 " — "
11. na obwałowanie prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic	24.800 " — "
12. na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem	90.000 " — "
13. na uzupełnienie regulacji Nowego Brnia	23.962 " 50 "
14. na obwałowanie lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	26.000 " — "
15. na regulację Pustej (Radosławki)	24.960 " — "
16. na regulację Łęgu w powiecie Niżańskim i Kolbuszowskim	30.000 " — "
17. na zabudowanie debr w Mikołajowie	21.075 " — "
18. na zabudowanie debr w gminie Zniesienie	18.666 " 68 "
19. na obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby	92.832 " — "
20. na podwyższenie lewego wału Wisły od Białuchy do granicy państwa	45.000 " — "
21. na podwyższenie prawego wału Wisły od Podgórza do Niepołomic	45.000 " — "
22. na obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej	90.000 " — "
23. na obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy	40.000 " — "
24. na uzupełnienie regulacji Wisłoka i Pielnicy	40.000 " — "
25. na osuszenie bagien Rzemieńskich	25.333 " 33 "
26. na regulację górnej Trześniówki	50.000 " — "
27. na regulację rzeki Wereszycy z dopływami	50.000 " — "
Razem	1,274.867 K 60 g

Na 166 przedsiębiorstw melioracyjnych w całym państwie prelinowano na rok 1905 4,311.730 K 22 g, (oprócz kosztów oddziału leśno-technicznego w kwocie 143.000 K), z czego na 27 wymienionych przedsiębiorstw galicyjskich przypada 29,56%.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. września 1905 l. 81.379 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubryce IX. poz. 267 wydatków na rok 1906 następujące zasiłki:

a) na konserwację osuszenia bagien rudnickich (do r. 1908)	2.800 K
b) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914)	1.200 "
c) na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 "
d) na drenowanie gruntów włościańskich, VI rata (z 10-lecia)	80.000 "
e) na regulację potoku Szkła pod Łazami i Charytanami, II. rata (ostatnia)	6.389 "
f) na zabudowanie potoku Psarka, w pow. Chrzanowskim, II. rata (ostatnia)	17.300 "
g) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim, II. rata (z 3-lecia)	12.100 "
h) na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia)	17.250 "
i) na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, II. rata (z 3-lecia)	7.050 "
k) na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), I. rata z (z 2-lecia)	8.929 "
l) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5-lecia)	6.432 "
m) na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec, I. rata (z 3-lecia)	12.000 "
n) na regulację Strwiąża pod Czapłami	5.900 "
o) na zabudowanie potoku Jaworzyny (pow. Nowy Sącz)	7.750 "
p) na regulację potoku Paleczki	1.500 "
r) na zabudowanie potoku Byczynki (pow. Chrzanów)	5.310 "
s) na regulację potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa)	1.240 "
t) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, I. rata (z 3-lecia)	9.367 "
u) na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), 1. rata (z 2-lecia)	11.125 "
w) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów)	12.750 "
x) na regulację Jasiołki pod Brzezówką i Moderówką	5.280 "
y) na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich	3.700 "
z) na regulację potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec)	13.333 "
aa) do dyspozycji Wydziału krajowego	40.000 "
Ogółem	<u>289.705 K.</u>

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX. poz. 268. wydatków na rok 1906 następujące zasilki:

1. w Jadachach	500 K
2. w Rzochowie	500 "
3. w Ohladowie	500 "
4. w perymetrze regulacji Pustej (Radosławki)	1 000 "
5. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie	2.000 "
Ogółem	<u>4.500 K</u>

IV. Sejm podwyższa dotację roczną na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 na 80.000 K poczynawszy od r. 1906, — a zarazem obniża wymiar zasilku krajowego z $33\frac{1}{3}$ na 25% dla tych drenowań gruntów włościańskich, które zostaną zgłoszone od 1. stycznia 1906.

V. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o 2 etatowych inżynierów II. klasy i 2 etatowych inżynierów-adjunktów i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z d. 1. stycznia 1906.

VI. Sejm zmienia postanowienie ustępu pierwszego §. 4., tudzież postanowienia §§. 10., 11 i 12. instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i opiewać mają, jak następuje:

§. 4. (ustęp 1.)

„Bezpośredni przełożeni mają prawo karać konduktorów i dozorców napomnieniem ustnem i napomnieniem pisemnem, gdyby zaś te napomnienia nie odniosły skutku, grzywnami od 2 do 10 K, które to grzywny wpływają do funduszu krajowego“.

§. 10.

Wkładki jednorazowe i bieżące.

„Do funduszu krajowego wносить będą na cele etatowe stale mianowani konduktorzy i dozorecy:

1. jednorazowe wkładki w wysokości i terminie podanych w §. 11.
2. bieżącą wkładkę roczną wynoszącą 3% od płacy czynnej służby do emerytury policyjnej.

Podczas spłacania wkładki jednorazowej nie uiszcza się wkładki bieżącej“.

§. 11.

Wymiar jednorazowej wkładki.

„Przy pierwszej nominacyi wymierza się jednorazową wkładkę służbową w jednej trzeciej wysokości przyznanej płacy, po odtrąceniu jednak kwoty 600 K wolnej od opłaty, przy dalszych zaś nominacyach opłata wynosi jedną trzecią część tej kwoty, o którą nowe pobory wyższe są od poprzednich, od których konduktorzy lub dozorecy wkładkę jednorazową już uiszcili.

Jednorazową wkładkę niszcza się w 12 bezpośrednich po sobie następujących ratach miesięcznych“.

§. 12.

Uiszczanie wkładek.

„Wkładki konduktorów i dozorców mają być ściągane co miesiąc przy wypłacie ich pborów.

Zajęci przy robotach dozorecy nadsyłać mają wkładki punktualnie co kwartału do kasy krajowej.

Dozorca, który najdalej w 15 dniach po upływie kwartału nie uiszczy do kasy krajowej zaległej wkładki, podlega karze pieniężnej w kwocie 2 K, która wpływa do funduszu krajowego.

Dozorca, który całorocznej wkładki bieżącej najdalej do 15. stycznia następnego roku nie uiszczy, traci cały ten rok służby“.

Alegat
5—12.

VII. Sejm uchwała załączone % projekty ustaw:

1. o regulacyi rzeki Raty z dopływami;
2. o regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki;
3. o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy;
4. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie;
5. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym;
6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarno brzeskim;
7. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach;
8. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich.

VIII. Sejm przyznaje na rok 1906 tytułem I rat 50% datku kraju na konserwację publicznych robót melioracyjnych następujące kwoty:

1. na konserwację regulacji górnej sekcji Gnilej Lipy 500 K;
2. na konserwację regulacji Złotej Lipy 1.000 K,
3. na konserwację regulacji potoku Dumnego 750 K;
4. na konserwację obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzelskim 4.500 K;
5. na konserwację obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach 500 K;
6. na konserwację obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich 500 K.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce IX. dziale B) na rok 1906 do końca lutego 1908.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicji i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:
S. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 29. kwietnia 1905 l. 36.290 do c. k.
Prezydium Namiestnictwa we Lwowie.

W protokole z dnia 7. kwietnia 1905 spisany w Krakowie przez komisję, którą wydelegowało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 22. marca 1905 l. 3.101 dla zbadania projektów podwyższenia obustronnych wałów nadwiślańskich od Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież obwałowania lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy, zamieścili delegaci c. k. Rządu uwagę, jakoby Wisła na przestrzeni od Krakowa do Niepołomic nie posiadała charakteru rzeki górskiej.

Ponieważ dotychczasowe komisye reambulacyjne nie poruszały tego rodzaju kwestyj co do charakterystyki rzek lub potoków objętych projektami melioracyjnymi Wydziału krajowego, przypuszczać należy, iż uwaga ta skierowaną jest przeciw uchwalonemu przez Sejm dnia 24. października 1903 projektom ustaw, zapewniających zrealizowanie wymienionych obwałowań, a w szczególności przeciw postanowieniom §. 3. tych projektów ustaw, wedle których koszta robót mają być pokryte datkami krajów i państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości po 50%, bez pociągania do konkurencyi stron interesowanych.

Postanowienia te projektów ustaw opierają się na przepisie ustępu 1. §. 6. państwowej ustawy melioracyjnej z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116, przyznającym zasiłek z funduszu melioracyjnego do wysokości 50% dla tych przedsięwzięć, które mają za przedmiot wyłącznie lub częściowo zarządzenia dla nieszkodliwego odprowadzenia wody górskiej („ausschliesslich oder theilweise Verkehrungen zur unschädlichen Ableitung eines Gebirgswassers“).

Otóż co do tej kwestyi Wydział krajowy musi zaznaczyć, że górski charakter rzek Wisły i Dniestru, tudzież ich karpackich dopływów tak jest powszechnie znany i uznany, iż w przedłożeniu z dnia 28. września 1903 l. 86 809 (alegat 355. stenogr. sprawozdań sejmowych z roku 1903), Wydział krajowy nie uważał nawet za właściwe motywować bliżej wymiaru 50% - wych zasiłków kraju i państwa na wspomniane obwałowania, a Sejm bez żadnej dyskusyi przyznał te zasiłki w proponowanej wysokości.

Wiadomem bowiem jest powszechnie, że górskie rzeki w Galicyi zbierają gwałtownie w lecie (w czerwcu i lipcu, a rzadziej w sierpniu) i wskutek tego wyrządzają największe szkody w plonach przed samemi żniwami, podczas gdy rzeki nizinne wzbierają podczas topnienia śniegu w lutym i marcu i wskutek tego mniejsze szkody wyrządzają, a częstokroć gdzie grunta nadbrzeżne są pod kulturą łąkową, przyczyniają się do ich użyznienia.

Do górskich tedy rzek w Galicyi należy Wisła, Dniestr i Prut, z karpackimi dopływami na całym terytorjum Galicyi, gdyż w dorzeczu ich przeważa górski teren opadowy, a do rzek nizinnych zaliczają się w Galicyi tylko Bug i Styr z dopływami, północne (podolskie) dopływy Dniestru, tudzież stanowiący granicę Galicyi dopływ Wisły Przemsza.

Do rzek górskich zaliczały Wisłę dotychczas także austriackie techniczne organa rządowe, jak się to okazuje ze sprawozdania c. k. krajowej Dyrekcji budownictwa w Krakowie z dnia 18. lutego 1857 l. 1.147, przedłożonego c. k. Rządowi

krajowemu w Krakowie, w którym tak Wisła, jak i San uważane są za rzeki dzikie (Wildflüsse) o ostrych zakolach, nadmiernych szerokościach, licznych mieliznach, ciągłej zmianie spadu i ruchomem dnie, wskutek czego regulacja tych rzek natrafia na ogromne trudności.

W obszernem dziele „Memel-Pregel- und Weichselstrom“ (Berlin 1899) wydanem przez pruskiego tajnego radcę budownictwa H. Kellera. uznaje też Wisłę za wybitnie górską rzekę królewsko-pruska komisya, której o konniwencyę wobec galicyjskiego Wydziału krajowego wcale posądzić nie można, bo w tomie I. na stronie 216. i w tomie III. („Weichselstrom in Schlesien und Polen“) na stronie 37. i 39. wyraźnie ta komisya zaznacza, że Wisła pod Krakowem jest więcej górską rzeką, aniżeli na Szląsku austryackim, a poniżej Dunajca ma charakter rzeki górskiej przepływającej w nizinie („eines im Flachlande verlaufenden Gebirgsflusses“).

Ten górski charakter traci Wisła stopniowo między ujściem Sanu i Bugu z Narwią, a dopiero poniżej ujścia nizinnych dopływów Bugu i Narwi staje się rzeką nizinną i okazuje największe wezbrania w Prusiech przy roztopach śniegowych w przeciwieństwie do Galicyi, gdzie z wyjątkiem przypadkowych zatorów wylewy Wisły jako rzeki górskiej wydarzają się w miesiącach letnich.

Przechodząc do scharakteryzowania rzeki Wisły od Krakowa do Niepołomic, która to przestrzeń objęta jest trzema projektami melioracyjnymi, Wydział krajowy zaznacza, że przestrzeń ta posiada wszelkie znamiona wody górskiej, a mianowicie:

1. Pod względem dorzecza. Teren opadowy Wisły do ujścia potoku kościelnickiego włącznie wynosi 8.796,6 km².

Z tego należą do dorzecza nizinnego:

a) dopływy między Iłownicą a Białką	31,4 km ²
b) między Białką a Pszczynką	19,0 „
c) potok Pszczynka	361,7 „
d) między Pszczynką a Przemszą	480,1 „
e) rzeka Przemsza	2.095,4 „

razem 2.987,6 km²

tak, iż z całego dorzecza tylko $\frac{1}{3}$ część przypada na niziny, a $\frac{2}{3}$ na góry i pagórki i to ze wzniesieniami na głównym dziale wód od 1.000 do 1.200 m, a nawet 1.725 m (Babia góra) w dorzeczu Soły i Skawy.

2. Materiał, jaki toczy Wisła między Krakowem a Niepołomicami, jest żwir i piasek naniesiony przez górskie dopływy Soły, Skawy i Skawinkę. Materiał ten charakterystyczny dla rzek górskich niesie Wisła aż poniżej Dunajca do powiatu mieleckiego i na całej tej przestrzeni buduje krajowe biuro melioracyjne betonowe obiekty wałowe wyłącznie ze żwiru wydobytego z rzeki Wisły. (Materiału tego nie mogła skonstatować komisya reambulacyjna w czasie objazdu Wisły d. 7. kwietnia 1905, gdyż wyższy stan wody przykrywał nawet budowle regulacyjne, przestrzeń zaś Wisły między Krakowem a Niepołomicami uregulowaną już została systematycznie, tak, iż odsypiska zostały zamulone i pokryte są wegetacją, a żwir i piasek, potrzebne do budowy obiektów wałowych, muszą być dobywane bagrówkami z łożyska).

3. Najcharakterystyczniejszym znamieniem rzek górskich jest różnica między małą a wielką wodą, gdyż przy potokach i rzekach górskich ilość małej wody schodzi prawie do zera, lub jest minimalna, podczas gdy wielka woda dosięga nadzwyczajnych rozmiarów.

Otóż pod tym względem zachodzą na Wisłę pod Krakowem niekorzystniejsze nawet stosunki, niż na rzekach alpejskich.

I tak: na rzece Murze w Gracu z dorzeczem 7.146 km² wynosi ilość małej wody według urzędowej publikacyi (Mur — Regulierung in Steiermark, Wien 1894) 56 m³, ilość zaś nadzwyczajnej wielkiej wody 858 m³ tak, iż stosunek małej wody do wielkiej wynosi 1 : 15,3.

Na rzece Adydze, której regulacja z obwałowaniem, a także konserwacja subwencyonowane są 50% datkami z państwowego funduszu melioracyjnego (preliminarze z roku 1899, 1901, 1902 i 1904), wynosi przy dorzeczu 9.715,8 km² poniżej ujścia rzeki Avisio ilość małej wody pod Trydentem 85 m³, ilość zaś wielkiej wody z r. 1882 4.000 m³ (podana w przybliżeniu przez kierownictwo budowy w r. 1886), tak, iż stosunek małej wody do nadzwyczajnej wielkiej przedstawia się jak 1 : 47.

Natomiast na Wiśle pod Krakowem o dorzeczu 8.020 km² otrzymał galicyjski oddział hydrograficzny ilość wody z pomiaru przy stanie — 1,697 dnia 20. sierpnia 1900 47,04 m³, podczas gdy w roku 1900 średnia woda normalna odpowiadała stanowi — 1,75 wodoskazu krakowskiego, tak, iż ilość tej średniej wody normalnej, a tem samem wody małej będzie jeszcze mniejszą. Obliczona zaś przez c. k. Centralne Biuro hydrograficzne w opinii z dnia 21. marca 1905 l. 577 — ilość wielkiej wody Wisły pod Krakowem wynosić ma 3.300 m³ tak, iż stosunek średniej wody normalnej do nadzwyczajnej wielkiej przedstawiać się będzie w przybliżeniu jak 1 : 70, a stosunek wody małej do wielkiej będzie jeszcze niekorzystniejszy.

4. Szerokość doliny Wisły, podlegającej wylewom, między Krakowem a Niepołomicami jest stosunkowo nieznaczna, co również charakteryzuje rzekę górską.

Szerokość ta wynosi:

a) po brzegu prawym:

przy moście drogowym w Podgórzu niespełna 200 m.;

między Bierzanowem a Rybitwami 2·25 km.;

przy ujściu Srawy 17 km.;

przy ujściu Podłężówki 25 km.;

wreszcie w Niepołomicach zaledwie 0·5 km.;

b) po brzegu lewym:

przy ujściu Białuchy 0·9 km.;

przy ujściu Dłubni 1·95 km.;

przy ujściu potoku Kościelnickiego (największa szerokość) 3 km.

5. Nietylko Wisła, ale także prawobrzeżne jej dopływy między Podgórzem a Niepołomicami, które są objęte projektem obwałowania, mianowicie: Srawa, Zabawa i Podłężówka, posiadają charakter wód górskich, wskutek czego dla zapobieżenia zamuleniu łóżysk materiałem naniesionym z góry, koryguje się te dopływy podobnie jak dzikie potoki górskie za pomocą stopni (betonowych i drewnianych). Nadto dla powstrzymania materiału u źródełwisk okazała się potrzeba zabudowania jednego z dopływów, t. j. potoku Zabawy, a reskryptem z dnia 26. września 1904 L. 26.237 intymowanym Wydziałowi krajowemu odezwa c. k. Namiestnictwa do L. 140.344 poleciło c. k. Ministerstwo rolnictwa sekcji Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich opracować projekt szczegółowy dla zabudowania potoku Zabawy.

6. Jedynie tylko pod względem spadu nie dorównuje Wisła pod Krakowem rzekom alpejskim i swym karpackim dopływom, gdyż wedle operatu hydrometrycznego c. k. Namiestnictwa z r. 1889 wynosi spad małej wody Wisły od Wawelu do Dłubni (km. 76,76—89,34) 0,3262‰, a od Dłubni do granicy państwa (km. 89,34 do 103,80) 0,3614‰ (spad wielkiej wody z r. 1813 poniżej mostu Podgórskiego wynosił 0,49‰), podczas gdy np. spad rzeki Adygi wedle projektu c. k. nadradcy budownictwa Semrad'a z r. 1877 wynosił między Masetto a Nomi od 0,6‰ do 1,3‰ (przeciętnie 0,82‰), podany zaś w r. 1886 przez kierownictwo budowy spad Adygi poniżej Masetto wynosił od 1:1,434 (0,69‰) do 1:2,059 (0,485‰), a dopiero w przekopach dochodził do 1:552.

Właściwość ta Wisły korzystną jest dla spławu, w wysokim stopniu jednak wpływa na podwyższenie stanu podwójnych wód, które tu się gromadzą z karpackich dopływów, począwszy od Soły i powiększa rozmiar katastrof powodziowych, wskutek czego też urządzenia potrzebne dla nieszkodliwego odprowadzenia wód górskich, t. j. wały ochronne, muszą być na Wiśle silniejsze, wyższe i kosztowniejsze, aniżeli na innych rzekach górskich o większym spadzie.

Wysoki nakład na urządzenia potrzebne dla nieszkodliwego odprowadzenia wód górskich, z drugiej strony zaś stosunkowo szczupły okrąg konkurencyjny (zalewowowy) były głównym motywem, dla którego w państwowej ustawie melioracyjnej przewidziano wyższy (50%) wymiar zasiłku państwowego na takie roboty. Powodując się tym motywem, przyznał też całkiem słusznie tak c. k. Rząd, jak i Sejm szląski, na regulację i obwałowanie przestrzeni Wisły od Strumienia (Schwarzwasser) do ujścia Białki, gdzie Wisła ma taki sam, jak pod Krakowem, charakter rzeki górskiej, 50% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, czego jest dowodem ustawa szląska z dnia 6. kwietnia 1885 r. Dz. u. kraj. Nr. 21.; — a z tego samego powodu przewidział też Sejm galicyjski w wymienionych na wstępie 3 projektach ustaw 50% udział państwowego funduszu melioracyjnego w kosztach podwyższenia wałów nadwiślańskich pod Krakowem, zwłaszcza że spółki wodne o małym okręgu

konkurencyjnym obciążone już zostały 30% datkami do kosztów pierwotnie projektowanych obwałowań, a podczas powodzi w r. 1903 nie tylko nie doznały żadnej ochrony, lecz przeciwnie narażone zostały na jeszcze większą katastrofę.

Jeżeli zaś c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na regulację i obwałowanie wymienionej przestrzeni Wisły szląskiej, którą tam zasila tylko jeden dopływ z pagórków, t. j. Hłownica, 50% zasiłek z funduszu melioracyjnego, to nie może być kwestyonowany taki sam wymiar zasiłku dla Wisły pod Krakowem, gdzie w Wiśle gromadzą się wody tak gwałtownych rzek górskich, jak Soła i Skawa.

Całkiem też słusznie podnosi powołana pruska hydrografia, że Wisła w Krakowie posiada w wyższym stopniu właściwości górskiej rzeki, aniżeli na Szląsku w Zabrzegu, a odnośny ustęp (tom III. pag. 37.) po wymienieniu górskich dopływów Soły, Skawy i Skawinki tak dosłownie opiewa:

„Da die bei Krakau mündenden Wasserläufe Rudawa und Wilga ebenfalls aus hügeligem Gelände stammen, so herrschen in dem für die Wasserstände des dortigen (Krakauer) Pegels massgebenden Niederschlagsgebiete (7.078 q km.) die auf raschen Abfluss des Tagewassers hinwirkenden Bodenformen in höherem Masse vor als beim Zabrzeger Pegel, und weit mehr als hier hat die Weichsel bei Krakau die Eigenschaften eines Gebirgsflusses“.

Wydział krajowy wyraża oczekiwanie, że c. k. Ministerstwo rolnictwa, które nie robiło trudności przy wymiarze wyższych zasiłków dla 2 innych przedsięwzięć krajowych, mianowicie obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej (gdzie spadek = 0,2889‰) w wysokości 40% i dla obwałowania prawego brzegu Dunajca (spadek przy ujściu = 0,355‰) w wysokości 50%, nie zechce kwestyonować uchwalonych przez Sejm postanowień finansowych trzech projektów ustaw o obwałowaniu Wisły poniżej Krakowa na podstawie uwagi zamieszczonej w protokole komisji reambulacyjnej, która to uwaga nawet wcale nie została umotywowana, a to tem bardziej, ile że ustęp 1. §. 6. państwowej ustawy melioracyjnej bywa przez to Ministerstwo bardzo liberalnie i korzystnie dla tych przedsięwzięć interpretowany, które przeprowadzają kraje alpejskie. Mianowicie przyznawane bywają 50% zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego nie tylko na zabudowania potoków górskich, lecz także na rowy odprowadzające wodę z wylotów drenowych (np. w gminach Scharndorf, Höflein i Rohrau w Austrii dolnej wedle preliminarza na r. 1893), tudzież na nawodnienie gruntów (np. nawodnienie na lewym brzegu rzeki Avisio w Tyrolu — wedle preliminarza na r. 1903).

Powyższe uwagi raczy c. k. Prezydium Namiestnictwa przedłożyć c. k. Ministerstwu rolnictwa z wnioskiem na rychłe zatwierdzenie projektów technicznych i przedłożenie uchwalonych przez Sejm projektów ustaw do Najwyższej sankcyi, tak ażeby przynajmniej po upływie 2 lat od katastrofy powodziowej z r. 1903 roboty mogły być wreszcie w roku bieżącym rozpoczęte.

Wykaz fa-

którym została wypożyczoną prasa drenarska z przyborami, oraz
w roku

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyproduk- o śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
1	Albigowa, Spółka drenarska	Łańcut	—	—	—
2	Błóżew, Stanisław Agopsowicz	Stary Sambor	11.600	4.700	2.150
3	Biegonice, Cegielnia parowa braci Kwiecińskich	Nowy Sącz	36.500	320.000	28.000
4	Balice, Bronisław Skibniewski	Mościska	—	—	—
5	Bełzec, Wiktor Jasiński	Złoczów	—	8.000	—
6	Busk, J. E. Kazimierz hr. Badeni	Kamionka str.	—	107.100	5.000
7	Biały kamień, Zgr. SS. Miłosierdzia	Złoczów	—	—	—
8	Brody, W. A. i W. J. Schmidt	Brody	—	—	—
9	Czarnołóżce, Róża z Rylskich Pu- zynina	Tłumacz	—	36.000	3.000
10	Czyszki, Maryan hr. Łoś	Sambor	—	50 000	—
11	Czudec, Aleksandra Wiktorowa	Strzyżów	100.700	10.000	22.300
12	Cieszanów, Jan Gnoiński	Cieszanów	167.000	—	—
13	Czermna, Stanisław Zaykowski	Jasło	63.500	9.000	3.000
14	Dobrzechów, Roman hr. Michałowski	Rzeszów	150.000	300.000	50.000
15	Dydiatycze, Stanisław Brykczyński	Mościska	—	—	—
16	Dołpotów, Franciszek Rozwadowski	Kałusz	35.000	6.500	3.500
17	Dubowica, Henryk Mierzeński	Kałusz	—	—	—
18	Dynów, Stefan Trzeciecki	Brzozów	—	68.000	11.400
19	Gwoździec stary, Wł. Komorowski	Kołomyja	26.000	3.800	1.000

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyproduk- o śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
20	Harta, Zdzisław Skrzyński	Brzozów	—	185.910	19.939
21	Honiatycze, Kapituła łacińska we Lwowie	Rudki	—	—	—
22	Huta komorowska, A. Kozłowiecki	Kolbuszowa	—	—	43.000
23	Jarosław, Cegielnia p. Teofila Ko- sińskiego	Jarosław	—	265.000	18.000
24	Kostarowce, ś. p. Duklan Słonecki	Sanok	—	—	—
25	Kamionka strum., Jan Brandys	Kamionka str.	—	126.452	7.485
26	Kobylnica wołoska, Julian Tade- usz Kapiszewski	Jaworów	—	—	—
27	Leszczowate, Dr. Wincenty Krainński	Lisko	20.000	3.000	1.500
28	Lubaczów, Marya hr. Gołuchowska	Cieszanów	—	90.000	—
29	Łęka górna, Dr. Klemens Rutowski	Bochnia	—	72.000	—
30	Mieczyszców, Hersz Horowitz	Brzeżany	—	161.150	8.265
31	Niemstów, Ludwik br. Wattmann	Cieszanów	—	61.200	2.450
32	Nadyby, Władysław Tchórznicki	Sambar	14.100	9.484	2 220
33	Nart, Stanisław Dolański	Nisko	—	250.350	17.310
34	Oleszyce, Władysław ks. Sapieha	Cieszanów	—	171.542	11.999
35	Pawelcze, Karol Mencil	Stanisławów	—	—	—
36	Podlipce, Roman Treter	Złoczów	—	—	—
37	Potok złoty, Włodzimierz Gniewosz	Buczacz	—	—	—
38	Przeworsk, Ordynacya ks. Lubo- mirskich	Przeworsk	—	430.000	41.500
39	Płaszów (Bierzanów), Karol Czech	Wieliczka	—	—	—
40	Rogóżno, Franciszek hr. Czosnowski	Jaworów	—	80.000	25.000
41	Rudniki, Władysław Polański	Żydaczów	—	—	—
42	Sławentyn, Julian Gołębski	Rohatyn	130.500	25.340	9.640
43	Stubno, Józef Myszkowski	Przemyśl	—	74.380	10.205
44	Strupków, Zygmunt Regenstreif	Nadwórna	—	—	—
45	Werynia, Janusz hr. Tyszkiewicz	Kolbuszowa	—	50.381	7.880

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						U w a g a
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
4.255	550	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	
12.000	3.000	—	—	238 000	—	—	—	—	Nie podano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.677	3 965	1.595	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasa udzielona w r. 1905.
—	500	—	15.000	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4.915	618	101	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
165	—	—	50	7.280	900	—	—	—	
3.161	2.872	1.404	—	—	—	—	—	—	
6.020	768	610	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
6.850	4.745	725	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15.000	10.000	—	—	10.000	4.000	1.000	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasa udzielona w r. 1905.
1.520	690	—	60.000	10.000	3.620	520	90	150	
7.805	1.804	—	—	26.950	1.300	1.268	500	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
1.365	4.518	—	—	—	—	—	—	—	

L porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyproduk- o śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
46	Wierzechnia polna, Dr. Stanisław Bieliński	Kałusz	—	—	—
47	Wysocko, Stanisław hr. Zamoyski	Jarosław	—	82.000	13.000
48	Witkowice, Józef Michałowski	Ropczyce	—	9.000	1.000
49	Wielkie Oczy, Stanisław br. Hagen	Jaworów	—	—	—
50	Wołczyniec, Dr. Karol Halpern	Stanisławów	93.700	7.690	3.600
51	Żyrawa, Witold Czajkowski	Żydaczów	—	—	—
52	Żurawno, Antoni Skrzyński	Żydaczów	—	—	—
53	Zawadów, Cegielnia Waleryi margrabiny Gordonowej i Spółki	Stryj	94.150	78.850	13.250
54	Zwiernik, Katarzyna Zwiernicka	Pilzno	—	10.000	1.000

L. 1.072/H.

We Lwowie 13. lipca 1905.

Sprawozdanie

c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego z czynności i kosztów służby hydrograficznej w r. 1904.

C. k. krajowy Oddział hydrograficzny był w roku sprawozdawczym zajęty:

A) zarządem stacyi ombrometrycznych, wodoskazowych i śniegoskazowych, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowywaniem materiału do rocznika hydrograficznego 1903, inspekcją stacyi wodoskazowych, następnie wykonaniem pomiarów hydrotechnicznych na Wiśle, Dniestrze i ich dopływach;

B) zarządem robót przedwstępnych dla opracowania generalnych projektów na regulację rzek objętych ustawą z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103

Ad A).

1. Obserwacje ombrometryczne.

W roku 1904 funkcyonowało w Galicyi stacyi ombrometrycznych 436.

Z tych przypada na dorzecze:

a) Wisły	257
b) Dniestru	149
c) Dniepru	6
d) Prutu	24
Razem	436

W porównaniu z ilością czynnych stacyi w r. 1903 434

przybyło 2.

Z powyższych stacyi funkcyonowało:

396	przez 12 miesięcy i nadesłało	4.752	raportów
15	" 11 " " " "	165	"
8	" 10 " " " "	80	"
2	" 9 " " " "	18	"
1	" 8 " " " "	8	"
3	" 7 " " " "	21	"
3	" 6 " " " "	18	"
3	" 5 " " " "	15	"
1	" 4 " " " "	4	"
3	" 3 " " " "	6	"
1	" 1 " " " "	1	"

436 przez 11.7 miesięcy, nadesłało ogółem 5.088 raportów.

Nadto nadesłały:

ze Ślązka 7 stacyi po 12 raportów, czyli razem 84 raportów
z Bukowiny 1 stacya 12 "

Oprócz zwyczajnych raportów przesyłały następujące stacye, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy ombrograficzne, a mianowicie:

A) W dorzeczu Wisły:

1. Krempna	za czas od 1. kwietnia do 11. listopada	1904.
2. Lutowska	" " " 1. maja " 1. " "	1904.
3. Łowcza	" " " 15. kwietnia " 1. " "	1904.
4. Rajcza	" " " 15. " " 11. " "	1904.
5. Zazadnia	" " " 1. maja " 22. październ.	1904.

B) W dorzeczu Dniestru:

6. Przemyślany	za czas od 1. kwietnia do 1. listopada	1904.
7. Wyżłów	" " " 10. maja " 1. " "	1904.

2. Obserwacje wodoskazowe.

Czynnych stacji wodoskazowych istniało w Galicyi ogółem 227.
Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	137
2. Dniestru	79
3. Dniepru	1
4. Prutu	10

Razem . . . 227

W porównaniu z ilością stacji w r. 1903 224

przybyło . . . 3.

Z galicyjskich stacji wodowskazowych funkcjonowało:

214 przez 12 miesięcy i nadesłało . . . 2568 raportów,

4	11	"	"	"	"	"	44	"
1	10	"	"	"	"	"	10	"
1	7	"	"	"	"	"	1	"
1	6	"	"	"	"	"	1	"
1	5	"	"	"	"	"	1	"
1	4	"	"	"	"	"	1	"
1	3	"	"	"	"	"	1	"
2	2	"	"	"	"	"	4	"
2	1	"	"	"	"	"	2	"

228 przez 11·4 miesięcy nadesłało . . . 2633 raportów.

Nadto nadesłały: ze Ślązka 6 stacji po 12 raportów, razem 72 raportów.

Prócz zwyczajnych raportów przysyłały następujące stacje, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy limnigraficzne, a mianowicie:

A) W dorzeczu Wisły:

1. Dzików	na Wiśle	za czas od 1. kwietnia do 2. grudnia	1904.
2. Kraków	" " " " " 1. " " "	15. wrześn.	1904.
3. Nisko	" Sanie	" " " 15. stycznia " 30. grudnia	1904.
4. Przemyśl	" " " " " 15. " " "	12. listop.	1904.

B) W dorzeczu Dniestru:

5. Zalesce	na Dniestrze	za czas od 15. maja do 12. grudnia	1904.
------------	--------------	------------------------------------	-------

3. Obserwacje śniegowe.

W ciągu zimy 1904/5 funkcjonowało w Galicyi stacji śniegoskazowych . . . 206
W porównaniu z ilością tych stacji w zimie 1903/4 . . . 205

przybyła . . . 1

Tutejszy Oddział hydrograficzny zbierał oprócz raportów z galicyjskich stacji śniegoskazowych także raporty z 2 stacji w dorzeczu Wisły na Ślązku, oraz z 35 stacji w dorzeczu Prutu i Seretu na Bukowinie.

Na podstawie raportów śniegowych, nadsyłanych każdej niedzieli, wydano 13 w 450 egzemplarzach tygodniowych map śniegowych z raportami za czas od 18. grudnia 1904 do 18. marca 1905, obejmujących dorzecze Wisły, Dniestru, Styru, Prutu i Seretu w granicach Austrii.

4. Ewidencja stacji hydrograficznych i sprawdzanie raportów.

Wszystkie raporty nadsyłane ze stacji hydrograficznych w dorzeczu Wisły, Dniestru i Dniepru sprawdzano i uzupełniano w Oddziale hydrograficznym i przesyłano je następnie w odpisach c. k. Centralnemu biuru hydrograficznemu we Wiedniu.

Dla wszystkich stacji hydrograficznych prowadzi się księgę przeglądową stacji, wykazy nadsyłanych raportów, księgę obserwatorów i dzienniki wydatków.

5. Przygotowanie materiału dla rocznika hydrograficznego c. k. Centralnego biura za rok 1903.

Oprócz spisu wszystkich stacji hydrograficznych dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru, sporządzono tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie ilości dni z opadem, wysokość warstwy śniegowej i codzienne spostrzeżenia ciepłoty, następnie zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich temperatur, wreszcie tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, czasu trwania rozmaitych stanów wody i tabelaryczne zestawienie ciepłoty wody.

6. Inspekcję stacji wodoskazowych wykonano w r. 1904

przy sposobności pomiarów hydrotechnicznych.

7. Rektyfikacje planów sytuacyjnych wykonano

na Dniestrze od Sianek km. 207 do Okopów km. 0 na długości 207 km.

8. Przekroje poprzeczne zdjęto:

na Dniestrze od Niżniowa km. 234 do Okopów km. 0 w ilości 478.

9. Ścisłą niwelację znaków kilometrowych i reperów uskutecznilo:

a) na Wiśle:

od ujścia Białej km. 35 do ujścia Przemszy km. 0.

b) na Dniestrze:

od Rozwadowa km. 361 do Żurawna km. 316.

10. Niwelację ustalonego zwierciadła wody uskutecznilo

na Dniestrze od Rozwadowa km. 361 do Okopów km. 0, w dniu 2 grudnia 1904 przez 14 techników rządowych (z tych 4 z Oddziału hydrograficznego).

11. Badania hydrometryczne

wedle załączonego wykazu:

1. na Wiśle	16
2. „ dopływach Wisłoki	5
3. „ Dniestrze	22
4. „ dopływach Dniestru	8
Razem	51.

12. Opracowano generalny projekt ochrony miast Krakowa i Podgórze przed powodzią wraz z regulacją dolnego biegu Rudawy.

13. Pisma urzędowe i korespondencje.

Z nadesłanych do protokołu c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego w 1904 roku 16.748 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych, za-protokołowano i załatwiono 2.633 exhibitów i uskutecznilo 10.836 ekspedycji, w których mieści się 837 przesylek pieniężnych.

84. po 48 K	4.032.— K
1 " 50 "	50.— "
3 " 60 "	180.— "
1 " 72 "	72.— "
<u>228</u>	<u>7.987.20 K</u>
rzeczywisty zaś wydatek z tego tytułu wynosił						
w roku 1904 .						7.552.70 "

B) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego, a mianowicie na koszt urządzenia i utrzymania wodoskasków:

wynoszą razem	5.890.12 K
do tego wydatki <i>ad A)</i>	<u>56.551.44 "</u>

Ogółem . 62.441.56 K

Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygno

wanym odeszłą z d. 20. stycznia 1905 L. 129.530 (L. Nam.

12.703/1905) w kwocie	<u>16.000.— "</u>
-----------------------	---	---	---	---	---	-------------------

resztę zaś w kwocie . 46.441.56 K
pokrył państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

Ad B).

16. Generalne projekta na regulację rzek opracowano:

- a) dla Dunajca: od Nowego Targu km. 200 do Nowego Sącza km. 109;
- b) " Popradu: od Muszyny km. 59 do ujścia do Popradu km. 0;
- c) " Wisłoka: od Frysztaku km. 116 do ujścia km. 0;
- d) " Sanu: od Liska km. 305 do Sanoka km. 280;
- e) " Wiaru: od Niżankowic km. 22 do ujścia;
- f) " Tanwi: od granicy państwa km. 12, do ujścia km. 0;
- g) " Wisłoki: od Żmigrodu km. 128 do Jasła km. 106;
- h) " Świcy: od Węldzira km. 66, do ujścia km. 0, wraz z Sukielem: od Bolechowa km. 26, do ujścia km. 0;
- k) dla Bystrzycy nadwórniańskiej wraz z połączoną od km. 85 do ujścia do Dniestru km. 0, i dla Bystrzycy sołotwińskiej od Sołotwiny km. 46, do połączonej km. 0.

17. Szczegółowe projekta na kilkukilometrowe przestrzenie następujących rzek opracowane:

dla Skawy, Raby, Wisłoka, Stryja, Świcy, Bystrzycy i Dunajca.

18. Personal techniczny.

Przy wypracowaniu powyższych projektów było zajętych w roku sprawozdawczym 10 urzędników technicznych przez 5 miesięcy, oprócz tego 5 pomocników przez 7 miesięcy.

Część robót rysunkowych, w szczególności sporządzanie kopii negrograficznych oddawano w akord słuchaczom tutejszej c. k. Szkoły politechnicznej.

Zestawienie pomiarów hydrometrycznych, wykonanych w r. 1904.

A) W dorzeczu Wisły:					Ilość pomiarów:	
1. na Wisłocie:					pojedynczo:	razem
Kowalowa 7., 28., 31. października	3	
Skurowa 10. października i 3. listopada	2	
Dęboszyn 12. " 5.	2	
Łabuzie-Parkosz 13. października i 7. listopada	2	
Wolica 14., 25., 26. października	3	
Korzeniów 18., 24. "	2	
Mielec 20. października	1	
Gawłuszowice 22. października	1	
					<u>1</u>	16

2. na Ropie:		Ilość pomiarów:	
		pojedynczo:	razem:
Niegłowice 5. października		1
3. na Jasiołce:			
Jasło 6. października		1
4. na Wielopolce:			
Brzeźnica 15. października		1
5. na Białej:			
Ciężkowice 11. listopada		1
Plewęcin 9. " "		1

B) W dorzeczu Dniestru:

1. na Dniestrze:			
Rozwadów 29. lipca i 5. września	2	
Zaleśce 1. sierpnia i 6. września	2	
Żurawno 4. " " 7. "	2	
Siwka 18. sierpnia	1	
Halicz 23., 26., 28. i 31. sierpnia	4	
Maryampol 10. września	1	
Niżniów 13. "	1	
Niezwiska 22., 23. września	2	
Uścieczko 24. września	1	
Zaleszczyki 20., 21., 26. i 30. września	4	
Uście biskupie 4. października	1	
Okopy 6. października	1	22
2. na Stryju:			
Żydaczów 2. sierpnia		1
3. na Siwce:			
Moszkowce 19. sierpnia		1
4. na Łomnicy:			
Pukasowce 22. i 30. sierpnia		2
5. na Gnilej Lipie:			
Bołszowce 25. sierpnia		1
6. na Złotej Lipie:			
Zadarów 14. września		1
7. na Koropcu:			
Koropiec 15. września		1
8. na Serecie:			
Kasperowce 28. września		1
Razem			51

O d p i s

pisma Wydziału krajowego z dnia 21. czerwca 1905 L. W. 57.501 do J. E. Wojciecha hr. Dzieduszyckiego, Prezesa Koła polskiego Rady państwa i t d. we Wiedniu.

W ostatnich dwu latach napotykają wnioski subwencyjne Wydziału krajowego w c. k. Ministerstwie rolnictwa z powodu zmiany referentów na coraz większe trudności, bądź to wskutek odmawiania subwencyj, bądź też rozkładania wypłaty przyrzeczonych subwencyj na tak długi szereg lat, iż pomoc państwowa staje się iluzoryczną. Trudności te odnoszą się przede wszystkim do subwencyonowania doświadczalnych pól torfowych (z tyt. 3., §. 2., poz. 7., uprawa roślin), mniejszych robót melioracyjnych (tyt. 3., §. 2., poz. 6.) i publicznych robót melioracyjnych (tyt. 3., §. 5.), a mianowicie:

I. Doświadczalne pola torfowe.

Dla osuszenia rozległych bagien torfowych w naszym kraju wydany został cały szereg ustaw krajowych, a roboty zostały lub będą wykonane przy pomocy funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego. Do tych pierwszorzędnych melioracyj gruntów torfowych należą: osuszenie bagien Oleskich i Stojanowskich, tudzież regulacja Pustej (Radosławki), Sołotwy, i Rokitny, Przegnojówki i Błotni w dorzeczu Styru i Bugu, osuszenie bagien Niskich, Rudnickich i Rzemieńskich, tudzież regulacja górnej Trześniówki w dorzeczu Wisły. Te pierwszorzędne melioracje jednak umożliwiają tylko doprowadzenie do kultury nieużytków torfowych; aby zaś nieużytki zamienić na grunta uprawne, potrzebne jest wykonanie całej sieci rowów drugorzędnych, mechaniczna uprawa i coroczne nawożenie torfów kainitem i tomasyną.

Ponieważ nasi rolnicy, a zwłaszcza włościanie, nie są obeznani z tego rodzaju uprawą, zakłada Wydział krajowy od szeregu lat na gruntach torfowych w każdej gminie w obrębie perymetrów wykonanych melioracyj pierwszorzędnych wzorowe pola doświadczalne przy 50% zasiłkach kraju i państwa i udziela gminom bezpłatnej pomocy inżyniera fachowego dla kultury torfowisk. Rezultat tych doświadczeń podejmowanych przy stosunkowo skromnej pomocy państwa i kraju jest zadowalniający, gdyż prawie cały okręg konkurencyjny bagien Stojanowskich o powierzchni 5.026 morgów zajęty jest obecnie pod kulturę, lub eksploatację torfu na opał, a cena gruntów znacznie poszła w górę, gdyż obecnie żądają właściciele 200 K za 1 morg, podczas gdy przy wykupnie gruntów pod główne kanały sami włościanie uznali oznaczoną komisyjnie cenę 16 K za 1 morg za wygórowaną.

Uchwalone przez Sejm subwencje na doświadczenia z kulturą torfową wynosiły:

w roku 1901	10.000 K
" " 1902	8.200 "
" " 1903	8.700 "
" " 1904	6.980 "
" " 1905	5.700 "

z czego po 2.000 K przypadało na zakupno nawozów mineralnych na grunta włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich, reszta zaś na pola doświadczalne w różnych okolicach kraju.

Do roku 1904 wypłacało c. k. Ministerstwo rolnictwa bez trudności zasiłki państwowe w tej samej wysokości, z wyjątkiem przypadającego za r. 1904 zasiłku dla gruntów włościańskich na bagnach Oleskich i Stojanowskich; — reskryptem zaś z d. 8. kwietnia 1905 l. 10.342.334 odmówiło to Ministerstwo wogóle wypłaty zasiłków na doświadczenia torfowe w kwocie 5.700 K (z dotacyi państwowej wynoszącej 388.180 K), motywując tę odmowę następującym lakonicznym ustępem: „weil es beabsichtigt, seine Leistung von Beiträgen zur Errichtung und Erhaltung von Demonstrationsobjecten dieser Art in Galizien in Hinkunft thunlichst einzuschränken“.

Wymienione Ministerstwo wyraziło przytem zapatrywanie, że subwencyonowane przez lat 15 wzorowe pola torfowe spełniły już swe zadanie, oraz że w zamian byłoby skłonne subwencyonować jedno większe gospodarstwo torfowe w Galicyi, którego roczne koszta preliminaruje na 6—8.000 K, kwotą 3.000 do 4.000 K rocznie.

Otóż Wydział krajowy nie podziela tego zapatrywania, jakoby dotychczasowe doświadczałne pola torfowe spełniły swe zadanie, gdyż jak z doświadczenia okazało się, pola te wówczas działają zachęcająco na włościan, jeżeli się znajdują w każdej gminie, w której się znaczniejsze torfowiska znajdują, a nadto rozpoczęto właśnie roboty pierwszorzędne na rozległych torfowiskach, na których nie założono dotychczas ani jednego pola doświadczalnego (regulacja Pustej i Błotni, osuszenie bagien Rzemieńskich, regulacja górnej Trześniówki).

Również nie podziela Wydział krajowy zapatrywania, aby zrealizowanie mglistego dotąd pomysłu urządzenia większego gospodarstwa torfowego miało zaspokoić potrzeby kraju i zastąpić dotychczasowe liczne pola doświadczałne w poszczególnych gminach, a to ze względu na niekorzystny kształt kraju, którego długość po linii dawnej kolei Karola-Ludwika i północnej od Podwołoczysk do granicznej Białki pod Dziedzicami wynosi 620 kilometrów, a wzdłuż linii kolei transwersalnej od Husiatyna do Zwardonia 841 kilometrów. Gdyby bowiem nawet to projektowane gospodarstwo torfowe posiadało idealne położenie w samym środku kraju, to i tak odległość od granic kraju wynosiłaby koleją Karola Ludwika 310 kilometrów, a koleją transwersalną 420 km. A więc nawet marzyć o tem niepodobna, aby włościanin galicyjski mógł korzystać z takiego gospodarstwa, które możeby zapewniło egzystencję jednemu gospodarzowi torfowemu, któremu poruczonyby kierownictwo tego gospodarstwa, ale dla kraju nie przyniosłoby spodziewanego pożytku, a wykonane pierwszorzędne melioracye byłyby bezużyteczne, bo osuszone torfowiska bez uprawy przez właścicieli pozostałyby nadal nieużytkami.

II. Subwencyonowanie drobnych melioracyj.

Z tak zwanej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye udziela c. k. Ministerstwo rolnictwa Galicyi zasiłki w wysokości subwencyj przez kraj przyznawanych, jakkolwiek w prowincyach alpejskich równoczesne subwencyonowanie z funduszów krajowych nie jest wymagane. Dopóki udział kraju w tej dotacyi wynosił kilka lub nieco ponad 10%, c. k. Ministerstwo rolnictwa nie stawiało żadnych trudności. Gdy jednak w ostatnich latach uchwalona przez Sejm suma subwencyj krajowych wymagała udziału w tej dotacyi państwowej kilkanaście procent (w r. 1903 16,25%, a w r. 1904 18,5%), zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa przedkładania Sejmowi osobnych projektów ustaw dla zapewnienia wykonania tego rodzaju mniejszych robót, odsyłając te roboty do państwowego funduszu melioracyjnego i wykluczając w ten sposób Galicyę z udziału w dość pokaźnej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, która wynosiła w roku 1903 1,042.000 K, w r. 1904 1,157.000 K, a na r. 1905 preliminarowaną jest w sumie 1,177.620 K.

Na przedstawienie Wydziału krajowego z dnia 17. listopada 1904 l. 96.362 wystosowane za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa a poparte przez JE. p. Ministra dla Galicyi odstąpiło wprawdzie c. k. Ministerstwo rolnictwa od żądania, aby dla tych robót wydawane były osobne ustawy krajowe i przyznawane były zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego dotowanego roczną sumą 4 milionów koron, lecz za to zadecydowało taki rozkład subwencyj na cały szereg lat, iż suma subwencyj państwowych w danym roku zredukowałaby się do jednej piątej części.

Przykładem tego nowego sposobu redukowania subwencyj dla Galicyi jest zabudowanie usuwisk górskich w gminach Młynne i Jaworzna pow. Limanowskiego,

które spowodowane zostały ulewnymi deszczami i powodzią w roku 1903 i wedle praktyki stosowanej w krajach alpejskich winny były być zabudowane w tym samym roku z państwowego funduszu zapomogowego, tudzież zabudowanie potoku Łopusznianki w powiecie Nowotarskim. Subwencya krajowa i państwowa dla pierwszego z tych zabudowań wynosi po 30.500 K, dla drugiego zaś po 34.500 K i według uchwały sejmowej ma być wypłaconą w 2 ratach rocznych po 15.250 K, względnie po 17.250 K. Tymczasem c. k. Ministerstwo rolnictwa uznając za niewłaściwe przedłużanie czasu budowy przy tych robotach, reskryptem z dnia 26. kwietnia 1905 l. 34.122/1904 przyznało zasiłki dla tych robót z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye płatne w latach dziesięciu i to dopiero od roku 1906.

Gdy uchwalona przez Sejm w budżecie r. 1905 suma subwencyj krajowych na drobne melioracye 285.121 K łącznie z zasiłkiem państwowym 16.000 K na utrzymanie krajowego biura melioracyjnego odpowiada udziałowi Galicyi w dotacyi państwowej (1.177.620 K) w wysokości 25,6%, jest jasnem, że przez podobne rozkładanie subwencyj państwowych na przeciąg czasu pięć razy dłuższy, niż Sejm preliminował, udział Galicyi zmniejszy się pięć razy i zredukuje się do 5%, podczas gdy w stosunku do powierzchni gruntów uprawnych (ról i łąk przedstawiających w Galicyi 34% takichże gruntów uprawnych w całym państwie) udział ten powinien wynosić 34%.

III. Publiczne roboty melioracyjne subwencyonowane z państwowego funduszu melioracyjnego.

W czasie powodzi w lipcu 1903 okazały się zbudowane poniżej Krakowa wały nadwiślańskie za niskie, a okręgi konkurencyjne spółek wodnych, które uiściły 30% dodatek, zostały zatopione a plany doszczętnie zniszczone.

Gdy w podobnych wypadkach c. k. Rząd przeprowadza podobne uzupełnienia robót ochronnych kosztem państwowego funduszu zapomogowego, a po powodzi w r. 1899 wykonał c. k. Rząd w Austrii górnej natychmiast bez planów i kosztorysów na podstawie opinii referenta ministeryalnego roboty ochronne za sumę przeszło jednego miliona koron, odniósł się Wydział krajowy zaraz po powodzi w r. 1903 do c. k. Rządu, czy i jaką kwotę przeznacza ze skarbu państwa na nieodzowne podwyższenie wałów nadwiślańskich, — nie otrzymawszy zaś na to zapytanie żadnej odpowiedzi, postanowił przedłożyć Sejmowi projekty ustaw zapewniających podwyższenie wałów nadwiślańskich przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego, mianowicie:

1. o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami w powiatach Podgórskim, Wielickim i Bocheńskim kosztem 1.100.000 K;
2. o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa w powiecie Krakowskim kosztem 900.000 K;
3. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy kosztem 330.000 K.

Ze względu na nagłość robót Wydział krajowy zarządził wykonanie zdjęć i opracowanie projektów z takim pośpiechem, że plany w ołówku i kosztorysy zostały ukończone przed sesją sejmową, tak iż na posiedzeniu z d. 24. października 1903 uchwalił Sejm wszystkie powyższe trzy projekty ustaw.

Po wykonczeniu graficznej części projektów przesłał je Wydział krajowy odezwą z d. 26. lutego 1904 l. 2.408 c. k. Prezydum Namiestnictwa, a c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło pierwsze raty 50% zasiłków, na podwyższenie wałów pod 1. i 2. wymienionych do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1904, jednakże nie w wysokości odpowiadającej programowi budowy (50.000 K) lecz w kwotach niższych po 45.000 K.

Wstawienie jednak tych zasiłków obliczone na chwilowe uspokojenie dotkniętej klęską ludności nie posunęło sprawy naprzód, gdyż c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zatwierdziło projektów i nie zezwoliło na rozpoczęcie robót, zasłaniając się brakiem dat co do ilości wielkiej wody Wisły, która pierwotnie przez c. k. Rząd przyjęta okazała się za małą i przez krajowe biuro melioracyjne na podstawie stanów wody z r. 1813 została powiększoną.

Gdy wreszcie komisya techniczna złożona z delegatów c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i handlu na konferencyi, która się odbyła w Kra-

kowie od 3. do 7. kwietnia 1905, oświadczyła się na podstawie opinii c. k. centralnego Biura hydrograficznego za przyjęciem większej ilości wody Wisły i wyższej niwelety wałów nadwiślańskich, – wyłoniła się nowa trudność ze strony delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa, którzy w protokole reambulacyjnym oświadczyli, jakoby Wisła nie była rzeką górską pod Krakowem, a skutkiem tego zasiłek państwowy nie mógł być wymierzonym w uchwalonej przez Sejm wysokości 50%.

Przeciw temu oświadczeniu, do którego przyłączył się także delegat c. k. Namiestnictwa, wniósł Wydział krajowy rzeczowe przedstawienie w załączonej % odezwie z d. 29. kwietnia 1905 l. 36.290 wystosowanej do c. k. Prezydium Namiestnictwa, lecz mimo upływu blisko 2 lat od powodzi w r. 1903 nie doczekał się dotąd załatwienia sprawy przez c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Gdy wskutek takiego nieprzychylnego traktowania i przewlekania spraw galicyjskich kraj nasz coraz bardziej upada pod względem ekonomicznym, Wydział krajowy pozwala sobie upraszać gorąco Waszą Ekscelencyę o przedstawienie powyższych grawaminów Wysokiemu Kołu polskiemu i wywarcia odpowiedniego wpływu na c. k. Ministerstwo rolnictwa, ażeby:

I. zaasygnowało na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk zasiłek państwowy na r. 1905 w kwocie 5.700 K, oraz zalegający za rok 1904 zasiłek na zakupno nawozów mineralnych na torfowiska włościańskie w kwocie 2.000 K;

II. asygnowało zasiłki państwowe na drobne melioracye w takiej wysokości i w takich ratach rocznych, w jakich kraj te subwencye wypłaca;

III. przedłożyło jak najrychlej do Najwyższej sankcyi uchwalone przez Sejm 24. października 1903 projekty ustaw o podwyższeniu wałów nadwiślańskich od Podgórza do Niepołomic i od ujścia Białuchy do granicy państwa, tudzież o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy.

Racz przyjąć, Ekscelencyo, przy tej sposobności zapewnienie naszego wysokiego poważania.

Ustawa

z dnia o regulacji rzeki Raty z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Raty od gminy Prusie do jazu w Sielcu wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej Spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1905, który preliniuje koszta robót na 7,600.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z d. 30. czerwca 1884 D. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliniowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat, datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki Raty i dopływów;
2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;
3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych, na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału, określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia o regulacji rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Tyśmienicy od Borysławia do ujścia do Dniestru wraz z dopływami, tudzież potoku Letnianki, ma być wykonaną jako przedsięwzięcie przymusowej Spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z d. 14 marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który preliminuje kosztą regulacji Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami, tudzież potoku Letnianki, na 5,624,000 koron, kosztą zaś regulacji górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu na 936.000 koron, razem na 6,560.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Kosztą budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów regulacji Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami i potoku Letnianki w kwocie 2,249.600 koron, a pięćdziesięciu procent kosztów regulacji górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu w kwocie 468.000 koron, razem w kwocie 2,717.600 koron;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 2,717.600 koron z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które poło-

żone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 1,124.800 koron, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunków korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki Tyśmienicy i dopływów;
2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;
3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia o konserwacji robót regulacyjnych na górnej sekcji rzeki
Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regularnych na górnej sekcji rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyśl do mostu na drodze państwowej w Rudzie mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, po 500 K czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69., niemniej też niezaużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożyska rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia o konserwacji robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 30, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie od stawu w Brzeżanach do Litwinowa mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 30.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od roku 1906 do r. 1908 włącznie, po 1.000 K czyli razem 2.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1903. Dz. u. kraj. Nr. 30., niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 30. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożysk rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Dumnym.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajne utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Dumnym od stawu w Kukizowie do mostu gminnego w Lisku mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku, o ile te skarpy stanowią własność przedsiębiorstwa regulacyjnego;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, pó 750 K czyli razem 1.500 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem r. 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70, niemniej też niezaużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak łożysk potoku i rowów, ubezpieczeń skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko potoku i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoku i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoku i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów potoku Dumnego, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenie niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszedniej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamyh przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia o konserwacji obwałowania Wisły i Sanu
w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim mają być pokrywane:

1. z dochodów, uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wzdne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;
3. z corocznych datków kraju i powiatu Tarnobrzeskiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu Tarnobrzeskiego w §. 1. pod 3) wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1906 do roku 1908 włącznie po 4.500 K, czyli razem 9.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów uzyskanych w myśl § 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i powiat Tarnobrzeski.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami, prowadzić będzie Wydział krajowy, który też pochwytując od r. 1906 obejmie zarząd funduszu budowy i wykonania prawego wału Sanu, oraz przekopu Bukowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu Tarnobrzckiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu itp. z potoków i rowów w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i w ogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakiegokolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu, tudzież obwałowanych dopływów;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp., zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu, tudzież obwałowanych dopływów z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu c. k. Namiestnictwo, na obwałowanych zaś dopływach (Strachockiej rzece, Jodłowie-Lipie i Bukowie Łukawicy) Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenia przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. Przestrzenie te wymagające ochrony od lodów oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcij wałów, dostarczyć niezwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materiałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materiały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym Tarnobrzeskim.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia o konserwacji obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia
potoku Więkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od ujścia potoku Więkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, tudzież regulacji potoków Więkówki i Miłówki wraz z rowami dopływowymi i odpływowymi, jako też obiektami wałowymi i komunikacyjnymi mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych i skarp potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie po 500 K, czyli razem 1000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kr. Nr. 71, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzyma-

nie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego i naczelny nadzór nad wykonaniami robotami sprawuje, stosownie do postanowienia § 7. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kr. Nr. 71, Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawie obowiązującym statucie Spółki

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: wałów ochronnych, łożysk i ubezpieczeń brzegów potoków Więkówki i Milówki, szluz, przepustów, rowów i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) Przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków, wały i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów, ramp i ogrodzeń, ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków, wałów i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronione zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakiegokolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Dunajca, tudzież potoków Więkówki i Milówki;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien, w odległości do 20 metrów właściwie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i brzegów potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym potoków z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te,

które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, oznaczy Namiestnictwo w profilu inundacyjnym Dunajca, Wydział krajowy zaś w profilu inundacyjnym Więkówki i Milówki.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie, położone w okręgu konkurencyjnym, na wezwanie inspektora wałowego, którego ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Sily robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo, w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia, mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych robót regulacyjnych, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca
od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich, tudzież rowów dopływowych i odpływowych wraz z obiektami wałowymi i komunikacyjnymi, mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wału ochronnego;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, począwszy od roku 1906 do roku 1908 włącznie po 500 K, czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69., niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkół elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego i naczelny nadzór nad wykonaniami robotami sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69 Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót, jak wału ochronnego, szluz, przepustów, rowów i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają :

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wał i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych ;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych ;

c) skopywanie rowów, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wału, ramp i ogrodzeń ku ochronie wału służących ;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach wału i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronione zostaje :

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli, tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Dunajca ;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do 20 metrów włącznie od wału.

c) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wału a na pół metra od rowów ;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Dunajca z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te wskaże Namiestnictwo i oznaczy je w sposób łatwy do poznania dla ogółu.

§. 9.

W razie zagrożenia wału ochronnego przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w okręgu

konkurencyjnym na wezwanie inspektora wałowego, którego ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił rotoczych i pociągowych, oraz materiałów i narzędzi do obrony wału.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materiały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wału w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych rowów, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.
